

**Ocena programowa
Profil praktyczny
Raport Samooceny**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

WYŻSZA SZKOŁA INFORMATYKI I ZARZĄDZANIA
z siedzibą w Rzeszowie

Nazwa ocenianego kierunku studiów: ZARZĄDZANIE

1. Poziom/y studiów: **studia I i II stopnia**
2. Forma/y studiów: **stacjonarne i niestacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek:

Studia I stopnia

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
nauki o zarządzaniu i jakości	130-149*	72-81%*

*w zależności od specjalności

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1	ekonomia i finanse	27-40*	14-22%*
2	nauki prawne	9-11*	5-6%*

*w zależności od specjalności

Studia II stopnia

Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek: nauki o zarządzaniu i jakości

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko

Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja
pełniona w uczelni

Andrzej Rozmus

dr hab., prof. WSiIZ / Prorektor ds. Nauczania

Agata Gemzik-Salwach

dr / Dziekan Kolegium Zarządzania

Joanna Podgórska

dr / Prodziekan Kolegium Zarządzania ds. kierunku Zarządzanie

Izabela Cichocka

dr / Prodziekan Kolegium Zarządzania ds. kierunku Zarządzanie (ścieżki anglojęzyczne)

Bolesław Jaskuła

dr / Pełnomocnik Rektora ds. jakości kształcenia

Marta Sławińska

Kierownik Działu Nauczania

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

nazwa kierunku studiów: ZARZĄDZANIE poziom kształcenia: studia pierwszego stopnia - licencjackie POLSKA RAMA KWALIFIKACJI – POZIOM 6 profil kształcenia: praktyczny		
symbol	kierunkowe efekty uczenia się po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku ZARZĄDZANIE absolwent:	odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia POLSKIEJ RAMY KWALIFIKACJI
WIEDZA		
K_W01	zna zaawansowaną terminologię z zakresu nauk o zarządzaniu oraz rozumie jej zastosowanie	P6S_WG
K_W02	posiada wiedzę na temat genezy i rozwoju nauk o zarządzaniu, rozumie ich miejsce w systemie nauk	P6S_WG
K_W03	zna elementy struktur organizacyjnych, ich funkcje oraz zależności i powiązania między nimi	P6S_WG
K_W04	zna typy systemów (ustrojów), struktur, instytucji gospodarczych i prawnych oraz rozumie zasady ich funkcjonowania	P6S_WG
K_W05	zna pojęcia wyjaśniające funkcjonowanie gospodarki, rozumie motywacje zachowań konsumentów i innych podmiotów na rynku oraz opisuje przyczyny, przebieg, skalę i konsekwencje zmian na rynku	P6S_WG P6S_WK
K_W06	zna podstawowe regulacje dotyczące funkcjonowania podmiotów gospodarczych	P6S_WK
K_W07	zna zasady tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw oraz rozumie funkcje i znaczenie instytucji otoczenia biznesu	P6S_WG P6S_WK
K_W08	zna mechanizmy ekonomiczne występujące w relacjach między podmiotami i instytucjami gospodarczymi	P6S_WG
K_W09	ma wiedzę na temat zarządzania w odniesieniu do gospodarki i różnych obszarów funkcjonalnych przedsiębiorstwa	P6S_WG P6S_WK
K_W10	ma wiedzę o człowieku jako podmiocie konstytuującym struktury otaczającej go rzeczywistości i wiążących go z nimi relacjach	P6S_WK
K_W11	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	P6S_WK

K_W12	posiada wiedzę o narzędziach i metodach analizowania w zakresie skutecznego i poprawnego myślenia oraz o możliwościach zastosowania tych narzędzi w praktyce	P6S_WG
K_W13	zna normy i zasady funkcjonowania, przydatne w działalności zawodowej związanej z zarządzaniem	P6S_WK
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U01	potrafi formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z zarządzaniem	P6S_UW
K_U02	potrafi identyfikować elementarne problemy związane z zarządzaniem organizacją	P6S_UW
K_U03	potrafi prognozować skutki decyzji podejmowanych na poziomie organizacji oraz przewidywać wpływ procesów w otoczeniu i wewnątrz organizacji na realizację przedsięwzięć w wybranym obszarze	P6S_UW
K_U04	potrafi przygotować założenia i dokumenty potrzebne do założenia własnej firmy	P6S_UW
K_U05	prawidłowo posługuje się wybranymi normami, regułami prawnymi i etycznymi dla rozwiązania konkretnego zadania w obszarze zarządzania	P6S_UW
K_U06	potrafi rozwiązywać problemy pojawiające się na etapie realizacji przedsięwzięcia w wybranym obszarze działalności	P6S_UW
K_U07	potrafi wykorzystać zasady zarządzania finansami oraz rachunkowości	P6S_UW
K_U08	wykorzystuje umiejętności z zakresu marketingu w procesie planowania i realizacji przedsięwzięć biznesowych oraz prowadzenia badań marketingowych	P6S_UK
K_U09	potrafi komunikować się w sposób precyzyjny i spójny w formie pisemnej i ustnej	P6S_UK
K_U10	potrafi przygotować strategię organizacji oraz jej elementów funkcjonalnych w oparciu o analizę otoczenia organizacji i jej wewnętrznych zasobów	P6S_UK
K_U11	posiada umiejętność zarządzania czasem, w szczególności potrafi określać cele i realizować działania zgodnie z harmonogramem	P6S_UO
K_U12	potrafi wykorzystywać analizy ilościowe i jakościowe i na ich podstawie formułować wnioski i opinie	P6S_UO
K_U13	posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych i wystąpień ustnych w języku obcym (zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) z zakresu zarządzania z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	P6S_UO
K_U14	ma umiejętności z zakresu bezpiecznej obsługi komputera, programów użytkowych i systemu operacyjnego oraz pracy w sieci Internet	P6S_UU
K_U15	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie i doskonalenia kompetencji zawodowych	P6S_UU

K_U16	potrafi komunikować się i pracować w zespole, w szczególności wykazuje zdolność do konstruktywnego współdziałania z innymi	P6S_UO
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	P6S_KK
K_K02	prawidłowo określa priorytety służące realizacji zadań w sposób zapewniający dbałość o dorobek i tradycje zawodu	P6S_KO
K_K03	umie uczestniczyć w przygotowaniu projektów społecznych na rzecz interesu publicznego	P6S_KO
K_K04	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu	P6S_KR
K_K05	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy	P6S_KO

Wskazanie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty uczenia się			
dziedzina nauki	dyscyplina naukowa	kierunkowe efekty uczenia się (symbol)	%
dziedzina nauk społecznych	nauki o zarządzaniu i jakości <i>(dyscyplina wiodąca)</i>	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04, K_W07, K_W09, K_W10, K_W12, K_W13 K_U01, K_U02, K_U03, K_U04, K_U06, K_U08, K_U09, K_U10, K_U11, K_U13, K_U14, K_U15, K_U16 K_K01, K_K02, K_K03, K_K04, K_K05	79%
	ekonomia i finanse	K_W05, K_W08, K_U07, K_U12	12%
	nauki prawne	K_W06, K_W11 K_U05	9%

nazwa kierunku studiów: ZARZĄDZANIE poziom kształcenia: studia drugiego stopnia POLSKA RAMA KWALIFIKACJI – POZIOM 7 profil kształcenia: praktyczny		
symbol	kierunkowe efekty uczenia się po ukończeniu studiów drugiego stopnia na kierunku ZARZĄDZANIE absolwent:	odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia POLSKIEJ RAMY KWALIFIKACJI
WIEDZA		
K_W01	ma pogłębioną wiedzę o koncepcjach zarządzania oraz kierunkach ich rozwoju	P7S_WG
K_W02	ma pogłębioną wiedzę o charakterze, miejscu i znaczeniu nauk o zarządzaniu w systemie nauk społecznych oraz ich relacji do dyscyplin: ekonomia, finanse, prawo i nauki o polityce publicznej	P7S_WG
K_W03	zna, rozumie i rozpatruje z punktu widzenia nauk o zarządzaniu procesy zmian struktur organizacyjnych oraz ma pogłębioną wiedzę o zarządzaniu tymi zmianami i potrafi przewidzieć ich konsekwencje	P7S_WG P7S_WK
K_W04	zna, rozumie i rozpatruje z punktu widzenia nauk o zarządzaniu wybrane metody i narzędzia pozyskiwania danych, opisu, modelowania oraz identyfikowania prawidłowości zachodzących w strukturach organizacyjnych	P7S_WG
K_W05	zna i rozumie zaawansowaną metodologię badań stosowaną w naukach o zarządzaniu	P7S_WG
K_W06	zna w sposób pogłębiony metodykę zarządzania strategicznego i zarządzania w poszczególnych obszarach funkcjonalnych organizacji oraz rozumie konieczność jej stosowania	P7S_WG
K_W07	ma pogłębioną wiedzę o wybranych systemach, normach oraz regułach (prawnych, organizacyjnych, zawodowych i innych) określających funkcjonowanie struktur organizacyjnych oraz rozpatruje je z punktu widzenia nauk o zarządzaniu	P7S_WG P7S_WK
K_W08	ma pogłębioną wiedzę o normach etycznych i zasadach społecznej odpowiedzialności biznesu, ich naturze, zmianach i sposobach oddziaływania na organizację oraz rozpatruje je z punktu widzenia nauk o zarządzaniu	P7S_WK
K_W09	ma pogłębioną wiedzę o zachowaniach ludzi w organizacji na poziomie indywidualnym i grupowym	P7S_WG P7S_WK
K_W10	zna w sposób pogłębiony i rozumie zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w odniesieniu do nauk o zarządzaniu	P7S_WG
K_W11	ma wiedzę o naturze człowieka i wybranych aspektach jego życia	P7S_WK
K_W12	zna pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz rozumie konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej w odniesieniu do nauk o zarządzaniu	P7S_WK

K_W13	zna i rozumie zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości, odwołujące się do wiedzy z zakresu zarządzania, ekonomii, finansów oraz prawa	P7S_WK
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U01	potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z dyscypliny nauki o zarządzaniu oraz dyscyplin: ekonomia, finanse, prawo i nauki o polityce publicznej do identyfikowania, analizowania i interpretowania przyczyn oraz przebiegu procesów i zjawisk społecznych (ekonomicznych, finansowych, prawnych i innych)	P7S_UW
K_U02	potrafi prognozować i modelować złożone procesy społeczne obejmujące zjawiska z różnych obszarów życia społecznego (ekonomiczne, finansowe, prawne i inne) z wykorzystaniem zaawansowanych metod i narzędzi z zakresu dyscypliny nauki o zarządzaniu oraz dyscyplin: ekonomia, finanse, prawo i nauki o polityce publicznej	P7S_UW
K_U03	potrafi właściwie dobierać źródła oraz informacje z nich pochodzące w celu generowania rozwiązań złożonych i nietypowych problemów pojawiających się w zarządzaniu organizacją oraz prognozować przebieg ich rozwiązywania i przewidywać skutki planowanych działań	P7S_UW
K_U04	potrafi dobierać oraz stosować właściwe metody i narzędzia, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne (ICT), w celu generowania rozwiązań złożonych i nietypowych problemów pojawiających się w zarządzaniu organizacją oraz prognozować przebieg ich rozwiązywania i przewidywać skutki planowanych działań	P7S_UW
K_U05	potrafi podejmować działania niezbędne do samodzielnego rozpoczęcia działalności gospodarczej, a także rozwiązywać problemy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	P7S_UW
K_U06	sprawnie posługuje się systemami normatywnymi (ekonomicznymi, finansowymi, prawnymi i innymi), a także wynikającymi z nich regułami w celu rozwiązywania problemów związanych z zarządzaniem organizacją	P7S_UW
K_U07	potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną i praktyczną w procesach podejmowania decyzji operacyjnych i strategicznych z wykorzystaniem narzędzi wspomagających procesy decyzyjne, a także krytycznie analizować skuteczność i przydatność zdobytej wiedzy	P7S_UW
K_U08	potrafi identyfikować, analizować i rozwiązywać problemy decyzyjne z wykorzystaniem systemu informacji ekonomicznej organizacji oraz oceniać przydatność typowych metod, procedur i odpowiednich praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności organizacji	P7S_UW
K_U09	potrafi wykorzystywać praktycznie metody badawcze do przewidywania, analizowania i oceny przebiegu procesów ekonomicznych w skali organizacji, regionu, kraju i gospodarki globalnej w sferze zarządzania	P7S_UW
K_U10	posiada pogłębioną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych i pisemnych w zakresie nauk o zarządzaniu, w tym wspartych technologiami audiowizualnymi	P7S_UK
K_U11	posiada pogłębioną umiejętność przygotowania prac pisemnych i wystąpień ustnych w języku obcym z zakresu studiowanego kierunku (zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego)	P7S_UK
K_U12	posiada umiejętność uczestniczenia w dyskusji, w tym zabierania głosu, przedstawiania i argumentowania swojego stanowiska z punktu widzenia nauk o zarządzaniu oraz jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w dziedzinie zarządzania	P7S_UK P7S_UO
K_U13	potrafi organizować i planować działania w skali organizacji i regionu, współdziałając z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmując wiodącą rolę w zespołach	P7S_UO P7S_UU
K_U14	potrafi samodzielnie planować i realizować uczenie się przez całe życie oraz inspirować i organizować proces uczenia się innych osób	P7S_UO P7S_UU

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

K_K01	jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści i formułowania własnych opinii oraz zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	P7S_KK
K_K02	uznaje znaczenie wiedzy w rozwiązywaniu problemów, analizie przyczyn, przebiegu i skutków procesów zachodzących w organizacji	P7S_KK
K_K03	angażuje się w działania grupowe przyjmując w nich różne role przy opracowywaniu projektów gospodarczych i społecznych, myśli i działa w sposób przedsiębiorczy	P7S_KO
K_K04	rozumie potrzebę systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji oraz kompetencji zawodowych	P7S_KR
K_K05	propaguje etyczną postawę i wrażliwość w ramach wyznaczonych ról organizacyjnych i społecznych	P7S_KR

Wskazanie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty uczenia się

dziedzina nauki	dyscyplina naukowa	kierunkowe efekty uczenia się (symbol)	%
dziedzina nauk społecznych	nauki o zarządzaniu i jakości <i>(dyscyplina wiodąca)</i>	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04, K_W05, K_W06, K_W07, K_W08, K_W09, K_W10, K_W11, K_W12, K_W13 K_U01, K_U02, K_U03, K_U04, K_U05, K_U06, K_U07, K_U08, K_U09, K_U10, K_U11, K_U12, K_U13, K_U14 K_K01, K_K02, K_K03, K_K04, K_K05	100%

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Prezentacja uczelni	10
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	13
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	13
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	22
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	33
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	41
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	47
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	53
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	54
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	57
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	69
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	71
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów:	74
Część III. Załączniki	75
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	75
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	91

Prezentacja uczelni

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie (dalej WSliZ) została powołana decyzją Ministra Edukacji Narodowej z 8 marca 1996 r. Założycielem WSliZ jest SPP - Innowacje II sp. z o. o. z siedzibą w Rzeszowie.

WSliZ jest największą uczelnią niepubliczną w Polsce południowo-wschodniej. Uczelnia współpracuje z wieloma firmami w Polsce i za granicą, jako partner, zleceniodawca i zleceniobiorca. Realizuje projekty naukowo-badawcze, rozwojowe i edukacyjne. Jest organizatorem międzynarodowych i ogólnopolskich konferencji naukowych, branżowych oraz interdyscyplinarnych.

Od wielu lat Uczelnia realizuje długofalową strategię zrównoważonego rozwoju. Efektem umiejętnego łączenia działalności naukowo-dydaktycznej Uczelni z działalnością biznesową jest dywersyfikacja źródeł przychodów. Dzisiaj udział przychodów Uczelni z działalności poza dydaktycznej wynosi ponad 50%, co czyni WSliZ unikatową w skali kraju. Tak duży udział przychodów poza dydaktycznych oznacza również dużą aktywność pracowników w obszarze nauki i współpracy z gospodarką.

Uczelnia kształci studentów na kilkunastu kierunkach studiów (w tym blisko 1500 studentów z zagranicy z ponad 40 krajów świata) oraz na kilkudziesięciu kierunkach studiów podyplomowych, specjalistycznych kursach i szkoleniach. Studia prowadzone są zarówno w języku polskim, jak i angielskim. W trakcie blisko 25-letniej działalności Uczelnia wydała blisko 100 tys. międzynarodowych certyfikatów informatycznych, biznesowych oraz językowych.

W odróżnieniu od innych uczelni, we WSliZ wszystkie kierunki studiów I stopnia oraz większość kierunków studiów II stopnia jest realizowanych jako studia o profilu praktycznym. Zajęcia prowadzą zarówno nauczyciele akademicy, jak i szerokie grono praktyków.

Uczelnia oferuje zajęcia dla osób w każdym wieku: od najmłodszych (Rzeszowska Akademia Inspiracji), przez osoby poszukujące dodatkowych kwalifikacji po uzyskaniu dyplomu (Seminarium doktoranckie, Centrum Studiów Podyplomowych), aż po ambitnych seniorów (Akademia 50+).

Infrastrukturę WSliZ tworzą dwa kampusy (w Rzeszowie oraz w Kielnarowej) o łącznej powierzchni 26,5 tys. m².

WSliZ należy do uczelni niepublicznych o aspiracjach naukowych. Wydziały Uczelni (obecnie Kolegia) w ewaluacji MNiSW uzyskały kat. B, co gwarantuje dostęp do środków finansowych na potrzeby utrzymania potencjału badawczego do 2021 roku. W ostatnich latach działania Uczelni koncentrowały się na dostosowaniu założeń prowadzonej dotychczas polityki naukowej do wyzwań, jakie w tym zakresie postawiła przed uczelnią ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wysiłki koncentrowały się na optymalnym wyborze dyscyplin naukowych, jakie będą podlegać ewaluacji w 2021 r. oraz odpowiednim profilowaniu dorobku naukowego i karier naukowych pracowników. Do dyscyplin w ramach, których prowadzona jest w WSliZ intensywna działalność badawcza (w dużej mierze interdyscyplinarna) należą:

- 1) nauki o zarządzaniu i jakości
- 2) ekonomia i finanse
- 3) nauki medyczne
- 4) informatyka techniczna i telekomunikacja
- 5) nauki o komunikacji społecznej i mediach
- 6) nauki o polityce i administracji.

Pracownicy badawczo-dydaktyczni z powodzeniem realizują projekty badawcze finansowane przez Narodowe Centrum Nauki (NCN), Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (NAWA) czy Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (w Narodowym Programie Rozwoju Humanistyki oraz Dialog). Efekty swoich badań prezentują na konferencjach naukowych i w czasopiśmie indeksowanych w międzynarodowych bazach (m.in. w Bulletin of Economic Research, Journal of International Studies, International Entrepreneurship and Management Journal, Journal of Applied Economics). Kolegium Zarządzania jest organizatorem międzynarodowych konferencji i seminariów naukowych pozwalających na rozwój współpracy badawczej i dydaktycznej z przedstawicielami uczelni europejskich, m.in. w ramach programu Erasmus+.

Młodzi pracownicy WSIiZ (5 naukowców) znaleźli się w gronie wybitnych naukowców docenionych przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i otrzymują stypendia przyznawane za prowadzenie innowacyjnych badań naukowych na wysokim poziomie oraz imponujący dorobek naukowy o zasięgu międzynarodowym.

Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości WSIiZ od 2017 r. jest Akredytowanym Ośrodkiem Innowacji dzięki czemu może być wykonawcą odpłatnych usług proinnowacyjnych świadczonych na rzecz przedsiębiorców, którzy ubiegają się o dofinansowanie w ramach wdrażanego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości poddziałania 2.3.1 „Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP” Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.

WSIiZ jest jedną z najbardziej aktywnych i skutecznych uczelni niepublicznych w obszarze pozyskiwania funduszy unijnych, których łączna kwota od początku istnienia Uczelni wynosi ok. 180 mln zł. Obecnie WSIiZ realizuje 7 znaczących projektów rozwojowych, współfinansowanych przez NCBiR łączną kwotą ponad 20 mln zł w ramach „Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Dzięki pozyskanym środkom Uczelnia wprowadza innowacyjne rozwiązania informatyczne, organizacyjne i dydaktyczne, podnoszące komfort studiowania: atrakcyjne ścieżki kształcenia, wprowadzenie formuły studiów dualnych na wybranych kierunkach, dodatkowych praktycznych kursów i szkoleń dla studentów i kadry, usprawnienia dla studentów niepełnosprawnych („Uczelnia Dostępna”), opracowanie i wdrożenie nowoczesnych narzędzi dydaktycznych (kursy e-learning, Platforma Rozwoju Kompetencji, gry dydaktyczne), realizacja szeroko zakrojonego programu staży i praktyk, również w ramach dedykowanego programu Ministerstwa Nauki, a także aktywność w obszarze Trzeciej Misji Uczelni (np. „Regionalna Akademia Innowacji”).

Dzięki pozyskanym funduszom Uczelnia zmodernizowała swoją bazę informatyczną, przez co możliwe było zaoferowanie dla nauczycieli i studentów kilkudziesięciu nowoczesnych e-usług. Działania te pozwalają utrzymać naszej uczelni pozycję lidera na polu zastosowania innowacyjnych technologii wśród polskich uczelni wyższych co zostało docenione przez prestiżowy tygodnik Computerworld przyznaniem tytułu Lidera Informatyki. Warto tu wymienić dwa projekty, których łączny budżet wynosi prawie 10 mln zł: Uczelnia otw@rta na innowacje oraz Inter@ktywna uczelnia.

Efekty projektów realizowanych przez Uczelnię są dodatkowo wzmacniane w wymiarze międzynarodowym dzięki realizacji kilku projektów dydaktycznych w programie Erasmus Plus, głównie w obszarze opracowania nowych narzędzi dydaktycznych opartych na koncepcjach Design Thinking, Business Model You, Business Canvas i Design Your Life, stosowanych w wiodących uczelniach zachodnich.

Jednocześnie WSIiZ skutecznie pozyskuje środki na wzmocnienie promocji Uczelni jako wartościowego miejsca do studiowania oraz partnera w międzynarodowych projektach badawczych, korzystając z funduszy Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej NAWA, realizując projekty w programach Promocji zagranicznej, Welcome to Poland czy Akademickich Partnerstw Międzynarodowych.

Władze Uczelni

Prezydent: dr hab. inż. Tadeusz Pomianek, prof. WSIiZ

Rektor: dr Wergiliusz Gołąbek

Prorektor ds. Nauki: dr hab. Agata Jurkowska-Gomułka, prof. WSIiZ

Prorektor ds. Nauczania: dr hab. Andrzej Rozmus, prof. WSIiZ

Struktura Uczelni

Kształcenie w WSIiZ odbywa się w ramach czterech kolegiów:

- Kolegium Zarządzania,
- Kolegium Mediów i Komunikacji Społecznej,
- Kolegium Informatyki Stosowanej,
- Kolegium Medycznego.

Kierunek Zarządzanie jest jednym z czterech kierunków prowadzonych w ramach Kolegium Zarządzania.

Prowadzony kierunek studiów	Poziom kształcenia	Profil kształcenia
Zarządzanie	studia I stopnia studia II stopnia	praktyczny praktyczny
Ekonomia	studia I stopnia	praktyczny
Logistyka	studia I stopnia	praktyczny
Psychologia w zarządzaniu	studia I stopnia	praktyczny

Na kierunku Zarządzanie Uczelnia kształci od 2015 r. na studiach I stopnia i od 2018 r. na studiach II stopnia (wcześniej przez wiele lat Uczelnia kształciła na studiach I i II stopnia na kierunku Ekonomia, oraz przez kilka lat na studiach I stopnia na kierunku Finanse i rachunkowość).

Do tej pory studia I stopnia na kierunku Zarządzanie ukończyło 86 osób, z tego 42 w r. ak. 2018/2019. Absolwenci studiów II stopnia pojawią się dopiero pod koniec r. ak. 2019/2020.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Koncepcja kształcenia na kierunku Zarządzanie jest bezpośrednio związana z misją i strategią Uczelni, które zatwierdzone zostały Uchwałą Senatu WSliZ, w zakresie:

1. Kształcenia studentów na miarę potrzeb społeczeństwa informacyjnego i gospodarki wiedzy zdolnych do tworzenia nowych wartości ekonomicznych, społecznych i kulturowych.
2. Kształtowania u studentów predyspozycji potrzebnych do życia w społeczeństwie permanentnej transformacji, pozwalających utrzymywać przez cały okres życia zawodowego otwartość na zmiany, innowacyjność i mobilność intelektualną.
3. Tworzenia warunków dla kształtowania się i upowszechniania postaw innowacyjnych i przedsiębiorczych.
4. Prowadzenia działalności naukowo-badawczej i rozwoju kadry.
5. Działań na rzecz awansu gospodarczego i cywilizacyjnego regionu.

Z misją Uczelni ściśle powiązana jest strategia, w której wskazano trzy kluczowe priorytety:

1. Prowadzenie procesu kształcenia zapewniającego wysokie kompetencje absolwentów.
2. Rozwój badań naukowych poprzez efektywne wykorzystanie potencjału społeczności akademickiej oraz infrastruktury naukowo-badawczej.
3. Rozwój współpracy z otoczeniem społeczno- gospodarczym.

Koncepcja kształcenia na kierunku Zarządzanie odnosi się w szczególności do realizacji ważnego celu Uczelni, jakim jest prowadzenie procesu kształcenia zapewniającego wysokie kompetencje absolwentów. Szerokie zastosowanie aktywnych metod dydaktycznych (np. gier decyzyjnych, case study, tzw. metod sytuacyjnych) w programie studiów (zarówno I, jak i II stopnia) czyni proces kształcenia bardziej praktycznym, zapewnia warunki dla rozwoju kompetencji i kreatywności studentów. Pozytywnie wpływa także na wzrost kwalifikacji kadry akademickiej, stymulując ją jednocześnie do postaw innowacyjnych. Co więcej, duża część zajęć dydaktycznych (w szczególności przedmioty specjalnościowe) realizowana jest przez praktyków. Oferowane specjalności odpowiadają aktualnym potrzebom rynku pracy i są zgodne z podstawowymi celami kształcenia Uczelni, tj. przekazywaniem studentom specjalistycznej wiedzy oraz kształtowania w nich umiejętności funkcjonowania w środowisku pracy. Poszczególne przedmioty na studiach I i II stopnia na kierunku Zarządzanie podzielone są na bloki: obowiązujące wszystkich studentów przedmioty podstawowe i kierunkowe oraz podlegające wyborowi przedmioty specjalnościowe. Studentom oferowana jest szeroka gama specjalności, np. w roku akademickim 2019/2020:

Ścieżki polskojęzyczne:

- I stopnia: Prowadzenie działalności gospodarczej, Zarządzanie firmą, Biznes turystyczny, Finanse i rachunkowość w zarządzaniu,
- II stopnia: Zarządzanie przedsiębiorstwem i instytucją publiczną, Finanse i rachunkowość w zarządzaniu, Logistyka i zarządzanie produkcją, Systemy zarządzania-SAP, Analityka biznesowa dla menedżerów oraz Zarządzanie zasobami ludzkimi.

Ścieżki anglojęzyczne:

- I stopnia: Zarządzanie lotnictwem, Zarządzanie lotnictwem ogólnym, Zarządzanie międzynarodowe,
- II stopnia: Zarządzanie międzynarodowe, Logistyka w transporcie.

Programy kształcenia na kierunku Zarządzanie (zarówno I, jak i II stopnia) uwzględniają opinie i oczekiwania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, szczególnie w zakresie przedmiotów do wyboru (ścieżki polskojęzyczne) i specjalności. Podobnie, sposób realizacji zajęć oraz zakres tematyczny prac dyplomowych na kierunku Zarządzanie, podlegają konsultacjom z przedsiębiorstwami i instytucjami publicznymi. Działania te pozwalają odpowiadać na aktualne potrzeby otoczenia społeczno-gospodar-

czego, a w szczególności zawodowego rynku pracy - umożliwiają łączenie wiedzy teoretycznej z praktyczną oraz kształtowanie kompetencji społecznych.

Oprócz konsultacji tematów prac dyplomowych Uczelnia współpracuje z gospodarką zatrudniając do prowadzenia zajęć tzw. praktyków, czyli osoby, które reprezentują przedsiębiorstwa i instytucje publiczne. Przedstawiciele podmiotów gospodarczych zapraszani są do prowadzenia wykładów otwartych w ramach tzw. Łoży biznesu, czyli spotkań studentów z ciekawymi ludźmi. Dodatkowo dla najlepszych studentów organizowane są warsztaty „chcę więcej”, które często prowadzone są przez reprezentantów praktyki gospodarczej. Uczelnia posiada rozbudowany system praktyk studenckich, a studentom po odbyciu praktyk często proponowane jest zatrudnienie w jednostkach, których odbywali praktyki. Od roku akademickiego 2019/2020 realizowane są na kierunku Zarządzanie studia dualne, polegające na tym, że część efektów uczenia się realizowanych jest w jednostkach gospodarczych.

Zaangażowanie kadry naukowo-dydaktycznej w badania naukowe, pozwala na właściwe wykorzystanie potencjału społeczności akademickiej (tak pracowników jak i studentów) oraz infrastruktury naukowo-badawczej w tym m.in. specjalistycznych laboratoriów dedykowanych kierunkowi tj. laboratoriów informatycznych do prowadzenia gier decyzyjnych na kierunku Zarządzanie czy *Laboratorium adaptacji innowacji ekonomii w obiektowych technologiach informatycznych*, zwane laboratorium finansowym.

Ogólne cele kształcenia na kierunku Zarządzanie koncentrują się na:

- 1) przekazaniu wiedzy z dziedziny nauk społecznych, w szczególności zaś dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, dotyczącej: znajomości uwarunkowań i zasad funkcjonowania podmiotów tworzących system gospodarczy, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw, znajomości relacji zachodzących pomiędzy podmiotami gospodarczymi oraz specyfiki podejmowania decyzji w warunkach różnego typu ograniczeń,
- 2) przekazaniu szczegółowej wiedzy dotyczącej podejmowania decyzji związanych z różnymi obszarami funkcjonalnymi organizacji oraz specyficznymi obszarami jej działalności w tym: zarządzania finansami, zarządzania jakością, zarządzania projektami, zarządzania marketingiem, zarządzania strategicznego, wykorzystania rozwiązań informatycznych w procesie zarządzania; kierowania zasobami ludzkimi,
- 3) kształtowaniu umiejętności stosowania technik i narzędzi analitycznych wspierających proces podejmowania decyzji w warunkach ograniczonych zasobów informacyjnych, w szczególności zaś posługiwania się standardowymi metodami ilościowymi i jakościowymi, wykorzystywanymi w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości oraz dyscyplinie ekonomia i finanse,
- 4) kształtowaniu umiejętności sprawowania nadzoru nad poprawnością przebiegu procesów zachodzących w organizacjach różnego typu, związanej ze znajomością wzajemnych zależności pomiędzy różnymi elementami ich struktury,
- 5) kształtowaniu wśród studentów postaw przedsiębiorczych, zorientowanych na umiejętność wyszukiwania okazji rynkowych oraz realizowania własnych projektów biznesowych,
- 6) przygotowaniu absolwenta do podejmowania działalności praktycznej - zawodowej, jak również wykonywania specjalistycznych zadań na różnych stanowiskach w przedsiębiorstwach, podmiotach, instytucjach i organizacjach, związanych ze studiowaną specjalnością,
- 7) kształtowaniu postaw odpowiedzialności, otwartości, gotowości do współdziałania, innowacyjnego podejścia do rozwiązywania problemów oraz rozumieniu konieczności ciągłego podnoszenia swoich kwalifikacji.

W kontekście powyższych celów, efekty kształcenia na kierunku zostały przyporządkowane do dziedziny nauk społecznych, a wiodącą dyscypliną są nauki o zarządzaniu i jakości. Równocześnie biorąc pod uwagę charakter efektów kształcenia zakładanych do osiągnięcia przez absolwenta kierunku Zarządzanie na studiach I stopnia, część efektów zostało przyporządkowanych do dyscyplin: ekonomia i finanse oraz nauki prawne.

Doskonalenie procesu kształcenia na kierunku Zarządzanie odbywa się w zakresie:

- zmiany struktury planu studiów (np. dodanie/usunięcie przedmiotu, zmiana liczby godzin dla przedmiotu),
- modyfikacji efektów uczenia się (a w konsekwencji zawartości kart przedmiotów),

- modyfikacji w charakterze i celach praktyki zawodowej (Szerzej na ten temat w Kryterium 10).

Oczekiwania wobec kandydatów na studia I i II stopnia w języku polskim i angielskim reguluje uchwała Senatu, dostępna na stronie BIP Uczelni oraz na portalu Uczelni zakładce dot. rekrutacji¹ (szerzej na ten temat w Kryterium 3).

Studia I i II stopnia na kierunku Zarządzanie kierowane są do szerokiego grona osób, chcących zdobyć wiedzę z zakresu zarządzania oraz nauk komplementarnych, a także konkretne, praktyczne umiejętności. Co więcej, studia II stopnia skierowane są do osób znających zaawansowane uwarunkowania funkcjonowania różnych podmiotów w gospodarce oraz do tych, którym nie obca jest aktywność naukowa, służąca nie tylko pogłębianiu pracy badawczej, ale także ćwiczeniu umiejętności analitycznego i krytycznego myślenia w zakresie zjawisk zachodzących w gospodarce.

Analizując związek koncepcji kształcenia z obszarami działalności zawodowej i gospodarczej właściwymi dla ocenianego kierunku studiów, należy stwierdzić, że realizacja efektów uczenia się (zgodnych z koncepcją i celami kształcenia), pozwala wykształcić absolwenta studiów kierunku Zarządzanie wyposażonego w realną wiedzę i umiejętności praktyczne, przygotowanego do pracy w instytucjach i organizacjach gospodarczych oraz administracji gospodarczej na stanowiskach szczebla operacyjnego, do kierowania zespołami ludzkimi, projektami oraz działaniami w firmach z różnych branż, a także gotowego do wdrażania innowacyjnych rozwiązań w firmach oraz podejmowania działalności w charakterze niezależnego przedsiębiorcy.

Praktyczny profil kształcenia na kierunku Zarządzanie, umożliwia studentom wykształcenie kompetencji zarządczych, biznesowych i cyfrowych, ściśle związanych z różnymi obszarami działalności zawodowej/gospodarczej właściwymi dla kierunku. Studenci w toku studiów nabywają umiejętności pozwalające m.in. na: rozwiązywanie problemów związanych z zarządzaniem organizacją, podejmowanie decyzji operacyjnych i strategicznych, podejmowanie działań niezbędnych do samodzielnego rozpoczęcia działalności gospodarczej, organizowanie i planowanie działań w skali organizacji i regionu, wykorzystywanie zaawansowanych techniki informacyjno-komunikacyjne (ICT), w celu generowania rozwiązań problemów oraz prognozowania i modelowania złożonych procesów zachodzących w organizacji.

Wzmocnieniem praktycznego charakteru studiów jest system praktyk zawodowych, które realizowane będą w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych oraz instytucjach publicznych, takich jak urzędy wojewódzkie, urzędy miast i gmin. Dodatkowo w ramach kierunku Zarządzania studia I stopnia, specjalność Finanse i rachunkowość w zarządzaniu realizowane są studia dualne, w ramach których część efektów uczenia się jest realizowanych w przedsiębiorstwie.

Na podstawie analiz Biura Karier WSliZ, a także Zespołu ds. Analiz i Badań Edukacyjnych WSliZ, koncepcja kształcenia na kierunku Zarządzanie w pełni uwzględnia zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy na absolwentów tego kierunku.

Z raportu „Analiza dzienników praktyk VI-IX r. ak. 2018/2019” przygotowanego przez Zespół Analityczny WSliZ wynika, że w 60 na 70 analizowanych przypadków, czyli w 86% pracodawcy wyrazili zadowolenie z praktykantów. Pracodawcy wymienili jako mocne strony studentów kierunku Zarządzanie: umiejętność analitycznego myślenia, samodzielność w realizacji zadań i otwartość na nabywanie nowych umiejętności. 42 na 70 studentów z kierunku Zarządzanie, czyli aż 60% ogółu otrzymało po odbyciu praktyk propozycję zatrudnienia.

Na portalach rekrutacyjnych stale dostępne są oferty związane z zarządzaniem. Tylko portal pracuj.pl, będący jednym z najpopularniejszych wśród pracodawców i osób poszukujących pracy notuje blisko 8 tys. ofert pracy, których wymogiem jest posiadanie umiejętności i wiedzy z zakresu szeroko pojętego zarządzania. Według portalu, pracodawcy zwracają obecnie uwagę nie tylko na doświadczenie zawo-

¹ <https://wsiz.rzeszow.pl/rekrutacja/dla-kandydata/pliki-do-pobrania/>

dowe pracowników, ale przede wszystkim na kompetencje osobowe takie jak umiejętność pracy w zespole czy komunikatywność. Absolwenci Zarządzania są cenionymi pracownikami zarówno w obszarze o charakterze technicznym, jak i nakierowanym na organizację pracy i kierowanie przedsięwzięciami zarówno w sektorze przedsiębiorstw, jak i administracji publicznej, w szczególności jeśli posiadają kompetencje pozwalające na sprawne zarządzanie. Co więcej, kierunek ma charakter interdyscyplinarny, co pozwala na uzyskanie zatrudnienia w różnorodnych sektorach gospodarki.

Gwałtownie następująca cyfryzacja całych społeczeństw, co jest konsekwencją tzw. czwartej rewolucji przemysłowej (Przemysł 4.0), wprowadza wiodące rozwiązania informatyczne praktycznie we wszystkich aspektach produkcji. Nowe modele biznesowe i technologie, zmieniają m.in. obecne metody prowadzenia działalności gospodarczej, ale także strukturę rynku. W procesie opracowywania koncepcji kształcenia oraz jej doskonalenia, kwestie te odgrywają istotną rolę, czego efektem jest m.in. zapropinowane nowych specjalności na studiach II stopnia np. Analityka biznesowa dla menedżerów. Najważniejszym surowcem dla tej cyfrowej rewolucji są dane. Efektywne ich wykorzystanie jest kluczowe dla biznesu przyszłości. Światowy przepływ danych rośnie z roku na rok w lawinowym tempie. Jednym z ważniejszych powodów tego wzrostu jest zwiększenie dostępu ludzi, maszyn i urządzeń do sieci Internet, zarówno pod względem liczby punktów dostępowych, jak i szerokości pasma transmisji. W 2015 r. ponad 20 miliardów maszyn i urządzeń było podłączonych do Internetu, a przewiduje się, że liczba ta powiększy się do pół biliona w 2030 r.

Zapotrzebowanie na specjalistów ds. zarządzania ciągle rośnie. W Polsce zawód ten nabrał znaczenia szczególnie w latach 90-tych, kiedy nastąpiły zmiany systemowe i gospodarcze. Po kilkuletnim nasyceniu się rynku specjalistami z tego obszaru, przedsiębiorstwa ponownie poszukują pracowników z określonymi kompetencjami i przygotowaniem merytorycznym. Wg badań ofert pracy napływających do agencji zatrudnienia prowadzonej przez Biuro Karier WSliZ wzrasta zainteresowanie firm specjalistami zajmującymi się zarządzaniem m.in. w sektorze finansowym, usługowym, produkcyjnym i informatycznym.

W niedługim czasie na rynku pracy potrzebni będą pracownicy z kompetencjami menedżerskimi, tzw. e-liderzy - osoby, które będą potrafiły łączyć kompetencje zarządcze, biznesowe i cyfrowe. Do 2020 r. gospodarka UE będzie potrzebowała nawet miliona takich pracowników². E-liderem zostanie osoba, która będzie potrafiła zarządzać zespołem, będzie znała się na rozwoju biznesu, analityce biznesowej, rynku i kwestiach finansowych, marketingu strategicznym, a także bezpieczeństwie w sieci, systemach ERP, czy mediach społecznościowych. Wyniki badań wskazują, że obecnie pracownicy muszą mieć bardzo dobrze rozwinięte umiejętności interpersonalne. Osoby zatrudnione powinny także umieć radzić sobie ze stresem i odnaleźć się w sytuacji kryzysowej. Umiejętność podejmowania autonomicznych decyzji i samodzielność są także cenione przez pracodawców. Pracodawcy chętniej zatrudniają absolwentów, którzy posiadają dobrze rozwinięte umiejętności interpersonalne oraz kompetencje osobiste, do których należą: efektywna komunikacja, umiejętność pracy w zespole, radzenie sobie ze stresem, łatwość budowania nowych relacji interpersonalnych, umiejętność rozwiązywania problemów, samodzielność w realizacji przedsięwzięć, umiejętność planowania i organizowania własnego czasu pracy. Należy podkreślić, że zdecydowana większość wymagań dotyczy osób z wykształceniem wyższym. Również analiza ofert pracy zamieszczanych na ogólnopolskich portalach rekrutacyjnych wykazuje szereg pożądaných przez pracodawców kompetencji ściśle związanych z wykonywanymi obowiązkami. Należą do nich zarządzanie organizacjami, w tym zarządzanie zasobami ludzkimi, umiejętność prowadzenia i koordynowania działań marketingowych, zarządzanie finansami, rachunkowość oraz zarządzanie bezpieczeństwem (sektor publiczny). Dodatkowo wymagane są kompetencje w zakresie prowadzenia mikro- i makroprzedsiębiorstwa działającego na rynku krajowym i zagranicznym. Niezwykle cenione są umiejętności analityczne (np. analiza otoczenia rynkowego), umiejętność diagnozowania sytuacji oraz syntetycznego formułowania wniosków.

² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/digital-skills>

Według badania HR2019 Deloitte, blisko 80% respondentów stwierdziło, że to przywództwo stanowi obecnie bardzo istotną kwestię. Potwierdza to również badanie przeprowadzone przez Work Service – Barometr Rynku Pracy XII. Badani zadeklarowali, że w najbliższym czasie planują zwiększyć zatrudnienie pracowników średniego szczebla i kadry zarządzającej. Największy odsetek pracowników średniego szczebla planują zatrudnić pracodawcy z sektora publicznego, natomiast zwiększenie zatrudnienia kadry zarządzającej planują pracodawcy z branży usługowej.

Z kolei, zgodnie z najnowszymi danymi ABSL (Związku Liderów Sektora Usług Biznesowych) sektor nowoczesnych usług dla biznesu zatrudnia w Polsce ponad 150 tys. specjalistów. Do 2020 r. prognozowana liczba miejsc pracy wzrośnie o kolejne 100 tys. Na rynku pracy, poszukiwani są głównie absolwenci ze znajomością języków obcych (z językiem angielskim, niemieckim, francuskim oraz językami skandynawskimi, przynajmniej na poziomie B2) oraz specjaliści, którzy będą prowadzić zaawansowane międzynarodowe procesy z zakresu finansów, księgowości, obsługi klienta, IT czy HR. Intensywnie rozwijający się w Polsce sektor nowoczesnych usług dla biznesu, będzie mieć również duży wpływ na rozwój naszego regionu.

Podsumowując, prognozy zatrudnienia dla osób wykształconych w kierunku zarządzania są optymistyczne. Analiza ofert pracy w regionie podkarpackim potwierdza, że największe zapotrzebowanie w tym obszarze występuje na stanowiska specjalistyczne w organizacjach oraz stanowiska menedżerów średniego szczebla zarządzania w przedsiębiorstwach. Rozwój przedsiębiorstw w regionie podkarpackim pozwala z optymizmem patrzeć na wzrost zatrudnienia w tej dziedzinie. Coraz większa liczba przedsiębiorstw inwestujących m.in. w ramach Specjalnych Stref Ekonomicznych czy Parku Technologicznego oraz profil ich działalności potwierdza zapotrzebowanie na specjalistów w dziedzinie zarządzania.

Analiza zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy przeprowadzana jest na podstawie:

- 1) Opinii pracodawców na temat koncepcji programu kształcenia. Na Uczelni funkcjonuje Konwent WSliZ, którego zadaniem jest m.in. opiniowanie zgodności przyjętej strategii kształcenia z wymogami rynku pracy oraz pośredniczenie w nawiązywaniu kontaktów pomiędzy prodziakami, a „radami programowymi” pracodawców (ciała opiniotwórcze składające się z 3-5 osób). Współpraca prodziakana z „radą programową” dotyczy corocznej oceny zawartości przygotowanego programu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem poziomu dostosowania efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy.
- 2) Raportów dotyczących potrzeb rynku pracy, do których zaliczamy:
  - a) raport wynikający z analizy ofert pracy zgłaszanych do uczelnianego Biura Karier pod kątem wymagań wobec kandydatów do pracy,
  - b) raport określający profil kandydatów do pracy na podstawie zawartości bazy Biura Karier przechowującej dane osób poszukujących pracy,
  - c) ogólnodostępne raporty dotyczące rynku pracy.

Zarówno studia I, jak i II stopnia na kierunku Zarządzanie mają profil praktyczny, przejawiający się m.in. w nabyciu przez absolwentów umiejętności przydatnych do pracy w różnych komórkach organizacyjnych przedsiębiorstw i instytucji. Założenia powyższe są możliwe do osiągnięcia poprzez ścisłą współpracę z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, którzy mają wpływ na program kształcenia (w szczególności w bloku przedmiotów do wyboru i oferowanych specjalnościach), a w konsekwencji na kształtowanie pożądanego sylwetki absolwenta.

Wśród interesariuszy wewnętrznych wskazać należy przede wszystkim studentów, którzy sygnalizowali potrzebę praktycznego kształcenia w zakresie zarządzania odnoszącego się do różnych aspektów funkcjonowania organizacji. Uwagi te pochodziły głównie od studentów studiów niestacjonarnych, którzy już pracują w różnego typu organizacjach i odczuwają brak specjalistycznej wiedzy i umiejętności związanych z zarządzaniem w specyficznych obszarach działalności organizacji. W szczególności uwagi te sygnalizowali pracownicy komórek finansowych oraz tych związanych z bezpieczeństwem organizacji i całej gospodarki. Uwagi te stanowiły podstawę m.in. do podjęcia decyzji o zaproponowaniu nowych specjalności na studiach II stopnia: Zintegrowane systemy informatyczne w zarządzaniu - SAP czy Analityka biznesowa dla menedżerów.

Do grupy interesariuszy wewnętrznych zaangażowanych w projektowanie i realizację kształcenia na kierunku Zarządzanie należy zaliczyć także komórki organizacyjne Uczelni: Biuro Karier, Dział Marketingu, Dział Finansowo-Księgowy, Dział Nauczania oraz pracowników następujących jednostek Uczelni: Instytutu Badań i Analiz Finansowych, Instytutu Zarządzania Lotnictwem, Centrum Innowacji Przedsiębiorczości, Instytutu Analiz Edukacji.

Interesariuszami zewnętrznymi są z kolei przedstawiciele przedsiębiorstw oraz instytucji państwowych m.in.: BorgWarner Poland Sp. z o.o., TÜV NORD Polska Sp. z o.o., Deloitte, Nowy Styl Sp. z o.o., Dom Brokerski VECTOR Sp. z o.o., Urząd Marszałkowski w Rzeszowie. Współpraca ta obejmuje przede wszystkim:

- tworzenie i opiniowanie programu kształcenia,
- włączanie w proces dydaktyczny osób z doświadczeniem praktycznym,
- organizację praktyk zawodowych,
- pośrednictwo w zatrudnianiu absolwentów, poprzez dystrybucję wybranych ofert oraz współudział w organizowaniu spotkań z pracodawcami,
- realizowanie przez studentów prac dyplomowych służących rozwiązywaniu wskazanych przez interesariuszy problemów (tzw. projekty oraz prace zlecone).

Absolwent studiów I stopnia na kierunku Zarządzanie posiada wiedzę o charakterze nauk o zarządzaniu i jakości oraz umiejętności praktyczne, które pozwalają mu na podjęcie pracy w organizacjach i przedsiębiorstwach państwowych i prywatnych w charakterze konsultanta, doradcy, specjalisty (np. specjalista ds. marketingu i sprzedaży, specjalista ds. zarządzania jakością, specjalista ds. zarządzania finansami w przedsiębiorstwie, specjalista ds. zarządzania projektami, specjalista ds. zarządzania bezpieczeństwem, specjalista ds. zarządzania zasobami ludzkimi), a także kierownika średniego szczebla zarządzania, menedżera marki czy koordynatora projektów. Absolwent kierunku Zarządzanie jest przygotowany do zarządzania procesami w organizacjach gospodarczych oraz w administracji publicznej. Posiada podstawową wiedzę oraz umiejętności z zakresu planowania i organizacji pracy zarówno indywidualnej, jak i zespołowej. Potrafi kierować zespołem ludzkim w różnych sytuacjach, dostrzega szanse i zagrożenia związane z realizacją konkretnego projektu, posiada umiejętności komunikowania się, negocjowania i przekonywania, potrafi ponad to łączyć strategię zarządzania zasobami ludzkimi ze strategią rozwoju przedsiębiorstwa. Co więcej, dostrzega zalety i wady pracowników oraz systemu zarządzania kadrami w przedsiębiorstwie. Absolwent studiów I stopnia na kierunku Zarządzanie posiada także podstawy do podejmowania działalności w charakterze niezależnego przedsiębiorcy. Jest przygotowany do permanentnego kształcenia i rozwoju zawodowego oraz do edukacji na studiach II stopnia.

Absolwent studiów II stopnia na kierunku Zarządzanie posiada specjalistyczną wiedzę teoretyczną i praktyczną z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości dotyczącą istoty, prawidłowości oraz problemów funkcjonowania przedsiębiorstw, a także sposobów na skuteczne i efektywne ich rozwiązywanie. Absolwent posiada specjalistyczną wiedzę niezbędną do sprawnego zarządzania zasobami przedsiębiorstwa. Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce m.in. do oceny zjawisk i procesów zarządzania, oceny wpływu otoczenia na te zjawiska oraz przygotowania i podejmowania decyzji zarządczych i strategicznych. Studia II stopnia przygotowują absolwenta do zajmowania funkcji kierowniczych i eksperckich. Wraz z nabytą wiedzą i umiejętnościami, może podjąć pracę w organizacjach i przedsiębiorstwach państwowych oraz prywatnych na stanowisku: menedżera, dyrektora firmy, członka zarządu, kierownika działu, doradcy i konsultanta. Posiada także wiedzę i umiejętności pozwalające na prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Absolwent jest także przygotowany do podejmowania wyzwań badawczych, do kontynuacji edukacji na studiach trzeciego stopnia oraz do kontynuacji kształcenia przez całe życie.

Absolwenci WSiIZ - kierunku Zarządzanie, znaleźli zatrudnienie m.in. w niniejszych przedsiębiorstwach: Deloitte CE Business Services Center w Rzeszowie; Pratt & Whitney Rzeszów S.A.; LOT Aircraft Maintenance Services Sp. z o.o.; BorgWarner Poland Sp. z o.o.; Husqvarna Group; EME AERO Sp. z o.o.; MTU Aero Engines Polska Sp. z o.o.; Nestle Polska S.A.

Cechami wyróżniającymi kierunek Zarządzanie jest silna orientacja praktyczna kształcenia, umiędzynarodowienie studiów, znakomita baza materialna oraz autorskie, nowatorskie programy kształcenia. Wśród cech wyróżniających koncepcję kształcenia na Kierunku Zarządzanie wymienić należy:

- programy kształcenia dla studiów I i II stopnia dostosowane do potrzeb zmieniającego się otoczenia gospodarczo-społecznego, rynku pracy, a także interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych,
- różnorodna oferta specjalności oferowanych na kierunku, odpowiadająca na potrzeby rynku pracy, umożliwiająca zarówno interdyscyplinarne, jak i wyspecjalizowane kształcenie,
- wykwalifikowana kadra prowadząca zajęcia, współpracująca i korzystająca z doświadczeń zagranicznych ośrodków naukowych i dydaktycznych oraz współpracująca z praktyką gospodarczą, a także kadra międzynarodowa z uznanych ośrodków akademickich z całego świata,
- możliwość odbycia praktyk (w tym również praktyk płatnych) w uznanych instytucjach otoczenia gospodarczego takich jak Deutsche Lufthansa S.A., BorgWarner Poland Sp. z o.o., Deloitte czy Santander Bank Polska S.A.

Przy opracowywaniu koncepcji programu kształcenia na kierunku Zarządzanie wykorzystano:

- 1) Doświadczenie dydaktyczne profesorów o bogatym doświadczeniu międzynarodowym współpracujących z uczelnią:
  - prof. Waldemar Karwowski - University of Central Florida (USA),
  - prof. Stefan Markowski - The University of New South Wales (Australia),
  - prof. Tomasz Mickiewicz- Aston Business School (Wlk. Brytania),
  - prof. Bartłomiej Kamiński - University of Maryland (USA),
  - dr Ulrich Desel - International University of Bad Honnef (Niemcy),
  - dr Hansjochen Ehmer - German Aerospace Center (Niemcy),
  - Dr Christos Evangelinos - International University of Bad Honnef (Niemcy).
- 2) Doświadczenie pracowników zdobyte podczas realizacji wspólnych grantów związanych z rekonstrukcją programów ekonomicznych w tym w szczególności udział w programach:
  - Reorganization of Economic Studies in Serbia,
  - Rationalization of the postgraduate studies in Business Management and Economics in Serbia.W projektach tych uczestniczyli przedstawiciele kilku uczelni, którzy prezentowali rozwiązania dotyczące konstrukcji programów studiów w oparciu o założenia European Qualification Framework w tym:
  - University of Udine (Włochy), prof. Alesio Lokar,
  - University of Maribor (Słowenia), prof. Davorin Kračun,
  - Vienna University of Economics and Business Administration (Austria), prof. Andreas Zins,
  - University of Bratislava (Słowacja), prof. Ljubica Bajzikova,
  - University of Belgrade (Serbia) prof. Biljana Jovanović-Gavrilović,
  - University of Kragujevac (Serbia) prof. Zora Arsović.
- 3) Doświadczenie zdobyte przez pracowników Kolegium w trakcie staży zagranicznych:
  - Krzysztof Feret (Bad Honnef University - Niemcy),
  - Michał Nędza (Bad Honnef University - Niemcy).

Obszar współpracy międzynarodowej, w ramach wykorzystywanych wzorców międzynarodowych, obejmuje także realizację programu Erasmus+ – wymiana studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej, współpraca z uczelniami i innymi organizacjami zagranicznymi w zakresie wymiany doświadczeń naukowo-dydaktycznych (szczegółowy wykaz w załączniku 2.4.), planowanie i organizacja wizyt gości i delegacji zagranicznych w Uczelni oraz delegacji przedstawicieli WSiIZ za granicą, organizowanie i koordynacja programów wymiany dla studentów i pracowników Uczelni i innych partnerów krajowych z instytucjami zagranicznymi, a także prowadzenie doradztwa i konsultacji dla studentów WSiIZ w zakresie możliwości kształcenia na uczelniach za granicą oraz studentów zagranicznych w zakresie form i kierunków kształcenia na Uczelni.

W rankingu najchętniej wybieranych szkół wyższych przygotowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2017 r. Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie

zajęła 10 miejsce w skali kraju, a kierunek Zarządzanie znalazł się na drugim miejscu wśród najpopularniejszych kierunków w WSIiZ. Studenci wysoko ocenili jakość kształcenia i możliwości znalezienia atrakcyjnej pracy po studiach. W rankingach MNiSW z poprzednich lat kierunek Zarządzanie oferowany przez WSIiZ również utrzymywał wysoką pozycję.

Do kluczowych kierunkowych efektów kształcenia na studiach I stopnia zalicza się m.in.: znajomość zaawansowanej terminologii z zakresu nauk o zarządzaniu (K_W01); posiadanie wiedzy na temat genezy i rozwoju nauk o zarządzaniu oraz rozumienie ich miejsce w systemie nauk (K_W02); znajomość elementów struktur organizacyjnych, ich funkcji oraz zależności i powiązań między nimi (K_W03); znajomość podstawowych regulacji dotyczących funkcjonowania podmiotów gospodarczych (K_W06) i wiedza na temat zarządzania w odniesieniu do gospodarki i różnych obszarów funkcjonalnych przedsiębiorstwa (K_W09).

Inne kluczowe efekty kształcenia związane z koncepcją kształcenia oraz profilem studiów, a także stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy są umiejętności w zakresie: formułowania i rozwiązywania problemów oraz wykonywania zadań typowych dla działalności zawodowej związanej z zarządzaniem (K_U01); prognozowania skutków decyzji podejmowanych na poziomie organizacji oraz przewidywanie wpływu procesów w otoczeniu i wewnątrz organizacji na realizację przedsięwzięć w wybranym obszarze (K_U03); prawidłowego posługiwania się wybranymi normami, regułami prawnymi i etycznymi dla rozwiązania konkretnego zadania w obszarze zarządzania (K_U05), a także umiejętności w zakresie rozwiązywania problemów pojawiających się na etapie realizacji przedsięwzięć w wybranym obszarze działalności (K_U06); wykorzystania zasad zarządzania finansami oraz rachunkowości (K_U07) i przygotowania strategii organizacji oraz jej elementów funkcjonalnych w oparciu o analizę otoczenia organizacji i jej wewnętrznych zasobów (K_U10).

W zakresie kompetencji, do kluczowych kierunkowych efektów kształcenia zaliczyć należy także: zdolność do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści (K_K01); prawidłową identyfikację i rozstrzygnięcie dylematów związanych z wykonywaniem zawodu (K_K04) oraz kompetencje w zakresie myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy (K_K05).

Do kluczowych efektów kształcenia na studiach II stopnia zalicza się przede wszystkim posiadanie rozszerzonej wiedzy na temat koncepcji zarządzania oraz kierunkach ich rozwoju (K_W01); charakterze, miejscu i znaczeniu nauk o zarządzaniu w systemie nauk społecznych oraz ich relacji do dyscyplin: ekonomia, finanse, prawo i nauki o polityce publicznej (K_W02), a także znajomość, rozumienie i rozpatrywanie z punktu widzenia nauk o zarządzaniu procesów zmian struktur organizacyjnych oraz posiadanie pogłębionej wiedzy o zarządzaniu tymi zmianami, a także umiejętność przewidywania ich konsekwencji (K_W03).

Wśród kluczowych efektów wymienić należy także znajomość, rozumienie i rozpatrywanie z punktu widzenia nauk o zarządzaniu wybranych metody i narzędzi pozyskiwania danych, opisu, modelowania oraz identyfikowania prawidłowości zachodzących w strukturach organizacyjnych (K_W04); znajomość metodyki zarządzania strategicznego i zarządzania w poszczególnych obszarach funkcjonalnych organizacji oraz rozumienie konieczności jej stosowania (K_W06), a także posiadanie pogłębionej wiedzy z zakresu wybranych systemów, norm oraz reguł (prawnych, organizacyjnych, zawodowych i innych) określających funkcjonowanie struktur organizacyjnych oraz rozpatrywania ich z punktu widzenia nauk o zarządzaniu (K_W07) i pogłębionej wiedzy na temat zachowań ludzi w organizacji na poziomie indywidualnym i grupowym (K_W09).

Innym kluczowym efektem kształcenia związanym z koncepcją kształcenia oraz profilem studiów, a także stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy są umiejętności w zakresie: wykorzystania wiedzy teoretycznej z dyscypliny nauki o zarządzaniu oraz dyscyplin: ekonomia, finanse, prawo i nauki o polityce publicznej do identyfikowania, analizowania i interpretowania przyczyn oraz przebiegu procesów i zjawisk społecznych (ekonomicznych, finansowych, prawnych i innych) (K_U01); umiejętność prognozowania i modelowania złożonych procesów społecznych obejmujących zjawiska z różnych obszarów życia społecznego (ekonomiczne,

finansowe, prawne i inne) z wykorzystaniem zaawansowanych metod i narzędzi z zakresu dyscypliny nauki o zarządzaniu oraz dyscyplin: ekonomia, finanse, prawo i nauki o polityce publicznej (K_U02), podejmowania działań niezbędnych do samodzielnego rozpoczęcia działalności gospodarczej, a także rozwiązywania problemów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (K_U05) i wykorzystania wiedzy teoretycznej i praktycznej w procesach podejmowania decyzji operacyjnych i strategicznych z wykorzystaniem narzędzi wspomagających procesy decyzyjne, krytycznej analizy skuteczność i przydatności zdobytej wiedzy (K_U07) oraz umiejętność organizowania i planowania działań w skali organizacji i regionu, współdziałając z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmując wiodącą rolę w zespołach (K_U13).

W zakresie kompetencji, wśród kluczowych kierunkowych efektów kształcenia mających związek z koncepcją kształcenia oraz profilem studiów, a także stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy, wymienić należy kompetencje w zakresie: krytycznej ceny odbieranych treści i formułowania własnych opinii oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu (K_K01) oraz angażowanie się w działania grupowe -przyjmując w nich różne role przy opracowywaniu projektów gospodarczych i społecznych, a także myślenie i działanie w sposób przedsiębiorczy (K_K03).

Kierunkowe efekty uczenia się w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów tworzą program studiów z szeroką ofertą specjalności i przedmiotów do wyboru (ścieżki polskojęzyczne). W każdej karcie przedmiotu wskazane są powiązania pomiędzy kierunkowymi efektami uczenia się (w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) z przedmiotowymi efektami uczenia się, które wynikają z kolei z realizowanych treści kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się mają związek z koncepcją kształcenia – zapewniają bowiem wysokie kompetencje absolwentów, warunki dla rozwoju kompetencji i kreatywności studentów oraz czynią proces kształcenia bardziej praktycznym. Ich treść odpowiada w wielu przypadkach stosowanemu w programie studiów aktywnym metodom dydaktycznym, takim jak gry decyzyjne czy korzystanie z fachowego oprogramowania (przykład kierunkowego efektu uczenia się: wykorzystanie wiedzy teoretycznej i praktycznej w procesach podejmowania decyzji operacyjnych i strategicznych z wykorzystaniem narzędzi wspomagających procesy decyzyjne, krytycznej analizy skuteczność i przydatności zdobytej wiedzy (K_U07)). Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się mają także związek z poziomem i profilem studiów - uwzględniają bowiem rozwój dyscyplin naukowych, z których kierunek się wywodzi. Zapewniają przekazanie wiedzy z dziedziny nauk społecznych, w szczególności zaś dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości - wiedzy dotyczącej podejmowania decyzji związanych z różnymi obszarami funkcjonalnymi organizacji oraz specyficznymi obszarami jej działalności w tym: zarządzania finansami, zarządzania jakością, zarządzania projektami, zarządzania marketingiem, zarządzania strategicznego, wykorzystania rozwiązań informatycznych w procesie zarządzania czy kierowania zasobami ludzkimi. Kluczowe kierunkowe efekty kształcenia dopasowane są także do profilu kariery zawodowej studenta – kształtują bowiem umiejętność stosowania technik i narzędzi analitycznych wspierających proces podejmowania decyzji w warunkach ograniczonych zasobów informacyjnych oraz kształtowaniu wśród studentów postaw przedsiębiorczych, a tym samym przygotowują absolwenta do podejmowania działalności praktycznej – zawodowej.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Treści programowe poszczególnych przedmiotów dobierane są tak, aby zrealizować założone efekty uczenia się. Za dobór treści do przedmiotu odpowiada tzw. lider przedmiotu. Zadaniem lidera przedmiotu jest opracowanie karty przedmiotu. Otrzymuje on dostęp do matrycy efektów, która zawiera zestawienie kierunkowych efektów uczenia się wraz z przypisaniem do przedmiotów, na których powinny być one zrealizowane. Na tej podstawie z efektów kierunkowych lider przedmiotu tworzy efekty przedmiotowe i dobiera treści uczenia tak, aby efekty zostały zrealizowane. Lider przedmiotu proponuje również sposoby weryfikacji efektów. Na podstawie kart przedmiotów tworzony jest sylabus, który jest udostępniany studentom. W przypadku, gdy jeden przedmiot prowadzony jest przez kilku prowadzących, wszyscy oni mają obowiązek przeprowadzić zajęcia zgodnie z kartą przedmiotu.

Przedmioty składające się na program studiów służą realizacji efektów kierunkowych, sprowadzonych na poziomie kart przedmiotów do postaci efektów przedmiotowych, dla realizacji których dobrane zostały odpowiednie treści kształcenia. Przykładowo, jeden z kluczowych efektów kształcenia w zakresie wiedzy K_W01 (student ma pogłębioną wiedzę o koncepcjach zarządzania oraz kierunkach ich rozwoju) ma rozwinięcie na przedmiocie *Współczesne koncepcje zarządzania* w postaci efektu przedmiotowego P_W01 (student potrafi opisać ewolucję koncepcji zarządzania oraz wskazać kierunki ich rozwoju), na przedmiocie *Handel zagraniczny* w postaci efektu przedmiotowego P_W01 (student potrafi opisać podstawowe typy struktur organizacyjnych przedsiębiorstwa w obrocie międzynarodowym), na przedmiocie *Zarządzanie strategiczne II* w postaci efektu przedmiotowego P_W01 (student potrafi charakteryzować elementy koncepcji zarządzania strategicznego), na przedmiocie *Zarządzanie zasobami ludzkimi we współczesnych organizacjach* w postaci efektu przedmiotowego P_W01 (student potrafi omówić istotę i znaczenie koncepcji zarządzania zasobami ludzkimi w tworzeniu i funkcjonowaniu współczesnych struktur organizacyjnych) oraz na przedmiocie *Lider w organizacji* w postaci efektu przedmiotowego P_W01 (student potrafi wymienić czynniki, które zapewniły skuteczność przywódców/liderów w różnych okresach cywilizacyjnych; także w zależności od ich ról społecznych) i P_W02 (student potrafi wyjaśnić wpływ zmian cywilizacyjnych i społecznych na konieczny sposób funkcjonowania lidera).

Wymieniony powyżej kluczowy efekt kształcenia w zakresie wiedzy K_W01 (student ma pogłębioną wiedzę o koncepcjach zarządzania oraz kierunkach ich rozwoju) realizowany jest w wyniku przedstawienia studentom następującej tematyki (treści kształcenia)

- Zmiana paradygmatów przedsiębiorstwa i typologia koncepcji zarządzania; Ewolucja koncepcji zarządzania - od podejścia administracyjnego do systemowego i ewolucyjnego - na przedmiocie *Współczesne koncepcje zarządzania*,
- Analiza funkcjonowania gospodarki światowej; Zarządzanie organizacją w warunkach obrotu międzynarodowego; Zarządzanie operacyjne organizacją handlu zagranicznego - na przedmiocie *Handel zagraniczny*,
- Koncepcje zarządzania strategicznego (geneza zarządzania strategicznego; determinanty systemu zarządzania strategicznego; szkoły i nurty w zarządzaniu strategicznym); Wdrażanie strategii organizacji (strategiczne programy funkcjonalne, zrównoważona karta wyników, controlling strategiczny) - na przedmiocie *Zarządzanie strategiczne II*,
- Standardy i trendy w procesach rekrutacji i selekcji; Tradycyjne i nowoczesne techniki motywowania; Teorie zarządzania zmianą w organizacji - na przedmiocie *Zarządzanie zasobami ludzkimi we współczesnych organizacjach*,
- Zmiany kulturowe i antropologiczne na przestrzeni wieków. Zmiany społeczne w aspekcie historycznym; Zmiany w przywództwie od czasów antycznych do współczesności; Jakie rekomendacje dla lidera XXI w. płyną z analizy sposobów działań przywódców zasłużonych dla naszej cywilizacji – na przedmiocie *Lider w organizacji*.

Dla kierunku studiów o profilu praktycznym szczególne znaczenie mają efekty z kategorii umiejętności, zwłaszcza służące przygotowaniu do wykonywania zawodu. Przykładowe rozwinięcie efektu umiejętnościowego K_U07 (absolwent potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną i praktyczną w procesach podejmowania decyzji operacyjnych i strategicznych z wykorzystaniem narzędzi wspomagających procesy decyzyjne, a także krytycznie analizować skuteczność i przydatność zdobytej wiedzy) ma miejsce na przedmiocie *Zarządzanie operacyjne* w postaci efektu przedmiotowego P_U04 (student potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną i praktyczną w zakresie projektowania: lokalizacji, produktu i procesu analizując jej skuteczność i przydatność w przypadku danego przedsiębiorstwa) na przedmiocie *Zarządzanie strategiczne II* w postaci efektu przedmiotowego P_U01 (student potrafi wykonywać analizy pozwalające na identyfikację źródeł i barier konkurencyjności organizacji).

Przykład rozwinięcia efektu kompetencyjnego K_K05 (student propaguje etyczną postawę i wrażliwość w ramach wyznaczonych ról organizacyjnych i społecznych) np. na przedmiocie *Ochrona konkurencji i konsumentów* ma postać efektu P_K01 (student potrafi formułować w kontaktach społecznych opinie dotyczące legalności zachowań przedsiębiorców w zakresie ochrony konkurencji i konsumentów).

Kierunkowe efekty uczenia się oraz opracowane na ich podstawie przedmiotowe efekty kształcenia, są powiązane z treściami kształcenia realizowanymi na ww. przedmiotach w następujący sposób:

- na przedmiocie *Zarządzanie strategiczne II* (efekt P_U01 – student potrafi wykonywać analizy pozwalające na identyfikację źródeł i barier konkurencyjności organizacji): Przedstawienie scenariusza projektu, organizacja zespołów, wybór firm do analizy; Określenie misji i wizji przedsiębiorstwa wybranego do analizy. Przygotowanie narzędzia kontroli strategicznej wybranego przedsiębiorstwa w oparciu o Strategiczną Kartę Wyników; Analiza potencjału strategicznego przedsiębiorstwa przy wykorzystaniu jednego wybranego narzędzia analizy strategicznej; Ocena strategii pod kątem wprowadzania niezbędnych zmian;
- na przedmiocie *Zarządzanie operacyjne* (efekt P_U04 – student potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną i praktyczną w zakresie projektowania: lokalizacji, produktu i procesu analizując jej skuteczność i przydatność w przypadku danego przedsiębiorstwa): Zarządzanie operacyjne a zarządzanie produkcją. Planowanie zdolności produkcyjnej. Operacyjne funkcje w biznesie; Miary konkurencyjności w sferze operacyjnej. Budowanie przewagi konkurencyjnej; Rola prognozowania w zarządzaniu operacyjnym. Zakres przedmiotowy prognozowania. Metody ilościowe i jakościowe;
- na przedmiocie *Zarządzanie strategiczne II* (efekt P_U01 – student potrafi wykonywać analizy pozwalające na identyfikację źródeł i barier konkurencyjności organizacji): Analiza strategiczna czy Proces formułowania strategii przedsiębiorstwa;
- na przedmiocie *Ochrona konkurencji i konsumentów* (efekt P_K01 – student potrafi formułować w kontaktach społecznych opinie dotyczące legalności zachowań przedsiębiorców w zakresie ochrony konkurencji i konsumentów): Analiza przykładów antykonkurencyjnych praktyk o charakterze horyzontalnym (kartele, w tym kartele przetargowe; praktyk w dystrybucji towarów i usług; Analiza przykładów nadużywania pozycji dominującej; Analiza procesów notyfikacji i oceny koncentracji przedsiębiorców.

Istotną składową współczesnych kierunków studiów jest nauka języków obcych. Na zajęciach z języka obcego (na ścieżkach polskojęzycznych i anglojęzycznych) rozwijane są umiejętności komunikacji ustnej oraz pisemnej w języku obcym, prowadzące do uzyskania przez studenta określonego poziomu biegłości językowej. Zajęcia z języka obcego służą realizacji kierunkowych efektów uczenia się z zakresu umiejętności: na studiach I stopnia efekt K_U13 (student posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych i wystąpień ustnych w języku obcym, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego z zakresu zarządzania z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł) oraz na studiach II stopnia efekt K_U11 (posiada pogłębioną umiejętność przygotowania prac pisemnych i wystąpień ustnych w języku obcym z zakresu studiowanego kierunku, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego).

Zakładany efekt dotyczący umiejętności „przygotowania typowych prac pisemnych i wystąpień ustnych w języku obcym” jest możliwy do osiągnięcia dzięki dobranym treściom kształcenia, do których należą:

- ćwiczenie rozumienia tekstu pisanego zgodnie z podręcznikiem obowiązującym na danym poziomie, z uwzględnieniem tematyki z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku;
- ćwiczenie rozumienia tekstu ze słuchu zgodnie z podręcznikiem obowiązującym na danym poziomie;
- rozwijanie umiejętności przygotowania wypowiedzi ustnych (np. prezentacji) zgodnie z podręcznikiem obowiązującym na danym poziomie, z uwzględnieniem tematyki z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku;
- rozwijanie umiejętności przygotowania wypowiedzi pisemnych zgodnie z podręcznikiem obowiązującym na danym poziomie, z uwzględnieniem tematyki z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku.

Dodatkowo, na ścieżkach anglojęzycznych, kompetencje językowe będą doskonalone dzięki temu, że studenci będą przygotowywać prace dyplomowe w całości w języku angielskim. Również obrona pracy dyplomowej będzie prowadzona w języku angielskim.

Metody kształcenia zostały tak dobrane, aby móc zrealizować przyjęte efekty przedmiotowe. Efekty w zakresie wiedzy realizowane są najczęściej na zajęciach wykładowych i konwersatoriach. Efekty w zakresie umiejętności realizowane są w formie ćwiczeń, laboratoriów i projektów. Efekty kompetencyjne najczęściej realizowane są na ćwiczeniach. Przykładowo, w ramach przedmiotu *Zarządzanie strategiczne II* przyjęto dwa efekty w zakresie wiedzy:

1. Student potrafi charakteryzować elementy koncepcji zarządzania strategicznego.
2. Student potrafi opisać koncepcje formułowania strategii przedsiębiorstwa oraz typy strategii.

Efekty te realizowane są podczas wykładów o charakterze podającym, podczas którego prowadzący przedstawia zaplanowane treści, wykorzystując przygotowaną prezentację. Prowadzący nawiązuje również dialog ze studentami odwołując się do ich doświadczeń, a następnie wyjaśniając poruszane zagadnienia.

Efekty umiejętnościowe przypisane do danego przedmiotu to:

1. Student potrafi wykonywać analizy pozwalające na identyfikację źródeł i barier konkurencyjności organizacji.
2. Student potrafi Planować działania organizacji ukierunkowane na rozwój jej konkurencyjności.

Efekty te realizowane są podczas ćwiczeń, w oparciu o metodę studium przypadku. W oparciu o dostarczone przez prowadzącego materiały studenci wykonują analizy, które na kolejnych zajęciach są prezentowane.

Efekt kompetencyjny:

1. Krytycznie analizować działania organizacji związane z budowaniem jej pozycji rynkowej.

Efekt ten realizowany jest podczas zajęć projektowych. Projekt ma charakter grupowy (3-4 osoby w grupie). Studenci przygotowują propozycje celów i mierników związanych z realizacją strategii organizacji, z punktu widzenia czterech perspektyw wynikających ze strategicznej karty wyników.

Zakłada się, że po realizacji zajęć z zakresu języka obcego student będzie posiadać umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych i wystąpień ustnych w języku obcym (zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) z zakresu zarządzania z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł (efekt kierunkowy). Rozwinięciu i doskonaleniu tych umiejętności służą odpowiednio dobrane metody nauczania (metoda komunikacyjno-sytuacyjna, metoda nauczania zorientowana na treść przekazu), zapewniająca rozwijanie wszystkich sprawności językowych, tj. czytania, pisania, mówienia, jak również rozumienia mowy ze słuchu. Nauczanie języków obcych bazuje zatem na podejściu komunikacyjnym, które zorientowane jest na umiejętności skutecznego i praktycznego porozumiewania się. Studenci uczestniczą w wielu symulacjach, które przypominają naturalne sytuacje porozumiewania się w życiu akademickim i zawodowym. Stosowane są różne metody, m.in.: ćwiczenia typu odgrywanie ról, ćwiczenia symulujące o charakterze problemowym, dyskusje konwersatoryjne, analiza autentycznych

dokumentów, autentyczne sytuacje na platformie do e-learningu (webquesty), zadania otwarte w kolokwiach i egzaminach.

Na kierunku Zarządzanie metody i techniki kształcenia na odległość wykorzystywane są w niewielkim zakresie i tylko jako pomocnicza forma zajęć. W przypadku kształcenia realizowanego w j. polskim na studiach I stopnia w tej formie realizowana jest część godzin zajęć w ramach kilku przedmiotów (*Język obcy, Podstawy prawa, Mikroekonomia, Podstawy makroekonomii, Finanse przedsiębiorstw, Kierowanie zespołami ludzkimi* - łącznie: stacjonarne 8% liczby godzin zajęć, niestacjonarne 4%), a na studiach II stopnia w tej formie realizowana jest część godzin zajęć w ramach jednego przedmiotu (*Język obcy*: stacjonarne 5%, niestacjonarne 2%). W przypadku kształcenia w j. angielskim na studiach I stopnia ta forma zajęć nie jest wykorzystywana, a na studiach II stopnia w tej formie realizowany jest jeden przedmiot (*Filozofia* 10h). Kształcenie e-learning odbywa się pod kontrolą nauczycieli akademickich na platformie Blackboard. Od roku akademickiego 2019/2020 studenci i prowadzący korzystają z najnowszej wersji platformy Blackboard Learn 9.1. Platforma ta funkcjonuje również w wersji mobilnej. Konsultacje asynchroniczne (forum) i synchroniczne (czat) do zajęć e-learning realizowane są także na platformie Blackboard. Narzędzie do przeprowadzania konsultacji synchronicznych to system Blackboard Collaborate, jedno z najbardziej rozbudowanych systemów dostępnych na światowym rynku. Oprócz standardowej komunikacji tekstowej dostępna jest też komunikacja głosowa oraz wideo. Prowadzący może też udostępnić prezentację, kurs e-learningowy, obraz pulpitu oraz moderować dyskusję udzielając i odbierając głos uczestnikom. Platforma pozwala m.in. na tworzenie i udostępnianie kursów e-learning, monitorowanie aktywności użytkowników platformy, tworzenie grup roboczych i repozytoriów. Przeprowadzona pełna integracja systemu dziekanatowego z platformą pozwala dodatkowo efektywnie zarządzać procesem nauczania, śledzić postępy studentów w nauce oraz wydajnie zarządzać posiadanymi kursami e-learning.

Uczelnia dokłada starań, aby jednej strony pomagać studentom mającym problemy w nauce - często niezawinione i wynikające z kształcenia w szkole średniej, z drugiej strony - premiować osoby utalentowane. Na Uczelni funkcjonuje system wyrównywania szans (chcę!) i dawania szans (chcę więcej!) umożliwiający indywidualne podejście do każdego studenta oraz stymulowanie studentów do osiągnięcia lepszych wyników. W ramach system wyrównywania szans (chcę!) realizowane są m.in. następujące działania:

- Jeśli w ocenie osoby prowadzącej zajęcia dana grupa jest zdecydowanie słaba, to na wniosek nauczyciela prodziekan zleca dla niej dodatkowe bezpłatne zajęcia z przedmiotu jeszcze przed pierwszym terminem zaliczenia (ZR 37/2016).
- Prodziekani monitorują statystyki ocen uzyskiwanych przez studentów po pierwszym terminie egzaminu/zaliczenia. Z przedmiotów, w ramach których w pierwszym terminie egzaminu/zaliczenia wystąpi ponad 50% ocen niedostatecznych Prodziekan przed terminem poprawkowym zleca dodatkowe zajęcia z przedmiotu (ZR 37/2016).
- Na każdy rok akademicki Prodziekani ustalają listę przedmiotów trudnych, w przypadku których kształcenie prowadzone jest pod szczególnym nadzorem, oraz informują nauczycieli prowadzących przedmioty trudne o zasadach postępowania (m.in. z przedmiotów trudnych planowane są egzaminy w terminach tzw. „zerowych”).
- Na platformie Blackboard dla każdej grupy zajęciowej założone jest forum dyskusyjne, tak by umożliwić bieżący kontakt prowadzącego ze studentami. Na platformie nauczyciele udostępniają także studentom materiały dydaktyczne do zajęć (ZR 42/2016).
- Blok adaptacyjny dla studentów obcokrajowców, chcących studiować na ścieżce polskojęzycznej, w ramach którego realizowane są dodatkowe zajęcia „W zgodzie z etykietą” (kultura studiowania, akademicka umiejętność korzystania ze źródeł, prawa i obowiązki studenta, infrastruktura Uczelni, organizacja procesu dydaktycznego) oraz „Na dobry początek” (merytoryczne podstawy przedmiotów trudnych lub kluczowymi dla danego kierunku oraz baza językowa związana ze specyfiką danego kierunku).

- Zajęcia adaptacyjne dla studentów obcokrajowców, chcących studiować na ścieżce anglojęzycznej, pod nazwą „Orientation Week”, w ramach którego realizowane są zajęcia dotyczące praw i obowiązków studenta, infrastruktury Uczelni, organizacji procesu dydaktycznego, kultury studiowania, akademickich umiejętności korzystania ze źródeł.

W ramach system dawania szans (chcę więcej!) organizowane są m.in. specjalistyczne dodatkowe zajęcia (warsztaty), realizowane w wymiarze po 10h w semestrach od 2 do 5 na studiach I stopnia. Możliwość zapisu na zajęcia mają studenci z najwyższą średnią ocen na kierunku. Co semestr, na różnych kierunkach studiów, uruchamianych jest kilkanaście warsztatów. W bieżącym semestrze zimowym r. ak. 2019/20 na kierunku Zarządzanie uruchomiono warsztaty:

- dla studentów 3-go semestru warsztat „Innowacyjny przywódca - jak kreatywnie zarządzać”,
- dla studentów 5-go semestru warsztat „Profesjonalna obsługa klienta”.

W ofercie warsztatów „chcę więcej” na kierunku Zarządzanie znajdują się dodatkowo przedmioty: Wykorzystanie Excela w zarządzaniu finansami firmy oraz Finanse behawioralne.

Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% programu. Na studiach I stopnia studenci mogą mieć możliwość wyboru: języka obcego, seminarium dyplomowego (promotora), przedmiotów społecznych, przedmiotów kierunkowych do wyboru, zestawu przedmiotów specjalnościowych, a na studiach II stopnia: języka obcego, seminarium dyplomowego (promotora), przedmiotów kierunkowych do wyboru, zestawu przedmiotów specjalnościowych (ZR 44/2019). Dokonując wyboru przedmiotów fakultatywnych i specjalnościowych studenci uwzględniają swoje indywidualne zainteresowania i predyspozycje.

Za zgodą dziekana student może studiować według indywidualnego planu studiów, który polega na zmianie kolejności realizacji wybranych przedmiotów objętych programem studiów (RS³ § 10). O odbywanie studiów według indywidualnego planu studiów mogą ubiegać się m.in. studenci z wysoką średnią ocen oraz studenci przyjęci na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się.

Za zgodą dziekana student może korzystać z indywidualnej organizacji studiów (RS § 11), która polega na realizowaniu obowiązującego programu studiów z uwzględnieniem zwolnienia z uczestnictwa w zajęciach ze wszystkich lub niektórych przedmiotów, lub tylko z wybranych form zajęć. Dziekan nie może odmówić zgody na indywidualną organizację studiów studentce w ciąży i studentowi będącemu rodzicem, jeżeli są oni studentami studiów stacjonarnych.

Student może studiować na więcej niż jednym kierunku, także w różnych uczelniach (RS § 49). Podjęcie studiów w Uczelni na dodatkowym kierunku następuje za zgodą dziekana kolegium w ramach którego prowadzony jest kierunek podstawowy, w uzgodnieniu z dziekanem kolegium w ramach którego prowadzony jest kierunek dodatkowy.

Na pisemny, uzasadniony wniosek student może otrzymać urlop o charakterze: zdrowotnym, losowym, rodzicielskim (RS § 49). Urlop rodzicielski udzielany jest studentce w ciąży i studentowi będącemu rodzicem - dziekan nie może odmówić zgody na taki urlop. Udzielając urlopu, dziekan wyznacza różnice programowe z terminem ich zaliczenia.

Za koordynację działań prowadzonych na rzecz studentów będących osobami niepełnosprawnymi odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych (RS § 9). Organizacja i sposób realizacji procesu dydaktycznego uwzględniają szczególne potrzeby studentów będących osobami z niepełnosprawnością, np.:

- w przypadku posiadania informacji, że w danej grupie studentów znajduje się osoba niepełnosprawna, Uczelnia dokłada starań, aby planować zajęcia dydaktyczne w salach dostosowanych do danego rodzaju niepełnosprawności,
- umożliwienie zmiany form zdawania egzaminów/uzyskiwania zaliczeń, gdy niepełnosprawność tego wymaga, zgodnie z zaleceniami Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych,

³ <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/regulamin-studiow/>

- umożliwienie przedłużenia czasu trwania egzaminów/zaliczeń, których czas trwania jest ograniczony (maksymalnie o 50%), gdy przyczyną niepełnosprawności jest dysfunkcja narządu wzroku lub kończyn górnych,
- indywidualnej organizacji egzaminu uwzględniającej potrzeby studenta z niepełnosprawnością (pomieszczenie wolne od barier architektonicznych i odpowiednio wyposażone),
- umożliwienie udziału w zajęciach dydaktycznych i egzaminach osobom, które wspierają studentów będących osobami niepełnosprawnymi (np. tłumacz języka migowego).
- indywidualny plan studiów lub indywidualną organizację studiów,
- pomoc w znalezieniu asystenta osoby niepełnosprawnej (osoby pomagającej studentowi z orzeczeniem w realizacji procesu dydaktycznego),
- zamiana zajęć z wychowania fizycznego na zajęcia wyrównawcze na pływalni.

Dodatkowo Biuro Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych organizuje inicjatywy mające na celu konsolidację środowiska akademickiego pomiędzy studentami z orzeczeniem a zdrowymi, np. organizacja spotkań tematycznych czy wyjazdów integracyjno-szkoleniowych.

Z usług Biura może skorzystać każda osoba, która ze względu na niepełnosprawność lub stan swojego zdrowia ma trudności ze studiowaniem w trybie standardowym. Osobami uprawnionymi do korzystania z Biura Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych są:

- osoby niepełnosprawne,
- osoby przewlekle chore lub niezdolne do pełnego uczestnictwa w zajęciach w trybie standardowym, ale nieposiadające orzeczonego stopnia niesprawności,
- osoby, których niezdolność do pełnego uczestnictwa w zajęciach spowodowana jest nagłą chorobą lub utratą sprawności z powodu wypadku, gdzie charakter tej niezdolności jest czasowy.

Biuro posiada stałą siedzibę wolną od barier architektonicznych w budynku głównym Uczelni, jest otwarte codziennie dla studentów stacjonarnych. Pełnione są również dyżury podczas studiów niestacjonarnych. W celach komunikacyjnych Biuro posiada odrębny adres mailowy, stacjonarny telefon oraz odrębną stronę informacyjną na portalu Uczelni i fanpage na Facebooku.

Plan studiów na studiach I stopnia (ścieżki polskojęzyczne) obejmuje przedmioty ogólnouczelniane, podstawowe, kierunkowe, kierunkowe do wyboru, specjalnościowe oraz 6-miesięczną praktykę zawodową. Przedmioty specjalnościowe realizowane są w semestrach 4 i 6. Seminarium dyplomowe realizowane jest w semestrach 5 i 6. Zajęcia z j. obcego realizowane są przez 4 semestry nauki (od 2 do 5 semestru).

Liczba punktów ECTS dla studiów stacjonarnych dla rocznika 2019/20 wynosi 185. Zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów przypisano 111 punktów ECTS (60%). Zajęciom kształtujących umiejętności praktyczne przypisano 105 punktów ECTS (57%). Jako zajęcia praktyczne wskazano wybrane zajęcia ćwiczeniowe, laboratoryjne, projekty i praktyki zawodowe. Zajęcia z j. obcego realizowane są w wymiarze 300h i 20 punktów ECTS. Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze 56 punktów ECTS (30%). Studenci mają możliwość wyboru: języka obcego, seminarium dyplomowego (promotora), przedmiotów społecznych, przedmiotów kierunkowych do wyboru, zestawu przedmiotów specjalnościowych.

Liczba punktów ECTS dla studiów niestacjonarnych dla rocznika 2019/20 wynosi 182. Zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów przypisano 83 punkty ECTS (46%). Zajęciom kształtujących umiejętności praktyczne przypisano 105 punktów ECTS (58%). Jako zajęcia praktyczne wskazano wybrane zajęcia ćwiczeniowe, laboratoryjne, projekty i praktyki zawodowe. Zajęcia z j. obcego realizowane są w wymiarze 120h i 20 punktów ECTS. Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze 56 punktów ECTS (30%). Studenci mają możliwość wyboru: języka obcego, seminarium dyplomowego (promotora), przedmiotów społecznych, przedmiotów kierunkowych do wyboru, zestawu przedmiotów specjalnościowych.

Plan studiów na studiach II stopnia (ścieżki polskojęzyczne) obejmuje przedmioty ogólnouczelniane, podstawowe, kierunkowe, kierunkowe do wyboru, specjalnościowe oraz 3-miesięczną praktykę zawodową. Przedmioty specjalnościowe realizowane są w semestrach 2-4. Seminarium dyplomowe realizowane jest w semestrach 3 i 4. Zajęcia z j. obcego realizowane są przez 2 semestry nauki (od 2 do 3 semestru).

Liczba punktów ECTS dla studiów stacjonarnych dla rocznika 2019/20 wynosi 120. Zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów przypisano 61 punktów ECTS (51%). Zajęciom kształtujących umiejętności praktyczne przypisano 82 punkty ECTS (68%). Jako zajęcia praktyczne wskazano wybrane zajęcia ćwiczeniowe, laboratoryjne, projekty i praktyki zawodowe. Zajęcia z j. obcego realizowane są w wymiarze 120h i 8 punktów ECTS. Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze 55 punktów ECTS (46%). Studenci mają możliwość wyboru: języka obcego, seminarium dyplomowego (promotora), przedmiotów kierunkowych do wyboru, zestawu przedmiotów specjalnościowych.

Liczba punktów ECTS dla studiów niestacjonarnych dla rocznika 2019/20 wynosi 120. Zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów przypisano 50 punktów ECTS (42%). Zajęciom kształtujących umiejętności praktyczne przypisano 82 punkty ECTS (68%). Jako zajęcia praktyczne wskazano wybrane zajęcia ćwiczeniowe, laboratoryjne, projekty i praktyki zawodowe. Zajęcia z j. obcego realizowane są w wymiarze 60h i 8 punktów ECTS. Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze 55 punktów ECTS (46%). Studenci mają możliwość wyboru: języka obcego, seminarium dyplomowego (promotora), przedmiotów kierunkowych do wyboru, zestawu przedmiotów specjalnościowych.

Plan studiów na studiach I stopnia (ścieżki anglojęzyczne) obejmuje przedmioty ogólnouczelniane, podstawowe, kierunkowe, specjalnościowe oraz 6-miesięczną praktykę zawodową. Przedmioty specjalnościowe realizowane są w semestrach 3-6. Seminarium dyplomowe realizowane jest w semestrach 5 i 6. Zajęcia z j. obcego realizowane są przez 2 semestry nauki (od 1 do 2 semestru).

Liczba punktów ECTS dla studiów stacjonarnych dla rocznika 2019/20 wynosi (w zależności od specjalności) od 181 do 194. Zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów przypisano (w zależności od specjalności) od 94 do 104 punktów ECTS (52-54%). Zajęciom kształtujących umiejętności praktyczne przypisano (w zależności od specjalności) od 107 do 111 punktów ECTS (57-59%). Jako zajęcia praktyczne wskazano wybrane zajęcia ćwiczeniowe, laboratoryjne, projekty i praktyki zawodowe. Zajęcia z j. obcego realizowane są w wymiarze 120h i 8 punktów ECTS. Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze (w zależności od specjalności) od 69 do 82 punktów ECTS (38-42%). Studenci mają możliwość wyboru: zestawu przedmiotów specjalnościowych i seminarium dyplomowego.

Plan studiów na studiach II stopnia (ścieżki anglojęzyczne) obejmuje przedmioty ogólnouczelniane, podstawowe, kierunkowe, specjalnościowe oraz 3-miesięczną praktykę zawodową. Przedmioty specjalnościowe realizowane są w semestrach 2-4. Seminarium dyplomowe realizowane jest w semestrach 3 i 4. Zajęcia z j. obcego realizowane są przez 2 semestry nauki (od 1 do 2 semestru).

Liczba punktów ECTS dla studiów stacjonarnych dla rocznika 2019/20 wynosi 121. Zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów przypisano (w zależności od specjalności) 62 lub 63 punkty ECTS (51-52%). Zajęciom kształtujących umiejętności praktyczne przypisano (w zależności od specjalności) 76 lub 81 punktów ECTS (63-67%). Jako zajęcia praktyczne wskazano wybrane zajęcia ćwiczeniowe, laboratoryjne, projekty i praktyki zawodowe. Zajęcia z j. obcego realizowane są w wymiarze 120h i 16 punktów ECTS. Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze 40 punktów ECTS (33%). Studenci mają możliwość wyboru: zestawu przedmiotów specjalnościowych i seminarium dyplomowego.

Dobór form zajęć do przedmiotu jest zależy od jego specyfiki. Dla przedmiotów o charakterze praktycznym zdecydowanie częściej dobierane są formy ćwiczeń, laboratoriów i projektów niż formy wykładowe. Z kolei formy wykładów oraz e-learning przewidziane są dla przedmiotów o przewadze treści teoretycznych. Zgodnie z ideą przyjętą na kierunku Zarządzanie „Kształcimy praktycznie” od kilku lat utrzymuje się trend polegający na zmniejszaniu form wykładowych, a zwiększaniu liczby zajęć prowadzonych w formie ćwiczeń, laboratoriów i projektów.

Przykładowa struktura godzin zajęć na kierunku Zarządzanie I stopnia dla rocznika 2019/2020 przedstawia się następująco:

Forma zajęć	Struktura godzin zajęć		
	Studia stacjonarne - polskojęzyczne	Studia niestacjonarne - polskojęzyczne	Studia stacjonarne - anglojęzyczne
Wykłady/Konwersatoria	375 / 14%	259 / 13%	474 / 20%
Ćwiczenia	543 / 20%	323 / 16%	463 / 19%
Laboratoria	339 / 13%	151 / 8%	255 / 11%
Projekty	245 / 9%	192 / 10%	230 / 10%
E-learning	210 / 8%	76 / 4%	--
Seminarium dyplomowe	30 / 1%	30 / 1%	30 / 1%
Praktyka zawodowa	960 / 36%	960 / 49%	960 / 40%

Przykładowa struktura godzin zajęć na kierunku Zarządzanie II stopnia dla rocznika 2019/2020 przedstawia się następująco:

Forma zajęć	Struktura godzin zajęć		
	Studia stacjonarne - polskojęzyczne	Studia niestacjonarne - polskojęzyczne	Studia stacjonarne - anglojęzyczne
Wykłady/Konwersatoria	221 / 17%	174 / 17%	210 / 17%
Ćwiczenia	294 / 23%	232 / 22%	184 / 15%
Laboratoria	108 / 9%	68 / 6%	150 / 12%
Projekty	104 / 8%	70 / 7%	208 / 17%
E-learning	60 / 5%	24 / 2%	10 / 1%
Seminarium dyplomowe	30 / 2%	30 / 3%	30 / 2%
Praktyka zawodowa	480 / 38%	480 / 46%	480 / 39%

Liczebność grup na kierunku Zarządzanie I stopnia ścieżka polskojęzyczna – studia stacjonarne przedstawia się następująco:

Forma zajęć	Semestr 1	Semestr 3	Semestr 5
Wykład	60	45	37
ćwiczenia	27-33	9-36	11-18
laboratoria	16-27	22-23	11-18

Liczebność grup na kierunku Zarządzanie I stopnia ścieżka polskojęzyczna – studia niestacjonarne przedstawia się następująco:

Forma zajęć	Semestr 1	Semestr 3	Semestr 5
Wykład	81	61	55
ćwiczenia	17-34	25-36	23-32
laboratoria	14-17	14-22	11-18

Liczebność grup na kierunku Zarządzanie II stopnia ścieżka polskojęzyczna – studia niestacjonarne przedstawia się następująco:

Forma zajęć	Semestr 1	Semestr 3
Wykład	121	93
ćwiczenia	40	22-36
laboratoria	-	14-20

Liczebność grup na kierunku Zarządzanie I stopnia ścieżka anglojęzyczna – studia stacjonarne przedstawia się następująco:

Forma zajęć	Semestr 1	Semestr 3	Semestr 5
Wykład	87	68	-
ćwiczenia	17-39	25-38	-
laboratoria	11-23	15-24	-

Liczebność grup na kierunku Zarządzanie II stopnia ścieżka anglojęzyczna – studia stacjonarne przedstawia się następująco:

Forma zajęć	Semestr 1	Semestr 3
Wykład	37	23
ćwiczenia	37	6-23
laboratoria	18-19	6-17

Organizacja roku akademickiego⁴ ustalana jest w drodze zarządzenia i podawana do wiadomości studentów przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego. Szczegółowy rozkład zajęć podawany jest do wiadomości studentów przed rozpoczęciem semestru. W przypadku studiów stacjonarnych zajęcia planowane są od poniedziałku do piątku. W przypadku studiów niestacjonarnych zajęcia prowadzone są średnio dwa razy w miesiącu, w soboty i niedziele. Podczas zjazdów dyżurują nauczyciele akademicy, tak aby studenci mogli skorzystać z konsultacji z przedmiotów sprawiających im trudności. W soboty i niedziele pracują działy Uczelni związane z obsługą procesu dydaktycznego studiów niestacjonarnych: m.in. Dziekanat, Dział Logistyki Procesu Dydaktycznego, Dział Nauczania, Biblioteka. Na szczegółową organizację zajęć wpływają założenia jakościowe, związane z harmonogramem wykładowców i studentów, z charakterystyką przedmiotu oraz logistyką procesu dydaktycznego.

Program praktyk określają Karty praktyki przygotowane przez właściwego prodziekana. Karty określają różne efekty uczenia się dla pierwszej części praktyki zawodowej (kierunkowa) i dla drugiej części (specjalnościowa). Studenci mogą realizować praktyki zawodowe w m.in.: działach odpowiedzialnych za zarządzanie zasobami ludzkimi (dział kadr, dział doradztwa personalnego), działach marketingu, działach ds. audytu, działach odpowiedzialny za zarządzanie środkami trwałymi organizacji (dział administracyjno-gospodarczy).

Miejsce odbywania praktyki ma przede wszystkim pozwolić studentowi nauczyć się m.in. umiejętnego zarządzania czasem, wykonywania zadań zgodnie z harmonogramem, stosowania w praktyce analiz ilościowych i jakościowych, umiejętność identyfikowania i rozstrzygnięcia dylematów związanych z wykonaniem zawodu, ma też wyrobić postawę potrzeby ciągłego doskonalenia kompetencji i umiejętności zawodowych. Celem praktyk jest również kształtowania umiejętności współpracy w zespole, czy identyfikowania problemów organizacyjnych.

Studenci mają możliwość samodzielnego znalezienia firm i instytucji, w których chcieliby odbyć praktyki zawodowe, mogą również korzystać z bazy ofert praktyk prowadzonej przez Biuro Karier. Uczelnia posiada umowy z podmiotami zewnętrznymi dotyczące wieloletniej współpracy w zakresie organizacji praktyk.

Studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia na kierunku Zarządzanie, którzy rozpoczęli studia przed rokiem akademickim 2019/2020, zobowiązani są do realizacji łącznie 480 godzin praktyk zawodowych. Realizacja pierwszej części praktyk zawodowych rozpoczyna się po zakończeniu 2. semestru studiów. Aby rozpocząć realizację drugiej części praktyk zawodowych studenci muszą zaliczyć semestr 4. Pierwsza część praktyki zawodowej zaliczana jest pod koniec 4. semestru studiów, druga natomiast pod koniec 6. semestru. Studenci, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim

⁴ https://wsiz.rzeszow.pl/wp-content/uploads/2019/10/2019_22_Z-organizacja-r-ak.-2019-20.pdf

2019/2020 i później, mają obowiązek zrealizowania większej liczby godzin praktyk zawodowych. Na kierunku Zarządzanie jest to łącznie 960 godzin. Praktyki zawodowe realizowane są w układzie określonym w planie studiów.

Studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia na kierunku Zarządzanie są zobligowani do realizacji łącznie 480 godzin praktyk zawodowych. Realizacja praktyk zawodowych została podzielona na dwie części. Pierwsza część praktyki zawodowej zaliczana jest pod koniec 2. semestru studiów. Aby rozpocząć drugą część praktyki, studenci muszą zaliczyć 2. semestr studiów. Zaliczenie drugiej części praktyki następuje pod koniec 4. semestru.

Student, który chce rozpocząć praktykę zawodową otrzymuje od Koordynatora kierunkowego ds. praktyk zawodowych Arkusz praktyki zawodowej. Dokument przekazywany jest do Zakładu pracy wraz z kartą przedmiotu. Zakład pracy potwierdza (na podstawie Karty praktyki) czy charakterystyka, zakres działalności oraz wyposażenie stanowisk pracy umożliwią studentowi osiągnięcie założonych efektów uczenia się. Ponadto w Arkuszu praktyki zawodowej opiekun ze strony Zakładu pracy składa oświadczenie dot. swoich kwalifikacji. Uzupełniony Arkusz praktyki zawodowej zwracany jest do Koordynatora kierunkowego, który podejmuje decyzję o umożliwieniu studentowi rozpoczęcia praktyki zawodowej w konkretnym Zakładzie pracy. Na podstawie uzupełnionego dokumentu Koordynator kierunkowy ds. praktyk zawodowych przygotowuje trójstronne porozumienie pomiędzy Uczelnią, Zakładem pracy, a Studentem.

Podczas praktyk student prowadzi Dziennik praktyk. Zaliczenie praktyk dokonywane jest na podstawie Dziennika praktyk oraz arkusza oceny w którym opiekun zatwierdza zrealizowane podczas praktyki zawodowe efekty uczenia się. W trakcie praktyk zawodowych w Zakładach pracy przeprowadzane są hospitacje mające na celu weryfikację prawidłowego przebiegu praktyki zawodowej. Opiekę merytoryczną nad studentem realizującym praktyki zawodowe sprawuje również opiekun ze strony Zakładu pracy. Zasady organizacji i realizacji praktyk zawodowych określa Regulamin studenckich praktyk zawodowych⁵ (ZR 55/2019).

Studenci WSiiZ odbywają praktyki zarówno w firmach i instytucjach w województwie podkarpackim, jak i na terenie całej Polski. W roku akademickim 2019/2020 podpisano łącznie 87 porozumień trójstronnych dotyczących praktyk zawodowych realizowanych przez studentów kierunku Zarządzanie. Studenci realizowali praktyki m.in. w: Nestlé Polska S.A., Oddział w Rzeszowie, Exacto sp. z o.o., Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, H&M Hennes & Mauritz Sp. z o.o.

Regulamin studenckich praktyk zawodowych przewiduje możliwość zaliczenia praktyk zawodowych na podstawie posiadanego doświadczenia zawodowego, pod warunkiem, że doświadczenie zawodowe jest związane z kierunkiem studiów oraz umożliwiło osiągnięcie efektów uczenia się zawartych w Karcie praktyki.

Sprawozdanie z przebiegu praktyk sporządzane są po zakończeniu każdego roku akademickiego i przekazywane Prorektorowi ds. Nauczania do końca listopada.

Z raportu „Analiza dzienników praktyk VI-IX r. ak. 2018/2019” przygotowanego przez Zespół Analityczny WSiiZ wynika, że studenci są zadowoleni z odbywanych praktyk. W 54 na 70 analizowanych przypadkach, czyli w 77% studenci wypowiedzieli się, że są zadowoleni z praktyk w bardzo dużym stopniu, a 16 na 70 pytanym osób odpowiedziało, że są zadowoleni z praktyk w dużym stopniu. Ani jedna osoba nie wyraziła niezadowolenia.

Dodatkowe informacje:

Obecnie WSiiZ realizuje 7 znaczących projektów rozwojowych, współfinansowanych przez NCBiR łączną kwotą ponad 20 mln zł w ramach „Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-

⁵ <https://biurokarier.wsiz.pl/praktyki,zawodowe.html>

2020”. Dzięki pozyskanym środkom Uczelnia wprowadza innowacyjne rozwiązania informatyczne, organizacyjne i dydaktyczne, podnoszące komfort studiowania.

Przykładowo kierunek Zarządzania objęty jest wsparciem w ramach realizowanych równoległe 3 projektów rozwojowych.

WSiIZ – PROGRAMUJEMY ROZWÓJ. ROZWIJAMY MOŻLIWOŚCI.

Na kierunku Zarządzanie (rocznik 2018/19) z projektu finansowane są:

- dwie specjalności na studiach stacjonarnych I stopnia (Informatyczne systemy zarządzania - SAP, Zarządzanie firmą),
- wybrane przedmioty podstawowe i kierunkowe oraz wszystkie przedmioty do wyboru na studiach stacjonarnych II stopnia,
- trzy przedmioty ogólnouczelniane oraz dedykowane im gry decyzyjne : Myślenie projektowe (gra Design Thinking), Komunikacja w biznesie (gra Skuteczny negocjator), Przedsiębiorczość innowacyjna (gra ucząca zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej)
- certyfikowany egzamin z języka angielskiego TELC B1-B2 dla studentów studiów stacjonarnych I stopnia
- certyfikowane szkolenia z zakresu IATA dla studentów specjalności: Aviation Management i General Aviation
- wizyty studyjne w portach lotniczych dla studentów specjalności Aviation Management i General Aviation
- gra decyzyjna Menedżer produkcji do przedmiotu Zarządzanie produkcją i usługami,
- gra decyzyjna Fabryka aut do przedmiotu Zarządzanie projektem.

UCZELNIA PRZYSZŁOŚCI.

Na kierunku Zarządzanie (rocznik 2019/20) z projektu finansowane są:

- specjalność na studiach niestacjonarnych II stopnia: Analityka biznesowa dla menedżerów,
- specjalność na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia: Prowadzenie działalności gospodarczej,
- trzy przedmioty ogólnouczelniane: Myślenie projektowe, Komunikacja w biznesie, Kreowanie koncepcji biznesowych,
- certyfikowane szkolenia z zakresu IATA dla studentów specjalności: Aviation Management i General Aviation,
- szkolenia dla studentów: Ms-Excel Wizualizacja danych, Kurs: Power BI Desktop
- wizyty studyjne w portach lotniczych dla studentów specjalności Aviation Management i General Aviation,
- Warsztaty i szkolenia dla studentów: Asertywność w pracy, MS Project, Zarządzanie złością w pracy, Skuteczne szukanie pracy, Szkoła trenerów.

PRACUJ I STUDIUJ - studia dualne na kierunkach Psychologia w Zarządzaniu, Zarządzanie, Dziennikarstwo i komunikacja społeczna, Administracja.

Na kierunku Zarządzanie (rocznik 2019/20) projektem objęta jest odrębna ścieżka kształcenia: Finanse i rachunkowość w zarządzaniu. Kształcenie realizowane jest równoległe w formie zajęć dydaktycznych prowadzonych na Uczelni i stażu realizowanego w jednostce z otoczenia społeczno-gospodarczego (u pracodawcy). Staż realizowany jest przez minimum 3 miesiące w roku akademickim. W ramach projektu finansowane są m.in. koszty prowadzenia części zajęć dydaktycznych, wynagrodzenie wypłacane stażystce (wynoszące w trakcie trwania studiów łącznie ponad 18 tys. zł brutto), wynagrodzenie opiekuna stażysty (ze strony firmy). W trakcie staży studenci będą mieli merytoryczne wsparcie ze strony opiekunów: zakładowych i ze strony Uczelni.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Warunki przyjęcia kandydatów na studia I i II stopnia w języku polskim i angielskim są formalnie przyjęte w postaci uchwały Senatu i dostępne na stronie BIP Uczelni oraz na portalu Uczelni zakładce dot. rekrutacji⁶. Dodatkową uchwałą Senatu określone są zasady przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad.

Zasady przyjęć na kierunek Zarządzanie studia I stopnia w języku polskim i angielskim są przejrzyste, konkretnie wskazują jakie przedmioty brane są pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym, jak również wskazują poziom i sposób obliczenia punktacji.

O przyjęcie na studia I stopnia na kierunek Zarządzanie mogą ubiegać się absolwenci szkół średnich lub szkół ponadgimnazjalnych posiadający świadectwo maturalne lub świadectwo dojrzałości, a w przypadku ukończenia szkoły średniej za granicą - świadectwo lub inny dokument uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu świadectwu dojrzałości. Przyjęcia na studia I stopnia dokonywane są w granicach limitu przyjęć określonego w załączniku do Regulaminu przyjęć. Kandydatów, którzy zdawali egzamin maturalny, przyjmuje się w wyniku postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzonego w drodze konkursu, uwzględniającego wyniki z 4 przedmiotów zdawanych w części pisemnej, tj. język polski, język obcy nowożytny, matematyka oraz wybrany przedmiot (dla kierunku Zarządzanie - geografia). Punktacja stosowana w odniesieniu do wyniku z części pisemnej egzaminu maturalnego: poziom podstawowy: 1% = 1 pkt, poziom rozszerzony: 1% = 2 pkt. Kandydatów, którzy zdawali egzamin dojrzałości, przyjmuje się w wyniku postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzonego w drodze konkursu, uwzględniającego wyniki uzyskane na świadectwie ukończenia szkoły oraz z egzaminu dojrzałości. Pod uwagę brane są oceny końcowe uzyskane na świadectwie ukończenia szkoły z 5 przedmiotów: język polski, język obcy nowożytny, matematyka oraz - dla kierunku Zarządzanie - historia i geografia. Jeżeli na świadectwie brak jest oceny z przedmiotu branego pod uwagę w postępowaniu, komisja bierze pod uwagę ocenę z przedmiotu najbardziej zbliżonego do programu wybranego kierunku studiów.

O przyjęcie na studia II stopnia na kierunek Zarządzanie mogą ubiegać się osoby posiadające tytuł licencjata, inżyniera, magistra lub równorzędny upoważniający do podjęcia nauki na studiach wyższych w innym kraju niż miejsce jego nadania. O przyjęciu kandydata na studia II stopnia decyduje kolejność złożenia wszystkich wymaganych dokumentów w określonym terminie. Przyjęcia na studia II stopnia dokonywane są w granicach limitu przyjęć określonego w załączniku do Regulaminu przyjęć. Kandydaci chcący podjąć studia II stopnia na innym kierunku niż ukończony przez nich na studiach I stopnia, mogą zostać zobowiązani przez dziekana do uzupełnienia różnic programowych. Dziekan jest zobowiązany poinformować kandydata o różnicach programowych w ciągu 7 dni od dnia zgłoszenia. Wyznaczając różnice programowe Dziekan bierze pod uwagę konieczność uzyskania przez kandydata efektów kształcenia niezbędnych do kontynuowania kształcenia na wybranym przez kandydata kierunku studiów II stopnia. Dziekan określa również termin uzupełnienia różnic programowych.

Bez względu na posiadane obywatelstwo każdy z kandydatów korzysta z elektronicznej rekrutacji, zasady rekrutacji uwzględniają proces kształcenia w danym państwie, a sposób przeliczania punktów rekrutacyjnych uwzględnia punktację - oceny w danej skali w danym państwie.

Student, który zaliczył semestr ma prawo dokonania zmiany kierunku, formy studiów czy specjalności, za zgodą dziekana. Student może także przenieść się z innej szkoły, w tym zagranicznej, jeżeli wypełni wszystkie obowiązki wynikające z przepisów obowiązujących w szkole wyższej, którą opuszcza. W takim przypadku dziekan wyznacza studentowi różnice programowe, aby osiągnął on wyma-

⁶ <https://wsiz.rzeszow.pl/rekrutacja/dla-kandydata/pliki-do-pobrania/>

gane efekty uczenia się (RS⁷ § 6). W przypadku przyjęcia na studia studenta, który jest już absolwentem studiów wyższych lub przerwał naukę po zaliczeniu co najmniej pierwszego semestru studiów, na wniosek studenta dziekan może uznać za zaliczone przedmioty, z których student uzyskał oceny pozytywne w trakcie tych studiów i które realizują efekty kształcenia określone dla danego kierunku, poziomu i profilu kształcenia (RS § 17).

W przypadku studenta realizującego część studiów na innym kierunku lub innej uczelni, w tym zagranicznej, zajęcia są zaliczane o ile realizują efekty kształcenia związane z kierunkiem studiów, na którym kształci się student. W celu realizacji i koordynacji zadań związanych z przenoszeniem i uznawaniem zajęć zaliczonych przez studenta na innej uczelni w WSiIZ funkcjonuje koordynator ds. europejskiego systemu transferu punktów ECTS, który m.in. sporządza wykaz przedmiotów oraz różnic programowych, do zaliczenia których zobowiązany jest student korzystający z wymiany akademickiej. Wykaz ten podlega korekcie w przypadku, gdy po powrocie studenta z wymiany akademickiej okazuje się, że wystąpiły rozbieżności pomiędzy zatwierdzonym wykazem przedmiotów do realizacji w ramach wymiany, a programem faktycznie zrealizowanym przez studenta w uczelni przyjmującej (RS § 18).

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się oraz sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się określa uchwała Senatu w *sprawie określenia organizacji potwierdzania efektów uczenia się*. Potwierdzanie efektów uczenia się jest realizowane przez komisje kierunkowe, w skład których wchodzi prodziekan oraz od 2 do 4 ekspertów wskazanych spośród nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na danym kierunku studiów. Szczegółowe informacje dla kandydatów zainteresowanych przyjęciem na studia w trybie potwierdzania efektów uczenia się umieszczone są w serwisie rekrutacyjnym⁸. Wyjaśnień związanych z potwierdzaniem efektów uczenia się udziela kandydatom Pełnomocnik Prorektora ds. Nauczania.

Szczegółowe zasady przydziału studentów do grup seminaryjnych, warunki podjęcia i realizacji prac dyplomowych (w tym wymogi merytoryczne i edytorskie), warunki dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego oraz zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego określi zarządzenie Rektora w sprawie prac dyplomowych i egzaminów dyplomowych⁹.

Za prawidłową organizację zbierania tematów, ich przydział oraz realizację prac dyplomowych odpowiedzialni są dziekani. Student przygotowuje pracę w języku, w którym realizuje studia. Student przygotowuje pracę dyplomową w okresie dwóch ostatnich semestrów studiów pod kierunkiem promotora, który posiada co najmniej stopień doktora. Wyboru promotora student dokonuje poprzez system Wirtualna Uczelnia (uczelniany intranet). Przed końcem pierwszego semestru seminarium promotorzy przekazują dziekanom tematy i plany merytoryczne prac dyplomowych. Tematy prac zatwierdza promotor po konsultacji z dziekanem. Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz jeden recenzent. W przypadku wystawienia przez recenzenta oceny niedostatecznej dziekan kieruje pracą do poprawy lub do oceny przez dodatkowego recenzenta. Student składa pracę dyplomową w wersji papierowej i elektronicznej. Prace dyplomowe, które nie spełniają wymogów merytorycznych lub edytorskich określonych w zarządzeniu Rektora, nie mogą być dopuszczone do obrony. Za sprawdzenie pracy dyplomowej za pomocą Jednolitego Systemu Antyplagiatowego odpowiedzialny jest jej promotor przed formalnym zatwierdzeniem pracy do obrony. Student nie może przystąpić do egzaminu dyplomowego jeżeli Procentowy Rozmiar Podobieństwa dla jego pracy dyplomowej wynosi więcej niż 30%. W przypadku stwierdzenia, że praca dyplomowa ma wyraźne znamiona plagiatu, dziekan kieruje sprawę do rozpatrzenia przez uczelnianą komisję dyscyplinarną. Student nie może przystąpić do egzaminu dyplomowego do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją, w skład której wchodzi: dziekan/prodziekan jako przewodni-

⁷ <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/regulamin-studiow/>

⁸ <https://wsiz.rzeszow.pl/rekrutacja/mozliwosci/krotsze-studia-dla-osob-z-doswiadczeniem-zawodowym/>

⁹ <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/zasady-dyplomowania/>

czący, promotor pracy dyplomowej oraz recenzent. Egzamin dyplomowy obejmuje: zaprezentowanie pracy dyplomowej przez studenta, przedstawienie przez recenzenta krótkiej opinii o pracy, odpowiedź studenta na dwa pytania problemowe z zakresu kierunkowych efektów uczenia się i jedno pytanie z zakresu pracy dyplomowej.

Po zamknięciu I tury rekrutacji odbywa się spotkanie władz Uczelni ze wszystkimi dziekanami i prodziekanami, na którym omawiany jest poziom rekrutacji na każdy z kierunków studiów. Dalszy nabór na kierunki o niskim zainteresowaniu i wieloletnim trendzie spadkowym kandydatów może być wstrzymany, a kierunek docelowo zlikwidowany.

Co semestr wykonywana jest analiza odejść studentów („fluktuacja studentów”). Do podstawowych przyczyn odejść należą: niezaliczenie wymaganej liczby przedmiotów w przewidzianych terminach, nieuczęszczanie na zajęcia (zwłaszcza ćwiczeniowe/laboratoryjne), nieuiszczanie czesnego.

Prodziekan odpowiedzialny za dany kierunek studiów otrzymuje z systemu teleinformatycznego Uczelni informację o liczbie wystawionych w protokole egzaminacyjnym/zaliczeniowym ocen w przypadku gdy: łączna liczba ocen 2,0 w grupie jest większa niż 50%, łączna liczba ocen 5,0 przekracza 50%, łączna liczba wystawionych ocen dla grupy nie przekracza 80% (ZR 43/2019). Gdy wyniki zaliczeń z przedmiotu są niepokojące, ustala z nauczycielem możliwe przyczyny (np. metody prowadzenia zajęć, narzędzia weryfikacji efektów) oraz działania naprawcze. Realizacja przedmiotów sprawiających studentom największe problemy (tzw. „trudnych”) objęta jest szczególnym nadzorem (dodatkowe zajęcia przed I terminem zaliczenia i przed terminem poprawkowym, „zerowe” terminy zaliczenia, szczegółowa ewidencja obecności studentów).

Po zakończeniu egzaminów dyplomowych corocznie przygotowujemy jest raport porównujący liczbę osób uprawnionych i osób przystępujących do egzaminu dyplomowego. Analizowane są przyczyny późnych obron oraz przyczyny rezygnacji studentów z przystąpienia do obrony. Przygotowywana jest także analiza jakości pracy poszczególnych promotorów, która ma wpływ na obsadę Seminarium dyplomowego w kolejnych latach akademickich.

Ocenę jakości procesu kształcenia (w tym analizę wyników nauczania) przeprowadza Zespół ds. Jakości Kształcenia działający w ramach danego Kolegium, którego spotkanie zwołuje dziekan dwa razy w roku akademickim (po zakończeniu każdego semestru). W czasie spotkania prodziekan każdego kierunku prezentuje zawartość opracowanego przez siebie sprawozdania zawierającego informacje dotyczące przebiegu procesów: projektowania/modyfikowania programu studiów (ogólna koncepcja oraz problemy pojawiające się w czasie realizacji procedury), planowania procesu kształcenia (aspekt dydaktyczny i organizacyjny), bieżącego monitorowania realizacji procesu kształcenia. Dodatkowo prezentowana jest zawartość, opracowanego przez powołanych do Zespołu ds. Jakości Kształcenia nauczycieli akademickich, sprawozdania zawierającego:

- wyniki analiz prac etapowych studentów (próbek prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych) pod kątem zgodności z kartami przedmiotów oraz zgodności z zarządzeniem Rektora w sprawie przygotowywania narzędzi ewaluacji wyników procesu dydaktycznego,
- wyniki analiz prac dyplomowych pod kątem zgodności tematyki prac z profilem i kierunkiem studiów, formalnego aspektu prac, rzetelności recenzowania i oceniania prac,
- wnioski z procesu hospitacji zajęć,
- wyniki analiz rozkładu ocen uzyskiwanych przez studentów pod kątem stopnia realizacji efektów uczenia się w poszczególnych kategoriach oraz ankiet prowadzonych wśród pracodawców po realizacji praktyk zawodowych.

Na podstawie dyskusji i informacji przekazanych podczas spotkania, Zespół ds. Jakości Kształcenia opracowuje:

- semestralne sprawozdania zawierające ocenę jakości kształcenia na kierunkach prowadzonych w ramach Kolegium i ewentualne propozycje jej doskonalenia, których zawartość prezentowana jest na posiedzeniach Rady Dziekańskiej i Rady Pionu Nauczania przez właściwych dziekanów,
- roczne sprawozdanie dla Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia zawierające ocenę jakości kształcenia i ewentualne propozycje jej doskonalenia.

Na system sprawdzania i oceny stopnia osiągnięcia przez studenta efektów uczenia składają się:

- bieżąca weryfikacja i ocena osiąganych przez studenta efektów uczenia się podczas zaliczeń i egzaminów z poszczególnych przedmiotów realizowanych w ramach semestru,
- bieżąca weryfikacja i ocena osiąganych przez studenta efektów uczenia się podczas realizacji praktyk zawodowych,
- końcowa weryfikacja i oceny osiąganych przez studenta efektów uczenia się podczas egzaminu dyplomowego.

Kluczowymi elementami systemu sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się są karty przedmiotów oraz zawarty w nich system weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów uczenia się. Karty przedmiotów określają m.in. charakter efektów przewidzianych do osiągnięcia, metody weryfikacji osiągnięcia tych efektów oraz kryteria pozwalające określić, na jakim poziomie efekty te zostały osiągnięte. System weryfikacji natomiast zabezpiecza warunki niezbędne dla obiektywnej i prawidłowej oceny stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia za pomocą metod weryfikacji określonych w karcie przedmiotu.

Zasady oceny pracy studentów określone są w regulaminie studiów¹⁰. Wszystkie formy zajęć w ramach przedmiotów przewidzianych planem studiów podlegają ocenie. Osiągnięcia studenta odnotowuje się w protokołach egzaminacyjnych i zaliczeniowych oraz w kartach okresowych osiągnięć studenta. Warunkiem otrzymania oceny pozytywnej z danej formy zajęć jest osiągnięcie przez studenta wszystkich efektów uczenia się określonych dla tej formy zajęć.

Studentowi przysługuje prawo do jednego zaliczenia/egzaminu poprawkowego z każdej formy zajęć z każdego przedmiotu w danym semestrze. Student, który nie uzyskał zaliczenia lub nie złożył egzaminu w terminie poprawkowym, może ubiegać się o wpis warunkowy (z 3 przedmiotów), awans (z 2 przedmiotów) lub powtarzanie semestru

Zaliczenia semestru oraz wpisania studenta na kolejny semestr dokonuje dziekan. Informacja o zaliczeniu/nie zaliczeniu semestru podawana jest do wiadomości studentów w systemie teleinformatycznym Uczelni.

Osoba prowadząca zajęcia przekazuje informację o wynikach egzaminu/zaliczenia w formie elektronicznej do dziekanatu (w formie protokołu) - jest to równoznaczne z ogłoszeniem wyników z egzaminu/zaliczenia dla studentów. Po wprowadzeniu ocen do systemu teleinformatycznego Uczelni studenci otrzymują informacje o ocenach za pomocą Wirtualnej Uczelni. Wyniki egzaminu/zaliczenia należy ogłosić nie później niż w ciągu 7 dni od daty egzaminu/zaliczenia, a w przypadku seminarium dyplomowego oraz zajęć e-learning i projektowych - w ciągu 7 dni od ostatniego dnia zajęć dydaktycznych w semestrze. Osoba prowadząca zajęcia, która nie złoży protokołu w ww. terminie otrzymuje co tydzień pocztą elektroniczną informację o niezłożeniu protokołu, informację tę otrzymuje także sekretarz jednostki do której należy prowadzący. Egzaminy/zaliczenia w terminie poprawkowym nie powinny odbywać się wcześniej niż przed upływem tygodnia od daty ogłoszenia wyników terminu podstawowego (ZR 43/2019).

Za koordynację działań prowadzonych na rzecz studentów będących osobami niepełnosprawnymi odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Organizacja i sposób realizacji procesu dydaktycznego uwzględniają szczególne potrzeby studentów będących osobami z niepełnosprawnością (więcej w Kryterium 2).

Osoby prowadzące zajęcia zobowiązane są do przechowywania prac etapowych studentów przez okres sześciu miesięcy od zakończenia danego semestru (ZR 43/2019). Student ma prawo wglądu do swojej pracy egzaminacyjnej/zaliczeniowej, połączonego z uzyskaniem uzasadnienia otrzymanej oceny, w terminie jednego miesiąca od ogłoszenia wyników egzaminu/zaliczenia (RS¹¹ § 37). Student, który otrzy-

¹⁰ <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/regulamin-studiow/>

¹¹ <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/regulamin-studiow/>

mał z zaliczenia/egzaminu ocenę niedostateczną i nie zgadza się z otrzymaną oceną, może złożyć wniosek o dopuszczenie do egzaminu komisyjnego (RS § 32). Zasady przeprowadzania egzaminów i zaliczeń, mające zapobiegać zachowaniem nieetycznym i niezgodnym z prawem są określone w zarządzeniu rektora (ZR 43/2019). Kontroli warunków i przebiegu egzaminów/zaliczeń dokonują dziekani i prodziekani. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w sposobie przeprowadzania egzaminu/zaliczenia egzamin/zaliczenie może zostać anulowany, a nowy termin egzaminu/zaliczenia oraz egzaminatora wyznacza dziekan. W sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się studenci proszą o pomoc opiekuna kierunku lub bezpośrednio dziekana/prodziekana. W sytuacji gdy zachowanie studenta lub prowadzącego jest nieetyczne lub niezgodne z prawem sprawa kierowana jest do rzecznika spraw dyscyplinarnych (ds. studentów lub ds. nauczycieli).

Metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się możemy podzielić ze względu na kategorię osiągniętych efektów oraz etap kontrolny (bieżący i końcowy).

Ze względu na kategorię osiągniętych efektów uczenia się na kierunku Zarządzanie stosowane są następujące metody sprawdzania i oceny: testy, pytania opisowe, zadania (pytania) otwarte i zamknięte, egzaminy ustne (kategoria wiedzy); zadania praktyczne, zadania (pytania) otwarte, metoda projektów, metoda case study, problemy decyzyjno-ilościowe do rozwiązania (kategoria umiejętności i kompetencji społ.); zajęcia praktyczne realizowane w laboratoriach specjalistycznych (np. laboratorium finansowym) oraz praktyki zawodowe (kategoria umiejętności i kompetencji społ.). Powyższe metody sprawdzania i oceny stosowane są na etapie kontroli bieżącej. Przykładem powiązań metod sprawdzania i oceniania z efektami uczenia się odnoszącymi się do umiejętności praktycznych, stosowania właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych jest przedmiot: *Informatyczne systemy zarządzania (ERP/SAP)*. W zakresie przedmiotowych efektów uczenia się wskazano na następujące umiejętności: student potrafi obsługiwać komputer w zakresie wykorzystania zintegrowanego systemu informatycznego SAP ERP w rejestrowaniu operacji gospodarczych, raportowaniu, tworzeniu danych podstawowych w module FI i CO (P_U01), potrafi analizować i ewidencjonować operacje gospodarcze w przedsiębiorstwie w obszarze rachunkowości finansowej (FI) i controllingu (CO) w systemie SAP ERP (P_U02) oraz potrafi przygotować propozycję zintegrowanego systemu informatycznego klasy ERP dla wybranego przedsiębiorstwa (P_U03).

Metodą sprawdzenia osiągnięcia efektów uczenia się jest w tym przypadku wykonanie zadań praktycznych. Zadania te dotyczą obsługi komputera w zakresie wykorzystania zintegrowanego systemu informatycznego SAP ERP przy dokonywaniu różnych operacji gospodarczych, raportowaniu, tworzeniu danych w module FI i CO. Charakter zadań i forma ich realizacji jest sprawdzianem umiejętności praktycznych studenta, nabytych w toku realizacji przedmiotu.

Etap kontroli końcowej to etap dyplomowania, który obejmuje ocenę pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Kryteria oceniania pracy dyplomowej (zadania opisowego) odnoszą się do jej zawartości merytorycznej i wartości edytorskiej (z uwzględnieniem wyników kontroli pracy przez system antyplagiatowy). Oba te aspekty są określone przez umiejętnościowe efekty uczenia się zawarte w karcie przedmiotu *Seminarium dyplomowe*. Szczegółowe rozwinięcie zasad znajduje się w corocznie aktualizowanym Zarządzeniu Rektora w sprawie *prac dyplomowych i egzaminów dyplomowych*¹². Na kierunku Zarządzanie (z uwagi na praktyczny profil kształcenia), powstają prace teoretyczno-empiryczne, często z częścią o charakterze praktycznym. Drugą składową etapu kontroli końcowej jest egzamin dyplomowy.

Metody sprawdzania efektów uczenia się osiągniętych na praktykach zawodowych polegają na kontroli, której dokonuje opiekun praktyk. Podczas praktyk student prowadzi Dziennik praktyk. Zaliczenie praktyk dokonywane jest na podstawie Dziennika praktyk oraz arkusza oceny w którym opiekun stwierdza zrealizowane podczas praktyki zawodowe efekty uczenia się. W trakcie praktyk zawodowych w Zakładach pracy przeprowadzane są hospitały mające na celu weryfikację prawidłowego

¹² <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/zasady-dyplomowania/>

przebiegu praktyki zawodowej. Opiekę merytoryczną nad studentem realizującym praktyki zawodowe sprawuje również opiekun ze strony Zakładu pracy. Zasady organizacji i realizacji praktyk zawodowych określa Regulamin studenckich praktyk zawodowych¹³ (ZR 55/2019). W sytuacji, gdy student zdobył doświadczenie zawodowe zgodne z kierunkiem kształcenia, prodziekan może zaliczyć mu na tej podstawie część lub całość praktyki zawodowej.

Metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się przypisanych lektoratom odnoszą się do czterech umiejętności językowych, ze szczególnym naciskiem na umiejętności produktywne (mówienie i pisanie). Wykorzystywane są m.in. formy warsztatów, symulacji, studiów przypadku w oparciu o autentyczne scenariusze z egzaminów międzynarodowych (The European Language Certificates (telc), London Chamber of Commerce and Industry (LCCI), PEARSON Test of English (PTE), Educational Testing Service (ETS) egzaminy: Test of English as a Foreign Language (TOEFL) i Test of English for International Communication (TOEIC). Pisemne prace kontrolne/kolokwia zawierają głównie zadania otwarte. Wyniki końcowe z lektoratu oraz egzaminu są przechowywane w bazie dziekanatu. Dodatkowo wyniki z lektoratu intensywnego są w systemie CJO.

Kryteria ocen zarówno za częściowe prace kontrolne, ustne prezentacje jak i końcowe egzaminy opierają się na charakterystyce CEF i bazują na kryteriach międzynarodowych egzaminów (The European Language Certificates (telc), London Chamber of Commerce and Industry (LCCI), PEARSON Test of English (PTE), Educational Testing Service (ETS) egzaminy: Test of English as a Foreign Language (TOEFL) i Test of English for International Communication (TOEIC).

W przypadku wykładów i konwersatoriów dominują pisemne formy egzaminowania - zadania (pytania) otwarte lub zamknięte, sporadycznie testy (jednokrotnego i wielokrotnego wyboru) i egzaminy ustne. W odniesieniu do efektów sprawdzających wiedzę dominowały polecenia typu: proszę wymienić, opisać, uzasadnić, zdefiniować, porównać, omówić, wyjaśnić pojęcie, scharakteryzować, podać przykłady, przedstawić albo odpowiedzieć na pytanie. W przypadku efektów weryfikujących umiejętności, występowały polecenia typu: rozwiąż zadanie, dokonaj analizy, oceń czy też rozwiąż dany problem. W przypadku etapowych prac zaliczeniowych z ćwiczeń najczęściej występowały zadania (pytania): typu otwartego, ale także pytania i zadania o charakterze problemów decyzyjno-ilościowy do rozwiązania. Nauczyciele akademicy opracowują pytania i zadania opierając się na zapisach Kart przedmiotów oraz wytycznych z zarządzenia Rektora w sprawie przygotowania narzędzi ewaluacji wyników procesu dydaktycznego. Treść pytań zależała od rodzaju efektów a ich tematyka od realizowanych w ramach przedmiotu treści kształcenia.

Prace projektowe miały w większości przypadków charakter pisemny o strukturze analizy, case study, projektu wdrożeniowego. Tematyka ogólna wynikała z problematyki przedmiotu, natomiast problematykę szczegółową określał prowadzący bądź studenci, ale ostatecznie to prowadzący je zatwierdzał. Metodyka była pochodną wymogów redagowania prac dyplomowych (niekiedy tożsama), zaleceń prowadzącego, inicjatywy autorów. Prace miały charakter indywidualny lub zespołowy, a dominującymi metodami były: opis, analiza, rozwiązanie problemu, zastosowanie dostępnego rozwiązania w praktyce. W ramach zaliczenia praktyki zawodowej studenci wykonują czynności i zadania na podstawie zawartych w karcie praktyk informacji dot. wymagań oraz efektów uczenia się, jakie student musi zrealizować podczas praktyki. Charakter oraz zakres działalności zakładu pracy, a także wyposażenie stanowisk pracy powinno umożliwiać studentowi realizację efektów uczenia się.

Z uwagi na praktyczny profil kształcenia, wdrażano politykę zmierzającą do realizowania przez studentów prac dyplomowych o charakterze praktycznym, zgodnych ze studiowanym kierunkiem studiów oraz obraną specjalnością. Na kierunku powstają zatem prace teoretyczno-empiryczne, z częścią o charakterze praktycznym, tj., własnym wkładem polegającym na dokonaniu ocen, porównań, poszukiwaniu rozwiązań opisywanej sytuacji, autorskich pomysłów na realizację opisywanych zagadnień.

¹³ <https://biurokarier.wsiz.pl/praktyki,zawodowe.html>

Przykładowe tematy prac dyplomowych zrealizowanych na kierunku Zarządzanie:

1. Tworzenie strategii wejścia na rynek zagraniczny organizacji na przykładzie Vidok Sp. z o.o.
2. Przewaga konkurencyjna jako czynnik wsparcia zarządzania rozwojem organizacji na rynku
3. Innowacyjne rozwiązania w międzynarodowym przedsiębiorstwie handlowym na przykładzie firmy NEXGEN
4. Optymalizacja podatkowa w teorii i praktyce na podstawie wybranych przedsiębiorstw prowadzących działalność w Rzeszowie
5. Subwencje oświatowe w finansowaniu jednostek samorządu terytorialnego
6. System wynagradzania pracowników sfery budżetowej resortu obrony narodowej w Polsce na przykładzie 34 Wojskowego Oddziału Gospodarczego
7. Analiza efektywności funkcjonowania Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ropczycach za lata 2014-2017

Prace generalnie wyrażają zainteresowania dyplomantów (niekiedy wynikające z praktyk zawodowych, wykonywanych zawodów czy planów zawodowych) i kompetencje promotorów. Ich w przeważającej mierze praktyczny charakter służy przygotowaniu do zawodów wymagających takiego podejścia (analizy, wyciągania wniosków, proponowania rozwiązań stwierdzonych problemów). Metody wykorzystywane przez studentów w przygotowaniu prac zaliczyć należy do metod analitycznych oraz projektowych.

Promotor pracy oraz recenzent dokonują niezależnie od siebie ocen pracy. Ocenie podlega m.in. związek treści z tytułem pracy, ocena opanowania techniki pisania pracy dyplomowej oraz poprawności stylistyczno-językowej, merytoryczna ocena pracy, nowe ujęcie problemu/tematyki, dobór oraz wykorzystanie źródeł. Wybrane prace dyplomowe podlegają też co roku ocenie przez Zespół ds. Jakości Kształcenia na kierunku Zarządzanie, który przygotowuje raport pt. Analiza prac dyplomowych. Ocenie podlegają trzy główne kryteria: ocena zgodności tematyki pracy z kierunkiem i profilem studiów, ocena formalnego aspektu pracy oraz ocena rzetelności recenzowania i oceniania pracy.

Podstawowymi sposobami dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów na różnych etapach procesu kształcenia są: prace egzaminacyjne i zaliczeniowe (rodzaje i charakterystykę zadań stosowanych w procesie ewaluacji, tj. zadania typu otwartego, zamkniętego, praktycznego, określa ZR 43/2016), projekty realizowane przez studentów, wypełnione dzienniki praktyk, prace dyplomowe. W celu zabezpieczenia dokumentacji dot. efektów uczenia się osoby prowadzące zajęcia zobowiązane są do przechowywania prac etapowych studentów przez okres sześciu miesięcy od zakończenia danego semestru (ZR 43/2019). Wybrane prace etapowe są gromadzone i archiwizowane przez Dział Nauczania (ZR 32/2019). Dzienniki praktyk oraz prace dyplomowe są archiwizowane w teczkach studentów.

Zespoły ds. Jakości Kształcenia działające w ramach Kolegiów dokonują okresowej oceny:

- próbek prac etapowych pod kątem zgodności z Kartami przedmiotów,
- prac dyplomowych pod kątem: zgodności tematyki prac z kierunkiem i profilem studiów, formalnego aspektu prac, rzetelności recenzowania i oceniania prac.

Osiągnięcia studenta odnotowuje się w protokołach egzaminacyjnych i zaliczeniowych oraz w kartach okresowych osiągnięć studenta (RS¹⁴ § 20). Z każdej formy zajęć prowadzący wystawiają oceny, a warunkiem otrzymania oceny pozytywnej z danej formy zajęć jest osiągnięcie przez studenta wszystkich efektów uczenia się określonych dla tej formy zajęć (RS § 21). Przebieg egzaminu dyplomowego jest dokumentowany w protokole Komisji Egzaminu Dyplomowego, którego wzór określa ZR 45/2019 w sprawie prac dyplomowych i egzaminów dyplomowych¹⁵.

Wyniki monitoringu losów absolwentów kierunku Zarządzanie studiujących w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie oparto m.in. o raporty ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwenta szkół wyższych (ELA) oraz na podstawie raportu z badań zespołu ds. edukacji nt. absolwentów WSiIZ z 2018 roku. Zgodnie z danymi ELA, absolwenci, którzy uzyskali

¹⁴ <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/regulamin-studiow/>

¹⁵ <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/zasady-dyplomowania/>

dypłom ukończenia studiów I stopnia w 2017 roku, w obszarze kształcenia dotyczącego nauk społecznych oraz w dziedzinie nauk ekonomicznych, znajdowali zatrudnienie, a ich średnie zarobki brutto kształtowały się na poziomie 3102 zł, co stanowiło 77% średnich zarobków w powiatach zamieszkania. Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Absolwenci, którzy uzyskali dyplom ukończenia studiów I stopnia w 2017 roku, w obszarze kształcenia dotyczącego nauk społecznych oraz w dziedzinie nauk ekonomicznych, podejmowali decyzje o dalszym studiowaniu. Stopień przydatności efektów uczenia się osiągniętych na kierunku, przede wszystkim w zakresie zdobytych umiejętności m.in. na podstawie odbytych praktyk, a także zatrudnienia po zakończeniu studiów może odzwierciedlać poziom przeciętnego wynagrodzenia brutto oraz czas, jaki absolwenci spędzili na bezrobociu. Co więcej, doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. 38% absolwentów posiadających doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu osiągało średnie zarobki brutto na poziomie 3581 zł, co stanowiło 90% w stosunku do średnich zarobków w powiatach zamieszkania. Z kolei, 62% absolwentów nie mających doświadczenia pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, osiągało średnie zarobki brutto na poziomie 2105 zł, co stanowiło 50% w stosunku do średnich zarobków w powiatach zamieszkania. Procent czasu po uzyskaniu dyplomu, jaki przeciętny absolwent spędzał na bezrobociu wyniósł 4,4%.

Podobnie, w przypadku absolwentów, którzy uzyskali dyplom ukończenia studiów II stopnia w 2017 roku, w obszarze kształcenia dotyczącego nauk społecznych oraz w dziedzinie nauk ekonomicznych, znajdowali zatrudnienie, a ich średnie zarobki brutto kształtowały się na poziomie 3147 zł, co stanowiło z kolei 80% na tle średnich zarobków w powiatach zamieszkania. Mniej niż 1% swojego czasu absolwenci spędzali na dalszych studiach. Stopień przydatności na rynku pracy efektów uczenia się osiągniętych na kierunku, przede wszystkim w zakresie zdobytych umiejętności m.in. na podstawie odbytych praktyk, a także zatrudnienia po zakończeniu studiów może odzwierciedlać poziom przeciętnego wynagrodzenia brutto oraz czas, jaki absolwenci spędzili na bezrobociu. 50% absolwentów posiadających doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu osiągało średnie zarobki brutto na poziomie 3330 zł, co stanowiło 84% w stosunku do średnich zarobków w powiatach zamieszkania. Z kolei, 50% absolwentów nie mających doświadczenia pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, osiągało średnie zarobki brutto na poziomie 2651 zł, co stanowiło 67% w stosunku do średnich zarobków w powiatach zamieszkania. Procent czasu po uzyskaniu dyplomu, jaki przeciętny absolwent spędzał na bezrobociu wyniósł 4,3%.

Wnioski, uzyskane z raportu zespołu ds. edukacji nt. absolwentów WSIiZ z 2018 roku, wskazują m.in. na to, iż stopień przydatności na rynku pracy efektów uczenia się osiągniętych przez studentów kierunku Zarządzanie jest zadowalający. 86,4% studentów objętych badaniem jest zadowolonych ze studiowania w WSIiZ w Rzeszowie, są to studenci, którzy częściej wskazywali, że ich sytuacja na rynku pracy polepszyła się w wyniku studiowania w WSIiZ (z przewagą absolwentów Administracji, Turystyki i rekreacji, Zarządzania). Zadowolenie wynika głównie z dobrego doboru kierunku, co koresponduje z optymistyczną oceną szans na rynku pracy. Im wyższy stopień ogólnego zadowolenia ze studiów, tym większe prawdopodobieństwo (zwłaszcza dla studentów studiów I stopnia), że będą oni kontynuować edukację. Absolwenci studiów I stopnia chcący kontynuować studia II stopnia w WSIiZ to przede wszystkim studenci kierunków: Fizjoterapia, Zarządzanie (63,4% z nich chcą kontynuować studiowanie w WSIiZ), Kosmetologia, Informatyka, Dziennikarstwo i komunikacja społeczna, Ekonomia oraz Administracja.

Podsumowując należy stwierdzić, iż efekty uczenia się osiągnięte przez absolwentów kierunku, charakteryzują się dużym stopniem przydatności na rynku pracy. Absolwenci kierunku Zarządzanie nie mają problemów ze znalezieniem zatrudnienia po zakończeniu studiów, ich zarobki kształtują się na zadowalającym poziomie, a zdobyta wiedza i umiejętności okazują się przydatne na rynku pracy. Co więcej, na podstawie uzyskanych danych, można także stwierdzić, iż absolwenci kierunku (studiów I stopnia) podejmują decyzje o kontynuowaniu kształcenia.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

W r. ak. 2019/2020 na kierunku Zarządzanie zajęcia prowadzi 128 nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, w tym:

Forma zatrudnienia	SUMA	MGR	DR	DR HAB.	PROF. DR HAB.
etat	69	25	33	9	2
zlecenie	59	41	14	2	2
razem	128	67	46	11	4

Większość nauczycieli akademickich oraz osób zaangażowanych w proces dydaktyczny na ocenianym kierunku (w tym pracujące na umowę zlecenie) jest związanych z WSiIZ od wielu lat. Osoby prowadzące zajęcia posiadają dorobek naukowy w obszarze i dyscyplinach odnoszących się do zakładanych efektów uczenia się oraz doświadczenie dydaktyczne i/lub zawodowe. Wykładowcy WSiIZ prezentują wyniki swoich badań na konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych, także tych organizowanych przez WSiIZ (w 2019 odbyła się już III Międzynarodowa Konferencja Naukowa poświęcona finansjalizacji, zorganizowana przez WSiIZ przy współpracy z Uniwersytetem Warszawskim). Doświadczenie dydaktyczne części kadry wynika nie tylko z długoletniej pracy w szkolnictwie wyższym, ale także z doświadczenia praktycznego zdobytego poza Uczelnią. Zajęcia są przydzielane nauczycielom akademickim nie tylko z uwzględnieniem stopnia lub tytułu naukowego, ale także w zgodzie ze zdobytym doświadczeniem (zał. 2.2 zawiera szczegóły dotyczące obsady zajęć dydaktycznych, zaśzał. 2.4 ilustruje kwalifikacje oraz dorobek naukowy i dydaktyczny wykładowców WSiIZ). Naukę języków obcych prowadzą doświadczeni lektorzy wyznaczani przez uczelniany Zakład Języków Obcych. Zajęcia na ścieżkach anglojęzycznych prowadzone są przez zagranicznych wykładowców, którzy na co dzień posługują się językiem angielskim, a także rodzimych wykładowców, którzy posiadają certyfikaty znajomości języka angielskiego, legitymują się pobytem na uczelni zagranicznej, certyfikatami branżowymi, a w przypadku niektórych z nich wcześniejszy etap edukacji (studia mgr) prowadzony był w języku angielskim. Koordynowaniem działań związanych z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość w procesie kształcenia zajmuje się Zespół ds. e-learningu. Pracownicy zespołu posiadają certyfikat e-nauczyciela i metodyka zdalnego nauczania Stowarzyszenia E-learningu Akademickiego. Zespół posiada dorobek naukowy związany z nauczaniem na odległość, bierze również udział w wielu projektach/kursach i szkoleniach związanych z tą tematyką. Jednym z zadań Zespołu jest prowadzenie szkoleń dla nauczycieli akademickich dotyczących zagadnień związanych z zajęciami e-learning oraz udzielanie wsparcia nauczycielom w zakresie korzystania i obsługi kursów e-learning oraz platformy Blackboard. Dodatkowo Zespół administruje platformą Blackboard, tworzy i udostępnia studentom i nauczycielom kursy e-learning oraz prowadzi szkolenia dla studentów przygotowujących do udziału w zajęciach e-learning.

Dbłość o właściwy dobór kadry i programów kształcenia znajduje swoje odzwierciedlenie w pozycji Uczelni w rankingach. WSiIZ od kilku lat poddawana jest weryfikacji poprzez uczestnictwo w rankingach i poddanie się ocenom prowadzonym przez niezależnych ekspertów krajowych i międzynarodowych.

W rankingu MNiSW WSiIZ zajęła 9 miejsce w zestawieniu uczelni niepublicznych najczęściej wybieranych przez kandydatów na studia stacjonarne. Ponadto znalazła się w pierwszej dziesiątce uczelni niepublicznych najczęściej wybieranych przez kandydatów na studia niestacjonarne.

Ponadto w Ogólnopolskim Programie Certyfikacji Szkół Wyższych „Uczelnia Liderów”, w 2019 roku WSiIZ została doceniona za wieloaspektową aktywność środowiska akademickiego Uczelni na rzecz budowania w niej kultury jakości, rozwijania współpracy nauki i biznesu, kreowania powiązań z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W ramach tegorocznej edycji uczelni przyznane zostało również Wyróżnienie Nadzwyczajne „Primus”. Ponadto uczelnia otrzymała również „Certyfikat Platynowy Uczelnia Liderów” za zdobycie po raz ósmy certyfikatu „Uczelnia Liderów”. W uzasadnieniu decyzji podkreślono, iż oferta edukacyjna WSiIZ jest wynikiem szczegółowej analizy rynku pracy, co przekła-

da się na oferowanie takich kierunków i specjalności, które wypełniają nisze i dają realną szansę na owocną karierę zawodową dla kandydatów na studia, jak i osób już studiujących.

Oprócz powyższych tegoroczna edycja rankingu U-Multirank (ranking realizowany przy wsparciu Komisji Europejskiej) potwierdziła wysoką pozycję WSliZ wśród polskich uczelni. Uzyskaliśmy najwyższe noty - bardzo dobry „A” lub dobry „B” - w 15 podkategoriach. W rankingu szczególnie doceniono Badania, Transfer wiedzy oraz Jakość kształcenia, a także programy prowadzone w języku obcym oraz za umiędzynarodowienie

Tak wysoka pozycja świadczy o wysokiej jakości kształcenia i stałym dbaniu o doskonalenie procesu kształcenia, co jest pozytywnie odbierane zarówno przez kandydatów na studia, jak i studentów.

Wśród własnych zasobów dydaktycznych wskazać należy na wykorzystywane w procesie dydaktycznym gry decyzyjne opracowane przez zespoły składające się z pracowników Uczelni (np. „Innowacyjne Przedsiębiorstwo Produkcyjne”, „Skuteczny negocjator”), a także przygotowywane i na bieżąco aktualizowane przez kadre, autorskie kursy e-learningowe, które dostępne są dla studentów na platformie Blackboard (takie jak kurs z podstaw ekonomii, mikroekonomii czy rynków finansowych). Wśród własnych zasobów dydaktycznych wymienić należy także książki autorstwa i współautorstwa kadry (np. Gemzik-Salwach, Agata; Opolski, Krzysztof. *Financialization and the Economy*. Abingdon, Oxon; New York: Routledge, 2017. ISBN 9781138241039; Ostaszewski J., Cicirko T., Kreczmańska-Gigol K., Martysz Cz., Russel P., Wrzesiński M., *Podstawy finansowania spółki akcyjnej*, Warszawa 2017, wyd. Difin.; Opolski, K.; Podgórska J., *Wokół finansjalizacji. Instytucje i społeczeństwo*, Warszawa-Rzeszów: CeDeWu Sp. z o.o., Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, 2017. ISBN 9788364286773.). Szczegółowa lista publikacji znajduje się w punkcie 2.4 - kwalifikacje oraz dorobek naukowy i dydaktyczny wykładowców WSliZ).

Do najważniejszych osiągnięć dydaktycznych na kierunku Zarządzanie należy: opracowanie własnych gier decyzyjnych, kursów distance learning, wykorzystanie Laboratorium Finansowego do prowadzenia zajęć związanych z inwestowaniem na rynkach finansowych, wprowadzenie kursów Szkoły Giełdowej (Podstawy inwestowania na giełdzie i Giełda dla średniozaawansowanych) oraz uruchomienie warsztatów „chcę więcej” jako dodatkowych zajęć dla najzdolniejszych studentów.

Obsada zajęć dydaktycznych przygotowywana jest w oparciu o kilka kryteriów:

- kompetencje dydaktyczne (sprawdzane m.in. za pomocą hospitacji, studenckich ankiet elektronicznych i ankiet Biura Doradztwa Personalnego, a w przypadku nowozatrudnionych nauczycieli - ocena umiejętności dydaktycznych kandydata na etapie rekrutacji),
- dorobek dydaktyczny i naukowy,
- doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią (szczególnie w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne),
- liczba godzin pensum dydaktycznego poszczególnych nauczycieli,
- wymóg ustawy, aby w ramach programu studiów o profilu praktycznym co najmniej 50% godzin zajęć prowadzonych było przez nauczycieli zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Formy podawcze zajęć (wykłady) oraz seminaria dyplomowe przydziela się samodzielnym pracownikom naukowym oraz osobom ze stopniem doktora. Zajęcia ćwiczeniowe, laboratoryjne, projektowe przydziela się głównie osobom z tytułem zawodowym magistra, ale również doktorom.

Przy powierzaniu przedmiotów nauczycielom akademickim brane są pod uwagę doświadczenie naukowe, kompetencje, specjalizacje oraz doświadczenie zawodowe. Uczelnia preferuje zatrudnienie osób, które obok stopnia naukowego wykazują zawodowe zaangażowanie w praktyce biznesu. Sporą część zajęć prowadzą tzw. praktycy, czyli osoby, które aktualnie pracują zawodowo na stanowiskach menedżerskich lub prowadzą własne firmy. Aktywność zawodowa wielu pracowników wiąże się z aktywnością doradcą, konsultingową, zasiadaniem w radach nadzorczych, itp.

Równocześnie spora zdecydowana większość kadry zatrudniona jest na etatach naukowych, co wiąże się z prowadzeniem badań naukowych, przygotowaniem publikacji i inną aktywnością naukową.

Uczelnia prowadzi politykę kadrową, której celem jest stabilizacja i rozwój naukowej kadry. Z jednej strony w Uczelni funkcjonuje selektywny system naboru pracowników oraz system oceny jakości ich pracy, a z drugiej strony Uczelnia zapewnia system wspomagania rozwoju naukowego, który dotyczy zarówno asystentów przygotowujących prace doktorskie, jak i doktorów przygotowujących dorobek habilitacyjny. Celem polityki kadrowej jest też doprowadzenie do sytuacji, gdy możliwie wszyscy zatrudnieni profesorowie są liderami zespołów badawczych skupiających wokół siebie młodych badaczy. Polityka kadrowa Uczelni zmierza także do zwiększania liczby zagranicznych naukowców zaangażowanych w prace dydaktyczne i badawcze. Studenci oraz kadra akademicka biorąc udział w prowadzonych przez nich zajęciach, seminariach, warsztatach, jednocześnie korzysta z doświadczeń zagranicznych ośrodków naukowych i dydaktycznych.

Od września 2017 r. Uczelnia posiada prawo do używania logo HR Excellence in Research. Certyfikat ten przyznawany jest przez Komisję Europejską instytucjom naukowo-badawczym prowadzącym politykę kadrową (rekrutacja, ocena pracownicza, warunki pracy) zgodnie z Europejską Kartą Naukowca i Kodeksem postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych.

W ramach selekcji pracowników na stanowiska badawczo-dydaktyczne (asystent, adiunkt) przeprowadzana jest rozmowa kwalifikacyjna z pracownikiem Biura Doradztwa Personalnego (dalej BDP) mająca na celu określenie predyspozycji do pracy badawczo-dydaktycznej oraz prezentacja umiejętności dydaktycznych. Osoba starająca się o stanowisko badawczo-dydaktyczne przygotowuje krótką prezentację na wybrany przez siebie temat, a komisja ocenia umiejętności dydaktyczne kandydata.

W każdym semestrze odbywa się merytoryczna kontrola zajęć prowadzonych przez pracowników dydaktycznych i badawczo-dydaktycznych (ocena semestralna), w ramach której prowadzone są:

- Hospitacje zajęć, którym podlegają nauczyciele nowozatrudnieni, ci u których ocena z ankiety elektronicznej w poprzednim semestrze była niższa niż 3,8 oraz osoby wskazane przez Rektora/Dziekana/Prodziekana. Proces hospitacji koordynują Dziekani i Prodziekani poszczególnych, którzy osobiście lub delegując wybrane osoby (np. kierowników katedr/zakładów) oceniają zajęcia wyznaczonych nauczycieli. Spostrzeżenia, uwagi oraz ocena zajęć spisywane są na odpowiednich formularzach. Wyniki omawiane są z poszczególnymi nauczycielami, którym jednocześnie zalecane są określone działania zmierzające do poprawy jakości prowadzenia zajęć. Formularze przechowywane są w BDP.
- Ankiety elektroniczne. Pod koniec każdego semestru studenci zobowiązani są do wypełnienia (przez system Wirtualna Uczelnia) ankiety oceniającej dla wszystkich nauczycieli akademickich, którzy prowadzą z nimi zajęcia. Studenci informowani są o rozpoczęciu ankietyzacji za pomocą poczty e-mail, poprzez plakaty wywieszane na terenie Uczelni oraz poprzez ogłoszenie wyświetlające się po zalogowaniu na Wirtualną Uczelnię. Studenci dokonują oceny w 9 obszarach, mając do dyspozycji czterostopniową skalę ocen (2,0 – 5,0). Wyniki ankiety generują pracownicy BDP i przekazują je Rektorowi. Również pracownik BDP umieszcza wyniki nauczycieli akademickich na Wirtualnej Uczelni w zakładce Pracownik / Wyniki ankiet ewaluacyjnych, które są dostępne dla pracownika po zalogowaniu się do systemu. Również w systemie WU dla nauczycieli i studentów dostępne są uśrednione wyniki tychże ankiet (średnia dla Uczelni, średnia w każdej kategorii pytań).
- Ankiety BDP. W trakcie semestru BDP przeprowadza dodatkowe ankiety dotyczące nauczycieli akademickich. Podlegają im nauczyciele nowozatrudnieni, ci u których ocena z ankiety elektronicznej w poprzednim semestrze była niższa niż 3,8 oraz osoby wskazane przez Rektora/Dziekana/Prodziekana. Studenci dokonują oceny nauczyciela w 6 obszarach, mając do dyspozycji czterostopniową skalę ocen (2,0 – 5,0). Dodatkowo studenci mogą podzielić się swoimi spostrzeżeniami na temat nauczyciela i sposobu prowadzenia zajęć w formie opisowej na końcu ankiety.

Wyniki uzyskane z poszczególnych obszarów oceny opracowywane są w formie raportu końcowego, który BDP przekazuje Rektorowi i Prorektorowi ds. Nauczania. Jeśli nauczyciel uzyskał niski wynik oceny semestralnej, wówczas Dziekan/ Prodziekan zobligowany jest do przeprowadzenia z nim rozmowy i przekazania uwag/komentarzy studentów. Celem rozmowy jest także znalezienie rozwiązania sytuacji problemowej, by zwiększyć skuteczność nauczania. Nauczyciel taki w kolejnym semestrze

jest ponownie oceniany w celu sprawdzenia na ile wdrożył rozwiązania wypracowane w rozmowie z Dziekanem/Prodziekanem.

Ocena semestralna pracowników jest elementem oceny pracowniczej. Uzyskane w ramach tej oceny wyniki są przekazywane nauczycielowi akademickiemu drogą elektroniczną lub osobiście. Ocena semestralną reguluje Zarządzenie Rektora w sprawie określenia zasad przeprowadzania ankiet oraz hospitacji dotyczących oceny semestralnej pracowników dydaktycznych WSliZ.

BDP planuje uruchomienie specjalnych szkoleń z obszaru komunikacji dydaktycznej, które pozwolą nauczycielom doskonalić umiejętność efektywnego komunikowania się z różnymi typami osobowości, radzenia sobie z trudnymi osobowościami i trudnymi sytuacjami mogącymi mieć miejsce w trakcie zajęć dydaktycznych. Ponadto uczestnicy nauczą się, jak skutecznie zarządzać uwagą audytorium oraz nauczą się pracować z głosem. Zdobędą też (lub udoskonalą) umiejętność konstruktywnego moderowania grupy poprzez odpowiednie wzorce komunikacji.

Kadra badawczo-dydaktyczna oraz dydaktyczna poddawana jest ocenie pracowniczej nie rzadziej niż raz na dwa lata (zgodnie z Zarządzeniem Rektora w sprawie wprowadzenia Regulaminu oceny nauczycieli akademickich WSliZ). Systemowi oceny pracowniczej podlegają nauczyciele, którzy w chwili ogłoszenia rozpoczęcia procesu oceny pracowniczej, mają co najmniej półroczny staż pracy i są zatrudnieni na podstawie umowy o pracę.

Powołana przez Senat Komisja ds. Oceny Pracowniczej dokonuje oceny w oparciu o następujące kryteria:

- prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych oraz publikowania ich wyników - na podstawie liczby zebranych punktów za działalność naukową obliczonych przez Dział Nauki według zasad określonych w regulaminie pracy oraz opinii sporządzonej przez bezpośredniego przełożonego,
- kształcenia i wychowywania studentów - na podstawie opinii studentów wyrażonych w ankiecie,
- uczestniczenia w pracach organizacyjnych uczelni,
- przestrzegania praw autorskich, praw pokrewnych oraz prawa własności przemysłowej - na podstawie informacji posiadanych przez Dział Nauki o stwierdzonych naruszeniach lub prowadzonych postępowaniach w sprawie naruszeń praw własności intelektualnej przez nauczyciela akademickiego, albo przypadkach nierzetelności naukowej.

Po spotkaniu ocenianego pracownika z Komisją ds. Oceny powstaje protokół, który podsumowuje spotkanie, zawiera oceny, wskazuje cele zawodowe oraz obszary poprawy i rozwoju. Protokół podpisany przez Przewodniczącego Komisji ds. Oceny jest przekazywany pracownikowi. Uzyskanie przez nauczyciela oceny negatywnej stanowi podstawę do zmiany warunków zatrudnienia lub rozwiązania umowy o pracę.

W ramach wspomagania rozwoju naukowego istnieją: system finansowania badań dla utrzymania potencjału badawczego, system organizowania i dofinansowania udziału w konferencjach oraz system stypendialny. System finansowania badań dla utrzymania potencjału badawczego obejmuje projekty na badania podstawowe i stosowane, upowszechnianie nauki, współpracę krajową i międzynarodową oraz koszty działań związanych z komercjalizacją wyników badań naukowych i prac rozwojowych. Wyniki badań pracownicy mogą prezentować na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, w których udział może być finansowany przez WSliZ. Przygotowując prace doktorskie i habilitacyjne asystenci oraz adiunkci mają możliwość skorzystania z urlopu oraz stypendiów naukowych. Uczelnia pokrywa w pełni koszty przewodów doktorskich i postępowań habilitacyjnych. Uczelniane Centrum Języków Nowożytnych co roku organizuje dla pracowników kursy językowe, realizowane w każdym semestrze. Na zakończenie kursu można podejść do egzaminu międzynarodowego, np. telc, LCCI IQ, PTE, ETS.

Pracownicy badawczo-dydaktyczni (podobnie jak i pracownicy administracyjni) mogą korzystać z wyjazdów szkoleniowych w ramach programu Erasmus, dzięki którym pogłębiają wiedzę i doświadczenie z obszaru prowadzonej działalności zawodowej.

Pracownicy dydaktyczni i badawczo-dydaktyczni mogą rozwijać kompetencje zawodowe uczestnicząc w szkoleniach realizowanych przez Uczelnię w ramach projektu „WSliZ - Programujemy rozwój. Rozwijamy możliwości”, tj: Gamifikacja w edukacji wyższej, Neurodydaktyka w praktyce, Innowacyjne

metody pracy ze studentami, Nowe technologie jako narzędzia podnoszące jakość kształcenia, Flippowanie, DESIGN THINKING, Kursy językowe (prowadzenie dydaktyki w języku obcym), Prezi, Power Point, Visual Basic for Applications w Excelu. Szczególny pakiet szkoleń skierowany jest do pracowników nowozatrudnionych: Komunikacja dydaktyczna, Wystąpienia publiczne oraz Warsztat superwizyjny (jako druga część szkolenia z zakresu Komunikacji dydaktycznej). Spotkania w ramach tego warsztatu pozwalają zdefiniować problemy i blokady w pracy z grupą studentów oraz z pojedynczymi studentami, a także znaleźć skuteczne narzędzia poprawy, tak aby praca dydaktyczna stała się efektywna i mobilizowała całą grupę do pracy. W 2019 roku Uczelnia rozpoczęła realizację pierwszych szkoleń dla nowo zatrudnionych pracowników, zrealizowano także szkolenie z tematyki Design Thinking. Wspomniany projekt obejmuje również wymianę doświadczeń dydaktycznych, doskonalenie i poszerzenie wiedzy w danej dziedzinie w ramach 5-cio dniowych wyjazdów pracowników dydaktycznych do zagranicznych uczelni wyższych. Projekt przewiduje również szkolenia dla pracowników administracyjnych i kadry kierowniczej Uczelni: Pozyskiwanie grantów w ramach programu Horyzont 2020; Analiza przedsięwzięć inwestycyjnych, PRINCE2 Foundation, Analityka biznesowa, Trudne rozmowy z pracownikami, Coaching menedżerski, Radzenie sobie ze stresem, Efektywna komunikacja w zespole (metoda DISC), Profesjonalny pracownik dziekanatu, Controlling zarządczy w uczelni. Celem wszystkich szkoleń jest podniesienie kompetencji kadry WSiiZ w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych, jak i umiejętności administracyjnych i zarządczych. W sumie w ramach projektu przeszkolonych zostanie 300 osób.

Funkcjonujący w Uczelni system nagradzania pracowników mobilizuje naukowców do zamieszczania prac w czasopismach indeksowanych w międzynarodowych bazach oraz wydawnictwach znajdujących się w wykazach MNiSW, efektywnego poszukiwania źródeł i aplikowania o środki zewnętrzne na realizację badań naukowych oraz podejmowania współpracy z biznesem. Za osiągnięcia naukowe przyznaje się indywidualne lub zespołowe nagrody I lub II stopnia. Podczas corocznej oceny pracowniczej komisja oceniająca rozpatruje propozycje Pionu Nauki przygotowane na podstawie osiągnięć pracowników z poprzedniego roku kalendarzowego. W większości przypadków podstawą są kryteria miękkie, ze względu na różny charakter poszczególnych kolegiów i pracowników. W niektórych przypadkach nagrody przyznawane są obligatoryjnie zgodnie z poniższą tabelą. Nagrody zespołowe są przyznawane tylko i wyłącznie za prace wspólne członków zespołu.

Rodzaj osiągnięcia	Rodzaj nagrody	Kryteria oceny
Uzyskanie tytułu naukowego profesora	Nagroda indywidualna I stopnia	Obligatoryjnie
Uzyskanie stopnia naukowego doktora hab.	Nagroda indywidualna I stopnia	Obligatoryjnie
Uzyskanie stopnia naukowego doktora i wyróżnienie przez radę uczelni, na której odbyła się obrona	Nagroda indywidualna II stopnia	Obligatoryjnie
Uzyskanie stopnia naukowego doktora	Nagroda indywidualna II stopnia	Uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej
Kształcenie kadr naukowych WSiiZ potwierdzone pełnieniem funkcji promotora i uzyskaniem stopnia naukowego doktora przez doktoranta	Nagroda indywidualna II stopnia	Uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej, która bierze pod uwagę m.in. recenzje pracy doktorskiej, wyniki głosowania komisji
Uzyskanie nagrody krajowej za osiągnięcia naukowe	Nagroda indywidualna I lub II stopnia	Uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej
Uzyskanie nagrody międzynarodowej za osiągnięcia naukowe	Nagroda indywidualna I stopnia	Obligatoryjnie
Uzyskanie bardzo dobrej oceny w kategorii: nauka w okresowej ocenie pracowniczej, przy czym oceny w pozostałych kryteriach nie mogą być niższe niż 4,0	Nagroda indywidualna I lub II stopnia	Uznaniowo. Stopień uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej
Opublikowanie ważnej i wartościowej monografii	Nagroda indywidualna I lub II stopnia	Uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej, która bierze pod uwagę m.in. język monografii, renomę wydawnictwa
Publikacja artykułu o szczególnym znaczeniu naukowym	Nagroda indywidualna I lub II stopnia	Uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej
Efektywne aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację badań naukowych	Nagroda indywidualna lub zespołowa I lub II stopnia	Uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej
Efektywna współpraca z biznesem potwierdzona zleceniami komercyjnymi	Nagroda indywidualna lub zespołowa I lub II stopnia	Uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej

Uzyskanie patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy	Nagroda indywidualna lub zespołowa I lub II stopnia	Uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej
Organizacja konferencji	Nagroda zespołowa I lub II stopnia	Uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej
Opieka na kołami naukowymi, które wykazały się szczególną aktywnością naukową, aplikacyjną studentów	Nagroda indywidualna lub zespołowa I lub II stopnia	Uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej
Efektywne kierowanie uczelnianym zespołem naukowym	Nagroda indywidualna I lub II stopnia	Uznaniowo w zależności od decyzji komisji oceniającej

Uczelnia wspiera pracowników w osiąganiu kolejnych szczebli rozwoju naukowego (doktora, doktora habilitowanego, profesora), pokrywa koszty związane z aktywnością naukową (wyjazdy na konferencje, staże naukowe, koszty publikacji), a także w pełni koszty postępowań doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich.

System oceny pracowników stwarza możliwość weryfikacji kompetencji pracowników, ich słabych i mocnych stron oraz przydatności do pełnienia określonej funkcji w organizacji.

W WSiIZ obowiązują zasady organizacji pracy, które dzielą aktywność nauczycieli akademickich na pracę badawczą, dydaktyczną i organizacyjną. Proporcje podziału tych aktywności zostały dostosowane do profilu każdego pracownika w zależności od pełnionych funkcji i zakresów obowiązków (a przede wszystkim kompetencji i możliwości). Przydział do poszczególnych grup jest wynikiem analizy uwzględniającej dotychczasowe dokonania naukowe oraz osiągnięcia na innych polach aktywności. Taki model pracy z jednej strony daje możliwość zwiększenia aktywności naukowej osobom chcącym się rozwijać w tym kierunku, a z drugiej pozwala na zaangażowanie w prace dydaktyczne i organizacyjne tym, którzy wolą kreować i realizować przedsięwzięcia ważne dla Uczelni. Grupy pracowników:

- grupa N1 - pracownicy badawczo-dydaktyczni z większością czasu pracy przeznaczoną na naukę (ok. 80%),
- grupa N2 - pracownicy badawczo-dydaktyczni z około połową czasu pracy przeznaczoną na naukę (ok. 50%),
- grupa N3 - pracownicy badawczo-dydaktyczni z mniejszym naciskiem na naukę (ok. 20%),
- grupa D - pracownicy dydaktyczni, których obowiązki obejmują dydaktykę i działalność organizacyjną (nie wyklucza to rozwoju naukowego).

Podstawą podziału pracowników na grupy N jest dorobek publikacyjny. Ewaluacja dorobku publikacyjnego odbywa się co 2 lata. Pracownicy z grup N1 i N2 otrzymują finansowe dodatki naukowe.

Posiadając informacje o tym, jak zmienia się w czasie efektywność oraz kompetencje i możliwości rozwojowe pracowników, można skuteczniej planować potrzeby kadrowe oraz kierować rozwojem pracowników. Informacje uzyskiwane dzięki systemowi oceny stanowią podstawę realizowania polityki kadrowej w organizacji - są wyjściem do podejmowania decyzji nie tylko o zmianach w wynagrodzeniach, udziale pracowników w szkoleniach czy konieczności rozstania się z danym pracownikiem, ale również są podstawą do podejmowania decyzji o awansowaniu. W Uczelni stosuje się:

- „tradycyjne” awansowanie pracownika, czyli awans pionowy (pracownik otrzymuje szansę realizacji na innym, wyższym stanowisku w dotychczasowej strukturze organizacyjnej, wykonuje pracę o większym stopniu trudności i odpowiedzialności),
- awansowanie poziome, w ramach którego pracownicy są przenoszeni na miejsca w organizacji równorzędne pod względem szczebla w hierarchii stanowisk i poziomu wynagrodzenia, zbliżone jeżeli chodzi o poziom odpowiedzialności i uprawnień, inne natomiast pod względem zakresu pracy i rodzaju wykonywanych zadań.

Przedstawione formy wspierania i motywowania kadry do rozwoju zawodowego na każdym polu działalności oraz konsekwentnie realizowana polityka kadrowa umożliwiają kształtowanie kadry prowadzącej zajęcia zapewniające prawidłową ich realizację, sprzyja stabilizacji zatrudnienia i rozwojowi nauczycieli akademickich, ale i innych osób prowadzących zajęcia, kreuje warunki pracy stymulujące i motywujące członków kadry prowadzącej kształcenie do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych i wszechstronnego doskonalenia.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Infrastrukturę WSliZ tworzą dwa kampusy (w Rzeszowie oraz w Kielnarowej) o łącznej powierzchni 26,5 tys. m². Siedziba Uczelni znajduje się przy ul. Sucharskiego 2. Jest to kompleks budynków położonych na 70-cio arowej działce. Zabudowa tworzy układ zamknięty z wewnętrznym dziedzińcem. Uczelnia posiada również infrastrukturę dydaktyczną w Kielnarowej koło Rzeszowa, gdzie znajduje się Centrum Turystyki i Rekreacji WSliZ oraz Centrum Edukacji Międzynarodowej (jest to zespół obiektów dydaktycznych i rekreacyjno-sportowych zlokalizowany na kilkunastohektarowej działce).

W skład powierzchni dydaktycznej obiektu w Rzeszowie należą:

- sala audytoryjna (na 238 miejsc, pow. 260 m²) wyposażona w system nagłaśniający, audiowizualny, panel LCD, projektor, rzutnik, wizualizer, notebook itp.,
- 6 sal wykładowych (po 70-140 miejsc, pow. 55-130 m²),
- 10 laboratoriów komputerowych (6 laboratoriów po 14-24 stanowisk oraz 4 laboratoria po 31-57 stanowisk, pow. 36-75 m²),
- specjalistyczne laboratoria komputerowe: CISCO SYSTEMS (CCNA/CCNP, Fundamentals of Security, Wireless, VoIP, MICROSOFT, ORACLE, Centrum Egzaminacyjne PROMETRIC (APTC), Centrum Egzaminacyjne Pearson VUE),
- 6 sal językowych (po 18-28 miejsc, pow. 27-40 m²),
- 15 sal ćwiczeniowych (po 36-46 miejsc, pow. 44-85 m²) wyposażonych w rzutniki i sprzęt audio-video.

Na terenie Uczelni znajdują się również: Klub Akademicki „IQ” (w klubie znajduje się galeria sztuki, scena, dwa ekrany z rzutnikami w tym jeden na scenie do tylnej projekcji; klub posiada estradowe oświetlenie i nagłośnienie), Biblioteka, Read & Relax Room (w którym można skorzystać m.in. z cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej *Academica*, uczelnianej półki bookcrossingowej, czasopism i książek w wolnym dostępie, gier planszowych, komputerów z dostępem do Internetu, skanera, auto-lektora ułatwiającego dostęp do tekstów drukowanych osobom z dysfunkcją wzroku), zakład poligrafii wyposażony w nowoczesne urządzenia kserograficzne, dwa punkty gastronomiczne, parkingi dla pracowników i studentów WSliZ.

W obiektach Centrum Turystyki i Rekreacji WSliZ w Kielnarowej znajdują się m.in.:

- 2 sale ćwiczeniowe (po 39 i 54 miejsc),
- 2 laboratoria komputerowe (po 15 i 25 miejsc),
- 14 laboratoriów specjalistycznych,
- sala konferencyjna mieszcząca w zależności od ustawienia od 25 do 45 osób,
- pokój wykładowców z pełni wyposażonymi stanowiskami pracy,
- kafejki komputerowe dostępne dla potrzeb studentów przez 12 godzin na dobę do realizacji zadań pracy własnej,

Na terenie Centrum znajduje się największa w woj. podkarpackim, a równocześnie jedna z większych w Polsce, hala rekreacyjno-sportowa (wraz z zapleczem administracyjno-dydaktycznym) o powierzchni 4,7 tys. m². W kompleksie CTiR funkcjonuje także staropolska karczma „Taberna pod Sosnami” oraz Lunch Bar z przekąskami dla studentów. Na terenie obiektu znajdują się duże parkingi dla pracowników i studentów WSliZ.

W budynku dydaktycznym Centrum Edukacji Międzynarodowej w Kielnarowej (o powierzchni prawie 6 tys. m²) znajdują się:

- aula posiadająca 334 miejsca, wyposażona w profesjonalny sprzęt multimedialny,
- 3 sale wykładowe (po 80, 120, 171 miejsc),
- 6 sal ćwiczeniowych (po 15, 24, 26, 40, 44 miejsc),
- biblioteka i czytelnia,
- pomieszczenia dla kadry i obsługi dydaktycznej (dziekanat oraz pokój wykładowców),
- liczne laboratoria specjalistyczne, m.in. Laboratorium Adaptacji Innowacji Ekonomii w Obiektowych Technologiach Informatycznych (w laboratorium znajdują się 24 stanowiska komputerowe

wyposażone w platformy inwestycyjne, panel ścienny - Data Wall składający się z 6 mniejszych wyświetlaczy).

Budynki należące do Uczelni posiadają założone Księgi obiektów w których znajdują się wymagane prawem budowlanym oraz przepisami przeciwpożarowymi przeglądy oraz badania budynków, urządzeń i instalacji. Wszystkie budynki posiadają odbiory budowlane i zostały wystawione pisma potwierdzające dopuszczenie ich do użytkowania. Dodatkowo uczelnia posiada Opinie Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej potwierdzającą spełnienie wymagań przeciwpożarowych dla obiektów w Kielnarowej w zakresie wypoczynku dzieci i młodzieży. Podczas czynności kontrolno-rozpoznawczych poprzedzających wydanie opinii, przeprowadzanych przez funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej zostały sprawdzone wszystkie wymagane prawem protokoły i dokumenty.

Wśród sal dydaktycznych, w których odbywają się zajęcia na ocenianym kierunku, na szczególną uwagę zasługuje Laboratorium Adaptacji Innowacji Ekonomii w Obiektowych Technologiach Informatycznych. Jest to specjalistyczne pomieszczenie (78 m²), zaprojektowane i wyposażone w innowacyjny sposób, mający umożliwić realizację celów edukacyjnych i naukowo-badawczych. 24 stanowiska komputerowe wyposażone w platformy inwestycyjne, które umożliwiają rozwój w zakresie analizy fundamentalnej i technicznej. Laboratorium wyposażone jest m.in. w panel ścienny - Data Wall składający się z 6 mniejszych wyświetlaczy (każdy z nich pokazuje inne informacje finansowe i pozwala na śledzenie zachowania giełdy interesującego kraju) oraz multimedialną tablicę (smart board) dającą możliwość bieżącego badania zachowań interesującego waloru. Laboratorium oferuje też dostęp do kanałów biznesowych w ramach satelitarnej telewizji cyfrowej. Sprzęt dostarczyła firma, która zapewniła podobne rozwiązania dla Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Studenci uczestniczący w zajęciach odbywających się tym laboratorium, mogą posługiwać się sprzętem analogicznym do tego, który jest wykorzystywany w prawdziwych salach tradingowych, sprzętu typowego dla miejsca pracy maklera, brokera czy dealera finansowego; wykonują symulacje transakcji finansowych i zarządzają portfelem inwestycyjnym. Sytuacje te odzwierciedlają rzeczywiste warunki, jakie student może napotkać w swojej potencjalnej przyszłej pracy zawodowej. W Laboratorium finansowym prowadzone są zajęcia z przedmiotów m. in.: *Inwestycje giełdowe, Rynki finansowe*.

Ponadto zajęcia laboratoryjne z przedmiotów na ocenianym kierunku odbywają się w laboratoriach komputerowych, w których każde ze stanowisk jest w pełni wyposażone, a liczba studentów w grupie jest dopasowana do liczby stanowisk, co umożliwia każdemu studentowi realizację zadań praktycznych w pełni odwzorowujących realne warunki pracy. Do zadań tych należą m. in.: sporządzanie różnego typu analiz z wykorzystaniem prostych i zaawansowanych funkcji Excela, tworzenie prezentacji, edycja tekstu, wykonywanie różnych operacji przy wykorzystaniu zintegrowanego systemu informatycznego SAP ERP.

Zgodnie z procedurą realizacji praktyk zawodowych określoną w Regulaminie studenckich praktyk zawodowych¹⁶ (ZR 55/2019), przed rozpoczęciem praktyk Zakład pracy otrzymuje Arkusz praktyk zawodowych oraz Kartę praktyki. Na podstawie zawartych w karcie informacji dot. wymagań oraz efektów uczenia się, jakie student musi zrealizować podczas praktyki, Zakład pracy oświadcza, czy charakter, zakres działalności oraz wyposażenie stanowisk pracy umożliwia studentowi realizację efektów uczenia się. Na podstawie m.in. tych oświadczeń Koordynator kierunkowy ds. praktyk zawodowych decyduje, czy praktyka zawodowa może być realizowana w danym Zakładzie pracy.

Studenci korzystają z 23 laboratoriów komputerowych, w których łącznie znajduje się 496 komputerów do których mają dostęp również poza zajęciami. Oprócz komputerów w laboratoriach studenci mogą korzystać ze stanowisk komputerowych tzw. „wolnego dostępu”, które znajdują się korytarzach budynków dydaktycznych. Z dowolnego komputera na Uczelni student może wysłać wydruk do dru-

---

¹⁶ <https://biurokarier.wsiz.pl/praktyki.zawodowe.html>

karek sieciowych umiejscowionych w korytarzach budynków dydaktycznych. Na terenie wszystkich obiektów Uczelni udostępniono nowoczesną sieć bezprzewodową oraz udostępniono stanowiska pozwalające na pracę z wykorzystaniem własnego sprzętu. W procesie dydaktycznym wykorzystuje się gry decyzyjne dostawców zewnętrznych (np. „Market Place”) oraz napisane na Uczelni (np. „Innowacyjne Przedsiębiorstwo Produkcyjne”). W sferze kontaktu studentów z pracownikami Uczelni wykorzystywany jest system Wirtualna Uczelnia, który udostępnia wszelkie informacje dotyczące studenta i pracownika dydaktycznego np. plany zajęć, oceny, dostęp do zarządzeń, płatności itp. Dostępna jest również wersja systemu Wirtualna Uczelnia na urządzenia mobilne („smart WSliZ”).

Metody i techniki kształcenia na odległość (e-learning) wykorzystywane są w niewielkim zakresie i tylko jako pomocnicza forma zajęć. Kształcenie e-learning odbywa się pod kontrolą nauczycieli akademickich na platformie Blackboard. Od roku akademickiego 2019/2020 studenci i prowadzący korzystają z najnowszej wersji platformy Blackboard Learn 9.1. Platforma ta funkcjonuje również w wersji mobilnej. Konsultacje asynchroniczne (forum) i synchroniczne (czat) do zajęć e-learning realizowane są także na platformie Blackboard. Narzędzie do przeprowadzania konsultacji synchronicznych to system Blackboard Collaborate, jedno z najbardziej rozbudowanych systemów dostępnych na rynku. Oprócz standardowej komunikacji tekstowej dostępna jest też komunikacja głosowa oraz wideo. Prowadzący może też udostępnić prezentację, kurs e-learningowy, obraz pulpitu oraz moderować dyskusję udzielając i odbierając głos uczestnikom. Platforma pozwala m.in. na tworzenie i udostępnianie kursów e-learning, monitorowanie aktywności użytkowników platformy, tworzenie grup roboczych i repozytoriów. Na platformie nauczyciele akademicy udostępniają także materiały do zajęć oraz realizują wybrane zajęcia projektowe. Przeprowadzona pełna integracja systemu dziekanatowego z platformą pozwala dodatkowo efektywnie zarządzać procesem nauczania, śledzić postępy studentów w nauce oraz wydajnie zarządzać posiadanymi kursami e-learning. W trakcie pierwszego semestru nauki każdy student przechodzi szkolenie przygotowujące do udziału w zajęciach e-learning, zaplanowane w harmonogramie zajęć i realizowane przez pracowników Zespołu ds. e-learning (zespół odpowiedzialny za koordynowanie działań związanych z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość w procesie kształcenia). Studenci pracują z kursem e-learning zgodnie z wytycznymi nauczyciela przekazanymi na tzw. zajęciach wprowadzających. Zajęcia te służą przekazaniu studentom informacji na temat metodyki pracy z danym kursem, zasad prowadzenia konsultacji oraz zaliczenia.

Obiekty w kampusach WSliZ w Rzeszowie i Kielnarowej są przystosowane do osób z niepełnosprawnością. Ich wyposażenie obejmuje: wyznaczone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych, wejścia do obiektów przystosowane dla osób niepełnosprawnych, windy, schodołazy (transportery schodowe), szyny najazdowe, toalety dla osób niepełnosprawnych, sale wykładowe wyposażone w pętle indukcyjne dla osób słabosłyszących.

Do potrzeb osób niepełnosprawnych dostosowano także część infrastruktury informatycznej w postaci laboratoriów komputerowych wyposażonych w sprzęt dla osób niewidomych, słabowidzących i z niedowładem kończyn górnych (urządzenie z wirtualną klawiaturą, powiększalniki dla słabowidzących, program udźwiękawiający - powiększający i ubrajlawiający, program do rozpoznawania tekstu, drukarka Brajlowska, monitor Braille'a BrailleMate, monitor dotykowy, nakładka na klawiaturę powiększającą tekst, klawiatura dla osób o niesprawnych dłoniach, Smart Nav AT z wirtualną klawiaturą, Auto-Lektor Light - urządzenie czytające dowolny tekst drukowany).

W styczniu 2020 r. Uczelnia rozpoczyna realizację projektu „Uczelnia bez barier” (NCBiR, Działanie 3.5 Kompleksowe programy szkół wyższych). W ramach projektu przewidziane są:

- Likwidacja barier architektonicznych (remont dziekanatu, platformy zewnętrzne, remont chodników).
- Podnoszenie kompetencji kadr uczelni poprzez szkolenie.
- Rozwinięcie zaplecza technologicznego (kursy e-learningowe, dostosowanie laboratoriów, przystosowanie stron www, zakup sprzętu).
- Rozwój struktury organizacyjnej (sfinansowanie stanowisk: Psycholog 1/2 etatu oraz Specjalista ds. technologii wspierających 1/2 etatu).

W Uczelni funkcjonuje Biuro Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, pełniące funkcje koordynujące, konsultacyjne i wspomagające prawidłowy przebieg i nadzór nad warunkami kształcenia studentów niepełnosprawnych. Do zakresu działania Biura Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych należy:

- podejmowanie działań zmierzających do likwidacji barier uniemożliwiających osobom z niepełnosprawnością udział w życiu społeczności akademickiej,
- podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia pomocy technicznej lub usług specjalistycznych, podnoszących niezależność studentów niepełnosprawnych lub przewlekle chorych,
- podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia dostępu do zajęć dydaktycznych studentom niepełnosprawnym i przewlekle chorym, którzy nie są w stanie standardowo realizować programu studiów,
- udzielanie pomocy pracownikom prowadzącym zajęcia dydaktyczne, w których biorą udział studenci z niepełnosprawnością,
- opiniowanie wniosków kierowanych do organów Uczelni dot. osób niepełnosprawnych.

Biuro posiada stałą siedzibę wolną od barier architektonicznych w budynku głównym Uczelni, jest otwarte codziennie dla studentów stacjonarnych. Pełnione są również dyżury podczas studiów niestacjonarnych. W celach komunikacyjnych Biuro posiada odrębny adres mailowy, stacjonarny telefon oraz odrębną stronę informacyjną na portalu Uczelni i fanpage na Facebooku.

Studenci korzystają z 23 laboratoriów, sieci bezprzewodowej dostępnej we wszystkich obiektach Uczelni oraz stanowisk wolnego dostępu. Ze sprzętu w pracowniach komputerowych można korzystać zarówno w czasie zajęć oraz poza zajęciami. W sposób ciągły studenci mogą korzystać z komputerów umieszczonych na stanowiskach wolnego dostępu.

Wymagania w zakresie oprogramowania są monitorowane w okresie przygotowania do roku akademickiego przez pracowników Działu Logistyki oraz w trakcie semestru przez pracowników Działu Systemów Operacyjnych. W chwili obecnej studenci kierunku korzystają z oprogramowania ogólnego zastosowania np. systemy operacyjne, pakiety biurowe, pakiety do nauki języków obcych oraz oprogramowania specjalistycznego: PS IMAGo Pro Academic, FlexSim General Purpose, SAP, Lex Omega Akademia Optimum, System zarządzania Symfonia wersja edukacyjna. W procesie edukacji wykorzystywane są również gry decyzyjne dostarczane przez firmy zewnętrzne jak i wytworzone na uczelni.

Podstawowym źródłem udostępniania materiałów dydaktycznych dla studentów jest platforma Blackboard. To z wykorzystaniem tego systemu realizowane są projekty indywidualne i grupowe. W trakcie zajęć w salach komputerowych wykładowcy wykorzystują do dystrybucji materiałów dysk sieciowy tzw. „wspólny”, do którego poza salami komputerowymi studenci mogą uzyskać dostęp korzystając z usługi FTP lub usługi dysk wspólny udostępnionej w ramach systemu Wirtualna Uczelnia. Dodatkowo studenci dostęp do zarządzeń, wzorów podań i innych dokumentów wykorzystywanych przez dziekanat uzyskują w systemie Wirtualna Uczelnia.

Biblioteka Akademicka WSliZ powstała w październiku 1996 r. Od początku funkcjonowania Biblioteki profil gromadzenia zbiorów jest dostosowany do charakteru Uczelni i kierunków kształcenia. Głównym źródłem finansowania zakupu zbiorów bibliotecznych jest przekazywana co miesiąc kwota stanowiąca 1% czesnego studentów, dzięki czemu Biblioteka Akademicka WSliZ ma zagwarantowane zarówno stałe środki, jak i stały przyrost księgozbioru.

Biblioteka zgromadziła do tej pory¹⁷ 68.202 woluminy książek, 2481 jednostek zbiorów specjalnych (m. in. dokumenty audiowizualne, elektroniczne i kartograficzne), około 400 tytułów czasopism (3.614 woluminów). Dodatkowo oferuje również dostęp do książek elektronicznych subskrybowanych przez Bibliotekę na platformach IBUK Libra i Nasbi (łącznie 1444 tytuły).

¹⁷ stan na 1 stycznia 2020 r.

W sieci lokalnej dostępny jest serwis informacji prawnej LEX Omega umożliwiający dostęp do kompletnej, aktualizowanej bazy prawa, orzecznictwa i piśmiennictwa prawniczego, również monografii książkowych i czasopism.

Księgozbiór uzupełniany jest na bieżąco w oparciu o sylabusy poszczególnych przedmiotów przewidzianych w planach studiów oraz w oparciu o bieżące potrzeby i zamówienia składane przez poszczególne katedry i zakłady. W zasadzie bez ograniczeń i na bieżąco realizowane są zamówienia na materiały dydaktyczne w wersji tradycyjnej, jak i elektronicznej. Dodatkowo wszyscy użytkownicy biblioteki mają możliwość zaproponowania zakupu książek po zalogowaniu się do katalogu Integro poprzez opcję „Zgłoś zakup”. W ten sam sposób można również zgłaszać propozycje zakupu e-booków w Ibuk Libra i Nasbi. W obu wypadkach zgłoszenia czytelników poddawane są analizie i na ich podstawie przygotowywane są zamówienia zakupu.

Oprócz tradycyjnych zasobów papierowych Biblioteka oferuje także dostęp do zasobów elektronicznych zarówno w sieci uczelnianej, jak i poza nią za pośrednictwem VPN Proxy.

Biblioteka oferuje dostęp do baz pełnotekstowych czasopism naukowych oraz e-książek w ramach krajowej licencji baz oferowanych przez Wirtualną Bibliotekę Nauki:

- Science Direct (Elsevier),
- Springer Link,
- EBSCO - obejmuje pakiet podstawowy 15 baz, w tym 7 baz pełnotekstowych zawierających czasopisma naukowe różnych wydawców, książki, gazety i inne publikacje: Academic Search Ultimate, Business Source Ultimate i Regional Business News, Health Source: Nursing/Academic Edition, Health Source: Consumer Edition, Master File Premier, Newspaper Source oraz 7 baz bibliograficznych (abstraktowych): Agricola, ERIC, GreenFILE, Library Information Science & Technology Abstracts (LISTA), MEDLINE, European Views of the Americas, Teacher Reference Center oraz bazę zawierającą opisy leków: AHFS Consumer Medication Information,
- Wiley Online Library.

Biblioteka oferuje dostęp do baz bibliograficznych oraz narzędzi bibliometrycznych:

- Scopus - interdyscyplinarna baza abstraktów i cytowań
- Web of Science - Interdyscyplinarna kolekcja baz abstraktów i cytowani
- SciVal – narzędzie do analizy danych z bazy Scopus
- InCites – narzędzie do analizy danych z bazy Web of Science.

Od 1 stycznia 2020 r. Biblioteka będzie subskrybentem bazy Academic Research Source firmy EBSCO, czyli multidyscyplinarnej bazy danych, oferującej użytkownikom dostęp do zbioru ponad 180 tys. książek elektronicznych oraz 5 tys. pełnotekstowych czasopism.

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, techniczne wyposażenie sal dydaktycznych, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Stan infrastruktury dydaktycznej jest stale monitorowany, a pojawiające się w czasie eksploatacji usterki usuwane są na bieżąco. Ponadto przynajmniej raz w roku, najczęściej w trakcie wakacji, dokonywany jest gruntowny przegląd infrastruktury, w tym ocena stanu podłóg, ścian i sufitów, oświetlenia sal dydaktycznych, laboratoriów komputerowych, ciągów komunikacyjnych, oświetlenia, sanitariatów itp. Wyniki tego przeglądu stanowią podstawę opracowywania i realizowania planu remontowego mającego na celu udoskonalenie infrastruktury i zapewnienie bezpiecznych warunków funkcjonowania obiektów, zgodnych z przepisami BHP i p.poż. oraz potrzebami studentów niepełnosprawnych.

Księgozbiór Biblioteki poddawany jest regularnym przeglądom. W każdym semestrze na bazie wyników analizy zawartości sylabusów, Katedry i Zakłady przekazują do Biblioteki zamówienia na zakup książek zamieszczonych w spisie literatury, których nie ma w zasobach Biblioteki. Regularnie dokonywane są również przeglądy związane z aktualnością księgozbioru, dzięki którym na bieżąco usuwane są z niego pozycje zdezaktualizowane, które zastępowane są nowszym wydaniem książki, a w sytuacji dużego zainteresowania znajdującego odzwierciedlenie w dużej liczbie zamówień i rezerwacji konkretnych tytułów, dokupywane są kolejne egzemplarze najbardziej poszukiwanych pozycji.

W coraz większym zakresie wykorzystywane są elektroniczne wersje pozycji literaturowych (elektroniczne bazy danych, e-booki itp.).

W każdym laboratorium znajduje się książka usterek, do której wpisów mogą dokonywać zarówno pracownicy, jak i studenci. Dwa razy w tygodniu (piątek, poniedziałek) książka jest przeglądana przez pracowników Działu Serwisu, a wszelkie zgłoszone w niej usterki są usuwane we własnym zakresie lub kierowane do serwisu zewnętrznego. Zgłoszenia o usterek mogą też być przekazywane drogą mailową. W poniedziałki i piątki pracownicy serwisu informatycznego dokonują bieżącej konserwacji sprzętu oraz sprawdzenia sprzętu komputerowych i dokonują napraw sprzętu informatycznego. Działania te obejmują pracownie komputerowe oraz sale ćwiczeniowe i wykładowe gdzie regularnym przeglądom podlega techniczne wyposażenie sal dydaktycznych (projektory, komputery dla wykładowcy, rzutniki pisma, tablice multimedialne). W ramach przyjętej polityki wymiany sprzętu, komputery wykorzystywanego przez studentów są wymieniane raz na 5 lat.

Stan bieżącej infrastruktury dydaktycznej, bibliotecznej i informatycznej podlega również ocenie przez studentów w ramach przeprowadzanych raz w roku badań ankietowych. Wyniki tych badań są podstawą podejmowanych przez Uczelnię działań doskonalących w tym zakresie.

W ramach umowy z firmą Microsoft, w celu wspierania procesu informatyzacji i rozwoju własnego studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych, Uczelnia zapewnia możliwość nieodpłatnego korzystania z wybranych pozycji licencjonowanego oprogramowania firmy.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Zarówno studia I, jak i II stopnia na kierunku Zarządzanie mają profil praktyczny, przejawiający się m.in. w nabyciu przez absolwentów umiejętności przydatnych do pracy w różnych komórkach organizacyjnych przedsiębiorstw i instytucji. Powyższe założenia są możliwe do osiągnięcia dzięki ścisłej współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami, mającymi wpływ na program studiów, a w konsekwencji na kształtowanie pożądanej sylwetki absolwenta. Ze względu na charakter kierunku Zarządzaniem interesariuszami zewnętrznymi są przede wszystkim przedstawiciele przedsiębiorstw oraz instytucji państwowych.

Współpraca ta obejmuje: tworzenie i opiniowanie programu studiów, włączanie w proces dydaktyczny osób z doświadczeniem praktycznym, organizację praktyk zawodowych, pośrednictwo w zatrudnianiu absolwentów poprzez dystrybucję wybranych ofert oraz współudział w organizowaniu spotkań z pracodawcami, realizowanie przez studentów prac dyplomowych służących rozwiązywaniu wskazanych przez interesariuszy problemów (tzw. projekty oraz prace zlecone).

Szczególne role interesariuszy zewnętrznych na kierunku dotyczy opiniowania planów studiów, w tym przedmiotów specjalnościowych, wskazywania nowych specjalności oraz realizowania zajęć specjalnościowych. Program kształcenia na kierunku Zarządzanie (zarówno na I, jak i II stopniu) poddawany był konsultacjom specjalistów reprezentujących takie firmy jak: Nowy Styl Group, Deloitte, TÜV NORD Poland Sp. z o.o. czy Santander Bank Polska S.A. Przedstawiciele wymienionych podmiotów opiniowali m.in. efekty uczenia się i plany studiów w zakresie przedmiotów podstawowych, kierunkowych i specjalnościowych, jak również programy kształcenia poszczególnych przedmiotów (karty przedmiotów), głównie w zakresie przedmiotów specjalnościowych.

Wzmocnieniem dla praktycznego charakteru studiów jest rozbudowany system praktyk zawodowych, które realizowane są u interesariuszy zewnętrznych kierunku - w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych oraz instytucjach publicznych, takich jak urzędy wojewódzkie, urzędy miast i gmin zarówno w województwie podkarpackim, jak i a terenie całej Polski. Na potrzeby kształcenia na kierunku Zarządzanie, w roku akademickim 2019/2020 podpisano łącznie 87 porozumień. Studenci realizują praktyki m.in. w takich przedsiębiorstwach jak: Nestle Polska S.A., Exacto sp. z o.o., Deutsche Lufthansa S.A., BorgWarner Poland Sp. z o.o.

Za rozwój i monitorowanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym odpowiada w Uczelni Rektor. Zarządzeniem Rektora powołany został organ opiniodawczo-doradczy, zwany Konwentem. W skład Konwentu wchodzi osoby o znaczącym doświadczeniu reprezentujący: organy państwowe, jednostki samorządu terytorialnego, organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego, instytucje i stowarzyszenia naukowe, zawodowe oraz twórcze, organizacje pracodawców, przedsiębiorców o istotnym znaczeniu dla gospodarki regionu i państwa.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym realizowana jest również na poziomie Kolegium, a także kierunków prowadzonych w ramach Kolegium. Analiza i ocena form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów dokonywana jest cyklicznie, co najmniej raz w semestrze, na posiedzeniach Zespołu ds. Jakości Kształcenia działającego w ramach Kolegium, Rady Dziekańskiej, a także Rady Pionu Nauczania. Ponadto dokumentacja potwierdzająca kontakty z interesariuszami zewnętrznymi na określonym kierunku podlega cyklicznym (raz w semestrze) audytom przeprowadzanym przez Biuro ds. Jakości Kształcenia. Głównym celem audytu tego obszaru działalności Dziekana/Prodziekanów jest zwrócenie uwagi na ew. konieczność podjęcia działań mających na celu zintensyfikowanie kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi na danym kierunku. Więcej informacji w Kryterium nr 10.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

WSliZ podejmuje różnorodne, zintensyfikowane działania na rzecz internacjonalizacji kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowej mobilności studentów i pracowników. Od wielu lat Uczelnia oferuje programy studiów w języku angielskim i kształci studentów z różnych stron świata, którzy mają być katalizatorami pomiędzy polską gospodarką, a biznesem międzynarodowym. Jednym z celów WSliZ jest również rozwijanie wśród pracowników Uczelni umiejętności komunikacji międzykulturowej, przydatnych m.in. w codziennej pracy ze studentami z zagranicy, toteż pracownicy WSliZ zorientowani są m.in. na wyjazdy zagraniczne w ramach programów wymiany czy staży zagranicznych.

Uczelnia przykłada bardzo dużą wagę do umiędzynarodowienia kształcenia. Dlatego na studiach I i II stopnia na kierunku Zarządzanie realizowane są programy (ścieżki) kształcenia w języku angielskim, gdzie studenci osiągają takie same efekty uczenia się jak na studiach w języku polskim. Uczelnia ponadto organizuje dla studentów szereg działań o charakterze integracyjnym, w których biorą udział studenci zarówno z Polski, jak i zagranicy. Studenci mają też możliwość uczestniczenia w imprezach studenckich organizowanych przez samorząd studencki oraz wstąpienia do kół naukowych. Stwarza to studentom niepowtarzalną możliwość praktycznej nauki języków obcych i zdobywania wiedzy w międzynarodowym otoczeniu.

Prowadzenie pełnego kształcenia w języku angielskim umożliwia jego realizację studentom przybywającym z zagranicy, natomiast dobre przygotowanie językowe umożliwia studentom WSliZ realizację części studiów (w tym: praktyk zawodowych) za granicą, a wyniki uzyskane podczas okresu mobilności są im w pełni uznane w uczelni macierzystej.

Studenci przed wyjazdem na studia do uczelni partnerskich oraz przed wyjazdem na praktykę do instytucji goszczących w ramach programu Erasmus+ przystępowali do egzaminu językowego w celu dokonania oceny predyspozycji językowych. Egzamin z języka obcego składał się z dwóch części, pisemnej i ustnej. Podczas egzaminu ustnego lektor/egzaminator oceniał umiejętność swobodnej komunikacji w wybranym języku oraz udzielał rad/wskazówek dla tych studentów, którzy przed wyjazdem musieli poprawić swój poziom znajomości języka. Przed wyjazdem studenci dokonują wyboru przedmiotów na podstawie tzw. Katalogu przedmiotów. Studenci przebywający na studiach/praktykach po zaliczeniu przedmiotów/zrealizowaniu porozumienia dotyczącego praktyk mają w pełni uznany pobyt - uzyskane oceny i punkty ECTS są uznawane przez Uczelnię.

Program studiów I i II stopnia (ścieżki polsko- i anglojęzycznej) zawiera określoną liczbę zajęć z języków obcych. Na studiach pierwszego stopnia prowadzonych w języku polskim ramach zajęć z języka obcego (angielskiego) studenci osiągają poziom biegłości językowej określany jako B2, podobnie jest na studiach w języku angielskim. Na studiach II stopnia prowadzonych w języku polskim w ramach zajęć z języka obcego (angielskiego) studenci osiągają poziom biegłości językowej określany jako B2+, zaś na studiach w języku angielskim – poziom C1.

W Uczelni funkcjonuje Centrum Języków Nowożytnych, posiadające bogate doświadczenie w implementacji sprawdzonych certyfikowanych rozwiązań edukacyjnych. Centrum Języków Nowożytnych jest Centrum Egzaminacyjnym: The European Language Certificates (telc), London Chamber of Commerce and Industry International Qualifications (LCCI IQ), Pearson Test of English, Educational Testing Service Global.

Studenci mają możliwość zdobycia certyfikatu potwierdzającego znajomość języka obcego. Certyfikaty te są powszechnie uznawane zarówno w Polsce, jak i za granicą.

Mobilność kadry dydaktycznej (i administracyjnej) przyczynia się do rozwijania wśród pracowników uczelni umiejętności komunikacji międzykulturowej. Pobyt na uczelni goszczącej i współpraca z pracownikami tamtejszych uczelni stwarza możliwość zaprezentowania uczelni na arenie między-

dowej, pozwala uczestnikom na obserwację dobrych praktyk w zakresie dydaktyki, stosowanych na uczelni partnerskiej i ich ewentualne wdrożenie na uczelni macierzystej, a także - dzięki nawiązaniu nowych kontaktów podczas mobilności - może przyczynić się do zwiększenia udziału uczelni w międzynarodowych projektach (badawczych, naukowych, dydaktycznych).

W okresie 01.06.2018 do 30.09.2019 (na podst. Raportu z realizacji programu Erasmus+) WSiIZ gościła 35 studentów realizujących kształcenie w ramach programu Erasmus. Jednocześnie zrealizowano 42 mobilności studenckie (studia, praktyka zawodowa) i 40 pracowniczych (w celach dydaktycznych i szkoleniowych). Kraje przyjmujące to m.in.:

- wyjazdy studentów na praktyki: Czechy, Niemcy, Estonia, Grecja, Hiszpania, Francja, Turcja;
- wyjazdy studentów na studia: Hiszpania, Węgry, Portugalia, Słowacja, Turcja;
- wyjazdy nauczycieli akademickich w celu prowadzenia zajęć: Czechy, Hiszpania, Chorwacja, Włochy, Malta, Portugalia, Rumunia, Słowacja;
- wyjazdy pracowników w celach szkoleniowych: Bułgaria, Cypr, Czechy, Grecja, Hiszpania, Chorwacja, Węgry, Liechtenstein, Malta, Portugalia, Słowacja, Turcja, Wielka Brytania.

Wykładowcy z zagranicy prowadzą zajęcia w pełnym wymiarze godzinowym dla danego przedmiotu (głównie na anglojęzycznych ścieżkach kształcenia), w języku angielskim. Wśród zagranicznych wykładowców wymienić należy m.in.:

- Ulrich Desel, dr inż. z International University of Applied Science Bad Honnef-Bonn, właściciel firmy consultingowej Desel Consulting; swoje doświadczenie zdobywał w Lufthansa AG, Servisair, Menzies Aviation Ltd. oraz GlobeGroud Berlin,
- Kamal Rominder Singh, mgr, główny consultant w firmie Transoft Solutions; dyrektor firm Aviation Research Corporation; wieloletnie doświadczenie w pracy pilota w liniach Lotniczych Canadian Air,
- Stephan Strobel, inż. - Lufthansa: generalny menadżer operacji cargo, generalny menadżer operacji lotniczych Lufthansa Regional, dyrektor działu zarządzania projektem Lufthansa Cityline, dyrektor zarządzania usługami i projektów dla klientów- Lufthansa Systems; SunExpress: Starszy menadżer ds. kontroli operacji i bezpieczeństwa; Air Arabia, dyrektor działu technicznego i kontroli operacji; Kuwait Airlines, dyrektor kontroli operacji, Airline Operations Consulting, konsultant zarządzający,
- Konstantinos Kalligianis, dr, dyrektor zarządzający w firmie K.K. Aviation; międzynarodowy konsulting w zakresie lotnictwa i realizacja ponad 30 projektów dla międzynarodowych portów lotniczych w K.K.Aviation oraz Aviation Solutions, właściciel firmy K.K. Travel,
- Christos Evangelinos, dr, realizacja międzynarodowych projektów badawczych w obszarze transportu oraz rynku lotniczego dla m.in. portu lotniczego w Berlinie, BWM,
- Javed Imran, dr, Koordynator Studiów Międzynarodowych w Kazimieras Simonavicius University (Wilno, Litwa); doświadczenie zdobywał jako dyrektor zarządzający w Global Solutions (Wilno, Litwa),
- Hansjochen Ehmer, dr, Senior Researcher w DLR (German Aerospace Center),
- Stefan Markowski, dr hab., jako wykładowca akademicki i konsultant przeprowadził wiele badań związanych z ekonomią aglomeracji miejskich, gospodarki mieszkaniowej, transportu i zatrudnienia w Wielkiej Brytanii; jako doradca w dziedzinie ekonomii i zarządzania kierował wieloma projektami sponsorowanymi przez ministerstwa i agencje rządu australijskiego, rządów innych krajów i organizacje międzynarodowe. Od roku 2017 pełni funkcję Visiting Eisenhower Fellow w NATO Defence College w Rzymie.
- Bartłomiej Białas, mgr, specjalizuje się w strategicznym branding i marketingu. Pracował dla wielu agencji brandingowych/marketingowych i reklamowych, m.in. MGM Grand, Nevada Governor's Office of Economic Development, The Wynn Resort, New York-New York, Luxor Hotel & Casino, White Square Gallery (Berlin-Germany/Las Vegas-USA), The Rivers Casino (Pittsburgh, PA), RackStar, Plaza Hotel & Casino, ALDEC, Goodwill Industries International oraz ING Group.

Możliwość uczestnictwa w wykładach prowadzonych przez ww. osoby (jak również przez innych zagranicznych wykładowców), mają nie tylko studenci anglojęzycznych ścieżek kształcenia. Z reguły zajęcia prowadzone przez wybitnych wykładowców są oferowane jako „Wykłady dla chętnych”, przez co mogą w nich uczestniczyć studenci kierunku Zarządzanie kształcący się w języku polskim, a także

studenci innych kierunków studiów, o ile ich znajomość język angielskiego pozwala im na udział w wykładach.

Monitorowanie procesu umiędzynarodowienia Uczelni odbywa się zarówno przez jednostki zaangażowane w realizację tego procesu (Kolegium, koordynator ECTS, koordynator Erasmus+, dziekanat), jak i poprzez raportowanie do instytucji zewnętrznych. Częstość oceny w dużej mierze wynika z częstości raportowania, który obejmuje rok akademicki i/lub kalendarzowy.

W przypadku mobilności studentów i pracowników, proces monitorowania obejmuje analizę ilościową i jakościową współpracy międzynarodowej oraz procesu jej obsługi (ankiety instytucjonalne prowadzone na poziomie agencji zarządzających - Erasmus). W celu stworzenia sieci wiarygodnych partnerów uczestnicy mobilności (studenci i pracownicy WSliZ) po powrocie do uczelni macierzystej przesyłali do Koordynatora sprawozdanie z pobytu, na podstawie których weryfikowano jakość kształcenia w uczelni goszczącej oraz oceniano organizację mobilności w uczelni partnerskiej. Działania te miały na celu ocenić rangę uczelni partnerskiej oraz zasadność współpracy międzyuczelnianej, a także mogą być podstawą do podjęcia działań korygujących.

Istotnym kryterium oceny umiędzynarodowienia Uczelni jest także proces finansowania mobilności (kwota pozyskanych środków, stopień ich wydatkowania itp.).

Szczegółowe sprawozdanie z działalności w obszarze umiędzynarodowienia Uczelni jest prezentowane na czerwcowym posiedzeniu Senatu WSliZ przez Dyrektora Centrum Studiów Międzynarodowych. Uwagi, spostrzeżenia i rekomendacje członków Senatu mogą być podstawą do ewentualnych zmian w tym zakresie.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Dla nowo przyjętych studentów I roku jeszcze przed rozpoczęciem zajęć organizowane są specjalne spotkania organizacyjno-informacyjne. W przypadku studiów stacjonarnych zajęcia planowane są od poniedziałku do piątku. W przypadku studiów niestacjonarnych zajęcia prowadzone są średnio dwa razy w miesiącu, w soboty i niedziele. Podczas zjazdów dyżurują nauczyciele akademicki, tak aby studenci mogli skorzystać z konsultacji. W soboty i niedziele pracują działy Uczelni związane z obsługą procesu dydaktycznego studiów niestacjonarnych.

Studenci znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej mogą ubiegać się o świadczenia finansowane z budżetu państwa, tj. stypendium socjalne oraz zapomogę, a studenci będący osobami niepełnosprawnymi mogą też ubiegać się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych (oba stypendia można otrzymać już na I roku studiów I i II stopnia). W semestrze zimowym r. ak. 2019/2020 przyznano:

- 504 stypendia socjalne, z czego na kierunku Zarządzanie 73, co stanowi 14% przyznanych stypendiów socjalnych,
- 105 stypendiów dla osób niepełnosprawnych, z czego na kierunku Zarządzanie 22, co stanowi 21% przyznanych stypendiów dla osób niepełnosprawnych.

Uczelnia realizuje szereg działań o charakterze zarówno systemowym, jak i doraźnym, mającym na celu wsparcie studentów pochodzących z zagranicy. W Uczelni funkcjonuje:

- Pełnomocnik Prorektora ds. Nauczania ds. adaptacji studentów ze Wschodu, którego celem działalności jest wdrożenie studentów - obcokrajowców w środowisko Uczelni, integracja z polskimi studentami, podniesienie kompetencji językowych,
- Sekcja Wsparcia Studentów Międzynarodowych, do zadań której należy m.in.: prowadzenie działań na rzecz integracji studentów we współpracy z jednostkami Uczelni, udzielanie studentom ścieżek anglojęzycznych pomocy związanej z zakwaterowaniem, współpraca z instytucjami państwowymi zajmującymi się sprawami pobytowymi studentów zagranicznych.

Ponadto w Uczelni funkcjonuje Akademickie Centrum Rozwoju Osobistego i Psychoterapii - jedyna tego rodzaju placówka na Podkarpaciu. Oferta centrum obejmuje 3 strefy. W strefie pomocy psychologicznej studenci i pracownicy mogą skorzystać z wsparcia w przypadku różnego typu osobistych problemów (lęk, ataki paniki, zaburzenia obsesyjno-kompulsywne, uzależnienia chemiczne i behawioralne, brak satysfakcji z życia, kryzysy rozwojowe lub w związkach). W ramach strefy rozwoju osobistego organizowane są spotkania indywidualne i warsztaty grupowe umożliwiające poznawanie i doskonalenie siebie (m.in. asertywność w pracy, zarządzanie gniewem, jak motywować do zmiany). Można także skorzystać ze spotkań z doradcą zawodowym. W strefie psychologii w zarządzaniu można rozwijać kompetencje zawodowe oraz zainteresowania związane z psychologią pracy i organizacji, a także z psychologią marketingu.

Za inicjowanie, nadzorowanie i koordynowanie zadań dotyczących wsparcia oraz rozwiązywania problemów studentów będących osobami niepełnosprawnymi odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych (więcej w Kryterium 2).

Studenci korzystają również z bezpośredniego wsparcia i pomocy Samorządu Studenckiego, m.in. w zakresie obrony praw i interesów studenckich, reprezentowanie studentów w organach kolegialnych Uczelni, dbanie o rozwój studenckiej działalności kulturalnej i naukowej, wspomaganie kół naukowych i organizacji akademickich, występowanie do władz Uczelni z wnioskami i postulatami dotyczącymi studentów, dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na działalność studencką.

Organizacja roku akademickiego ustalana jest w drodze zarządzenia i podawana do wiadomości studentów przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego. Szczegółowy rozkład zajęć podawany jest do wiadomości studentów przed rozpoczęciem semestru. W WSliZ poszczególne przedmioty rozpoczynają się i kończą w różnych terminach w ciągu całego semestru, a egzaminy i zaliczenia są przeprowadzane zaraz po zakończeniu zajęć z danego przedmiotu (jeszcze w trakcie semestru). Ten spo-

sób egzekwowania wiedzy, podzielony na mniejsze dawki (zamiast dwutygodniowego „maratonu” sesyjnego), daje studentom możliwość bardziej systematycznego i przez to lepszego opanowania materiału z poszczególnych przedmiotów

Wspieranie studentów w zakresie spraw bieżących obejmuje informacje oraz udzielanie porad w zakresie: stosowania regulaminów, obiegu dokumentów, indywidualnej sytuacji studenta. Dziekanat udziela na bieżąco informacji na temat indywidualnej sytuacji studenta oraz obowiązujących procedur.

Prodziekani odpowiedzialni za poszczególne kierunki studiów utrzymują stały kontakt ze studentami w celu monitorowania przebiegu procesu dydaktycznego, identyfikacji ewentualnych nieprawidłowości i służenia pomocą studentom w sytuacjach trudnych. W ramach systemu opieki i kontaktu ze studentami funkcjonują opiekunowie kierunków, których zadaniem jest doradzanie studentom w sprawach bieżących oraz pomoc w rozwiązywaniu spraw nietypowych. Opieka ta realizowana jest w formie spotkań indywidualnych (dyżury dla studentów i kontakt mailowy). Zadaniem opiekunów jest m.in. bieżące zapoznawanie się ze zmianami wprowadzanymi do uczelnianych regulacji oraz przekazywanie informacji o zmianach studentom, nadzorowanie wyboru i rozliczania pracy starosty grupy, sygnalizowanie prodziekanowi zauważonych nieprawidłowości, składanie prodziekanowi semestralnych sprawozdań dot. sytuacji na podległym opiekunowi kierunku.

Nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia ma obowiązek przedstawić studentom na początku semestru szczegółową metodę oceniania jego pracy oraz wymagania, jakie student będzie musiał spełnić, aby uzyskać zaliczenie z danego przedmiotu (RS¹⁸ § 15). Informacje te są udostępniane studentom m.in. w sylabusach poszczególnych przedmiotów (widocznych w systemie Wirtualna Uczelnia). W celu usprawnienia procesu przygotowania, zatwierdzania, udostępniania studentom i przechowywania sylabusów w Uczelni funkcjonuje komputerowy System Zarządzania Sylabusami.

Wszyscy nauczyciele akademicy WSliZ, zarówno zatrudnieni na etacie jak i zatrudnieni na umowę zlecenia, zobowiązani są do prowadzenia tradycyjnych konsultacji dla studentów (etatowi 2h tygodniowo, nietetatowi - 1h konsultacji na każde 10h przydzielonych zajęć). Dla studentów informacje o terminie i miejscu konsultacji podawane są na zajęciach oraz na stronie katedry/zakładu na portalu Uczelni. Konsultacje dla studentów nauczyciele zobowiązani są zaplanować również w soboty i niedziele zjazdowe danego kierunku studiów niestacjonarnych. Co najmniej 1 godzinę konsultacji na każdy realizowany przedmiot nauczyciel powinien zaplanować i przeprowadzić przed egzaminem/zaliczeniem poprawkowym.

Studenci mogą kontaktować się z nauczycielami także dzięki uczelnianemu systemowi poczty elektronicznej, przez system Wirtualna Uczelnia oraz platformę Blackboard. Na platformie założone są grupy dla wszystkich typów klasycznych zajęć, w tym dla każdej grupy zajęciowej założone jest forum dyskusyjne, tak by ułatwić bieżący kontakt nauczyciela ze studentami. Na platformie nauczyciele zobowiązani są udostępniać materiały dydaktyczne studentom, z którymi prowadzą zajęcia w danym semestrze.

Ważnym elementem wspierania studentów w procesie uczenia się są raporty dotyczące wyników nauczania. Pozwalają one podejmować działania wyjaśniające lub naprawcze. Na każdy r. ak. prodziekani ustalają listę przedmiotów trudnych, w przypadku których kształcenie prowadzone jest pod szczególnym nadzorem. Dodatkowo monitorują przebieg zajęć na podstawie kontaktu z nauczycielami. W przypadku zapotrzebowania, prodziekan może zorganizować dodatkowe bezpłatne zajęcia dla studentów przed terminem podstawowym zaliczenia/egzaminu z przedmiotu. Z przedmiotów, w ramach których w pierwszym terminie egzaminu/zaliczenia wystąpi ponad 50% ocen niedostatecznych, prodziekan może zlecić dodatkowe bezpłatne zajęcia dla studentów realizowane przed terminem poprawkowym.

Najlepsi studenci - na podstawie rankingu Stypendium Rektora WSliZ - mają szansę zakwalifikować się do autorskiego programu Uczelni pn. School of Leaders (SoL), którego głównym celem jest wspie-

¹⁸ <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/regulamin-studiow/>

ranie najzdolniejszych studentów w rozwoju naukowym oraz kształtowanie postaw i umiejętności liderkich. Osoby należące do SoL otrzymują wiele profitów, w tym indywidualne wsparcie pracownika naukowego (tutora), który na bazie bezpośrednich konsultacji, pomaga podopiecznym wyznaczać cele i je realizować. Zarówno te związane z procesem uczenia się, jak i projektowania przyszłości zawodowej. W ramach przynależności do SoL, studenci biorą także udział w dedykowanych spotkaniach/szkoleniach/warsztatach. W ubiegłym semestrze zrealizowane zostały m.in. trzydniowe anglojęzyczne warsztaty pn. „Introduction to scientific research”, podczas których uczestnicy dowiedzieli się jak prowadzić badania, pisać artykuły naukowe i prezentować je podczas konferencji. Wkrótce natomiast odbędzie się cykl spotkań, które pomogą studentom efektywnie zarządzać czasem i usystematyzować swoją pracę/naukę.

Od wielu lat Uczelnia prowadzi działania wspierające międzynarodową mobilność studentów. Studenci WSIiZ mogą skorzystać z wymian międzynarodowych w ramach Programu Erasmus+, Double Degree oraz wyjazdów w ramach współpracy z uczelniami chińskimi. Działalność tę prowadzą jednostki odpowiedzialne za mobilność akademicką, tj. Dział Współpracy z Zagranicą (wcześniej) oraz Centrum Studiów Międzynarodowych (obecnie), w strukturze którego funkcjonuje Sekcja Rekrutacji i Współpracy Międzynarodowej. Pracownicy tej sekcji pomagają studentom chcącym uczestniczyć w programach mobilności m. in. poprzez:

- prowadzenie spotkań informacyjnych dla studentów i pracowników Uczelni przed rozpoczęciem procesu rekrutacji do programu mobilności,
- stale aktualizowane strony internetowe,
- bezpośrednie kontakty studentów z pracownikami,
- możliwość wzięcia udziału w kursach językowych i zdobycie międzynarodowego certyfikatu potwierdzającego znajomość języka obcego
- pomoc w przygotowaniu dokumentów na etapie rekrutacji do programu,
- pomoc w wypełnianiu formalności (np. wizowych),
- pomoc w doborze przedmiotów w uczelni goszczącej, z możliwością zmian pierwotnie wybranej listy przedmiotów w celu zapewnienia spójności kształcenia na danym kierunku,
- pomoc w znalezieniu zakwaterowania na czas trwania mobilności
- prowadzenie obsługi administracyjno-organizacyjnej, związanej z realizacją mobilności,
- organizację działań z zakresu psychologii: radzenia sobie w sytuacjach trudnych, konfliktowych, współdziałania w grupie oraz nawiązywania właściwych relacji interpersonalnych w nieznanym środowisku,
- organizację spotkań z byłymi uczestnikami programów mobilności, które pozwala na wymianę doświadczeń, wskazówek oraz dobrych rad, jak należy przygotować się do wyjazdu oraz spędzenia pobytu na uczelni partnerskiej.

Ponadto studenci przyjeżdżający do WSIiZ mają możliwość uczestniczenia w kursie języka polskiego zorganizowanym specjalnie dla nich oraz udziału w spotkaniach English Club, który ma na celu wsparcie językowe i kulturowe studentów. Dla studentów przyjeżdżających z uczelni partnerskich organizowane są Erasmus Welcome Days (są to dwa dni, podczas których studentów oprowadza się po kampusach Uczelni i zapoznaje ze strukturami i zasadami WSIiZ). Organizowane są również wydarzenia o charakterze integracyjnym: Christmas Party, Easter Party oraz Polish Culture Evening, mającymi na celu umożliwienie studentom przyjeżdżającym poznanie kultury polskiej.

Do udziału w programach mobilności uprawnieni są wszyscy studenci/pracownicy WSIiZ spełniający kryteria rekrutacyjne, bez względu na narodowość czy środowisko, z jakiego pochodzą.

W 2003 r. przy Biurze Karier WSIiZ rozpoczęła działalność agencja zatrudnienia uzyskując wpis do rejestru agencji zatrudnienia pod nr 141. Działalność agencji skupia się na pozyskiwaniu ofert pracy, organizacji spotkań z pracodawcami i rekrutacji na wybrane stanowiska. W ciągu ostatnich trzech lat do Biura Karier pracodawcy zgłosili zapotrzebowanie na blisko 5 tysięcy miejsc pracy.

Biuro Karier corocznie organizuje największe w regionie Podkarpackie Targi Pracy. 14 lutego 2019 r. na hali Podpromie w Rzeszowie odbyła się ich 18. edycja. Co roku na targach prezentuje się kilkudziesięciu pracodawców oferujących zatrudnienie w różnorodnych sektorach gospodarki (w 2015 r. 67 wystawców, w 2016 r. 61 wystawców, w 2017 r. 64 wystawców, w 2018 r. 60 wystawców). Corocznie targi odwiedza od 3 do 4 tys. osób poszukujących pracy (studenci, absolwenci, osoby starsze chcące zmienić posiadaną pracę). Po zakończeniu każdej edycji w badaniach telefonicznych Biuro Karier ankietuje wystawców, aby uzyskać dane o zatrudnieniu. W 2015 r. zatrudnienie po targach uzyskało 380 osób, w roku 2016 blisko 400, w roku 2017 nieco ponad 400, a w roku 2018 ponad 450.

W ostatnich latach Biuro Karier koordynowało projekty płatnych praktyk zawodowych. Uczestnicy projektów (studenci WSiIZ) realizowali 6-cio miesięczne praktyki zawodowe. Projekty miały na celu podniesienie kompetencji zawodowych studentów, kształtowanie umiejętności współpracy w zespole, a także umożliwienie studentom współpracy ze specjalistami o innych kompetencjach zawodowych. Nad prawidłowym przebiegiem praktyk czuwali opiekunowie uczelniani oraz opiekunowie ze strony Zakładów pracy. W dwóch realizowanych przez Uczelnię naborach, udział w stażach wzięło 19 studentów kierunku Zarządzanie.

Od roku akademickiego 2019/2020 WSiIZ realizuje dwa projekty dotyczące studiów dualnych. Projektem objętych jest 5 kierunków studiów stacjonarnych I stopnia, w tym kierunek Zarządzanie (specjalność Finanse i rachunkowość w zarządzaniu). Studenci objęci wsparciem będą realizowali płatne staże, w trakcie których będą realizowali część efektów uczenia się określonych dla kierunku. W obu projektach weźmie udział łącznie 113 studentów.

W ramach realizowanego przez Biuro Karier projektu „ABK Kariery” studenci mogli wziąć udział w indywidualnych konsultacjach z doradcą zawodowym oraz z doradcą ds. przedsiębiorczości. Poprzez m.in. rozwiązywanie testów, mogli poznać swoje słabe i mocne strony oraz predyspozycje zawodowe. Mogli dowiedzieć się również czy ich kompetencje wskazują na lepsze odnalezienie się w pracy na etacie, czy lepiej zrealizują się jako właściciele własnych przedsiębiorstw. Studenci uzyskiwali również informacje jak pozyskać fundusze unijne na rozwój swojego biznesu. Ponadto, studenci brali udział w szkoleniach, które zwiększą ich kompetencje. Tematyka szkoleń dotyczyła m.in.: Assessment Center/Development Center, Symulacji biznesowej (zarządzanie wirtualnym przedsiębiorstwem), Źródeł finansowania działalności gospodarczej, Personal branding, Etykiety w biznesie i dress code, Tworzenia dokumentów aplikacyjnych, Profesjonalnego procesu rekrutacji i rozmowy kwalifikacyjnej.

Dla studentów I roku studiów drugiego stopnia Biuro Karier przygotowało bezpłatny program MASTER, w ramach którego studenci mogą uzyskać kompleksowe wsparcie w wejściu na rynek pracy. Studenci uczestniczą w indywidualnych konsultacjach z doradcą zawodowym. Na podstawie rozmów z doradcą oraz rozwiązywanych testów dot. predyspozycji zawodowych oraz swoich mocnych i słabych stron student jest kierowany na warsztaty mające na celu wzmocnienie danej kompetencji. Ponadto, studenci otrzymują pomoc w prawidłowym przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, otrzymują także wskazówki jak dobrze przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej.

Kolejnym projektem umożliwiającym efektywne wprowadzenie najlepszych studentów WSiIZ w życie zawodowe jest wspomniany już wcześniej program School of Leaders (SoL). Zapewnia on kontakt z przedstawicielami otoczenia gospodarczego, którzy podczas spotkań ze studentami dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniem, a także mają możliwość rekrutowania spośród wychowanków SoL przyszłych potencjalnych pracowników. Dodatkowo, osoby objęte programem otrzymują propozycję realizacji stażu w jednostkach WSiIZ, gdzie mają szansę zdobyć pierwsze zawodowe doświadczenie i przyswoić cenne na rynku pracy umiejętności. Korzystają także z bezpłatnych konsultacji ze specjalistami Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości WSiIZ dotyczących założenia własnej firmy oraz wsparcia Biura Karier WSiIZ w zakresie planowania ścieżki kariery zawodowej.

Uczelnia aktywizuje studentów na wielu płaszczyznach. Poza wsparciem w zakresie uczenia się, jednostki WSiIZ umożliwiają realizację szeregu form aktywności pozadydaktycznej.

W Uczelni działa Akademicki Związek Sportowy, w ramach którego studenci regularnie pod okiem wykwalifikowanej kadry trenują następujące dyscypliny sportowe: piłka nożna, koszykówka, siatkówka, pływanie, judo, tenis, tenis stołowy, badminton, kolarstwo górskie, biegi przełajowe, narciarstwo alpejskie, szachy. Treningi odbywają się w godzinach nie kolidujących studentom z zajęciami dydaktycznymi. W ramach AZS studenci biorą udział w zawodach rangi Akademickich Mistrzostw Podkarpacia, Akademickich Mistrzostw Polski i Akademickich Mistrzostw Świata. W chwili obecnej w treningach ogółem uczestniczy około 120 studentów.

Celem stymulowania rozwoju talentów, Uczelnia organizuje międzynarodowe konkursy artystyczne, w których studenci podejmują rywalizację w walce o nagrody rzeczowe i finansowe. Należą do nich przede wszystkim WSliZ ma Talent - wydarzenie podczas którego studenci konkurują prezentując przed jury wybrany repertuar (zespoły muzyczne, prezentacje wokalne i taneczne, pokazy iluzji, gimnastyki i inne) oraz WSliZ Art-Talent - dedykowany osobom uzdolnionym plastycznie, współzawodniczącym w dziedzinie malarstwa, rzeźby, grafiki, czy fotografii. Ponadto studenci mają możliwość prezentowania swoich prac podczas wystaw twórczości (m.in. grafika, fotografia), organizują gry, quizy intelektualne, spotkania z kulturą.

Studenci biorą czynny udział w pracach organizacyjnych realizowanych przez poszczególne jednostki Uczelni. Współpraca ta pozwala na przyswajanie cennych w przyszłej pracy zawodowej umiejętności i nabycie wartościowych kompetencji. Zainteresowani angażowani są w akcje promocyjne Uczelni, bieżące działania i przedsięwzięcia, szlifując przy tym kompetencje miękkie. Studenci zdobywają umiejętności liderские, pracy w grupie, zarządzania czasem i zespołem, priorytetyzacji zadań i obowiązków.

W Uczelni działa kilka komórek dedykowanych kreowaniu i wspieraniu przedsiębiorczości akademickiej. Jedną z nich jest Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości realizujące różnorodne działania, których adresatami są studenci i absolwenci WSliZ, poszukujący pomocy na różnych etapach realizacji swojego pomysłu na własny biznes. CliP oferuje organizację szkoleń i warsztatów biznesowych oraz specjalistyczne doradztwo. Służy również wsparciem o charakterze mentorskim i akceleracyjnym, w tym także w formie współpracy z zewnętrznymi ekspertami. Oferuje również możliwość finansowania dla innowacyjnych startupów ze środków funduszu InnoFund, utworzonego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Dzięki licznym kontaktom CliP pośredniczy we współpracy z zewnętrznymi inwestorami i funduszami venture capital, zapewniając innowacyjnym startupom środki na rozwój. Przedstawiciele Centrum aktywnie uczestniczą także w wydarzeniach startupowych w regionie (m. in. Startup Weekend Rzeszów, Startup Mixer, Platformy Startowe). W maju 2017 r. CliP uzyskało akredytację Ministerstwa Rozwoju na świadczenie usług doradczych w zakresie innowacji, stając się w ten sposób jedynym na Podkarpaciu, uczelnianym akredytowanym ośrodkiem innowacji. Inną jednostką jest Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości służący pomocą studentom i absolwentom, którzy planują lub już podejmują działalność gospodarczą. Używając swojej osobowości prawnej AIP pozwala studentom rozpocząć sprzedaż swoich produktów na rynku. Zanim jednak to nastąpi AIP służy pomocą doradczą we wczesnych fazach konstruowania projektu biznesowego studentów. Doradztwo obejmuje wszystkie konieczne obszary, zaś doradcami są specjaliści uczelniani z danego obszaru doradztwa. Studenci, którzy rozpoczęli tworzenie własnego startup'u mogą ponadto liczyć na wsparcie specjalistów z Centrum Transferu Technologii w każdym koniecznym temacie.

Uczelnia organizuje „Warsztaty biznesowe” dla studentów i absolwentów, będące cyklem praktycznej nauki otwierania i prowadzenia własnej firmy. Celem warsztatów jest z jednej strony umożliwienie studentom/absolwentom różnych kierunków studiów zdobywania wiedzy oraz umiejętności potrzebnych do zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej, z drugiej zaś możliwość poznawania osób myślących poważnie o własnym biznesie i nawiązywania współpracy na wielu płaszczyznach. Program warsztatów obejmuje zajęcia m.in. z zakresu kreowania strategii biznesowej, skutecznych narzędzi marketingowych, źródeł finansowania działalności i sposobów ich pozyskania, rachunkowości oraz biznes planu i symulacji biznesowych.

Uczelnia zaangażowała się także w proces tworzenia w Rzeszowie specjalnego ośrodka dla studentów, w którym będą oni mogli bezpłatnie skorzystać z narzędzi technicznych i urządzeń do realizacji własnych prób/testów/analiz itp. Taki ośrodek pod nazwą „Proto-Lab” powstał w ramach RPO WP i funkcjonuje w strukturze Podkarpackiego Centrum Innowacji (spółka celowa województwa podkarpackiego dedykowana wzmocnieniu współpracy między uczelniami z regionu a przedsiębiorstwami).

W celu lepszego zmotywowania studentów do osiągania wyższych ocen oraz do rozwoju zawodowego W Uczelni funkcjonuje szereg rozwiązań.

Uczelnia od początku swej działalności przyznawała z własnych środków stypendia naukowe dla studentów, a w r. ak. 2002/03 wprowadziła dodatkowo System Bezpłatnych Miejsc (obecnie nazwany „Bezpłatne studia dla najlepszych”). W ramach programu najlepsi studenci mogą już na 1. semestrze studiów otrzymać stypendium pokrywające 100 lub 50% czesnego. Po 1. semestrze nauki studenci mogą ubiegać się o stypendium Rektora (finansowane z budżetu państwa i przyznawane na podstawie nie tylko średniej ocen, ale także dodatkowych osiągnięć naukowych, artystycznych lub sportowych), a także o udział w programie School of Leaders, którego uczestnicy są objęci m.in. indywidualną opieką tutora, wspierającego rozwój zainteresowań i kompetencji, biorą udział w projektach i badaniach realizowanych przez jednostki Uczelni, uczestniczą w specjalistycznych warsztatach.

W semestrze zimowym r. ak. 2019/2020 studenci pobierają następujące rodzaje świadczeń finansowanych z budżetu państwa:

- 485 stypendiów Rektora, z czego na kierunku Zarządzanie 100, co stanowi 21% przyznanych stypendiów Rektora,
- 504 stypendia socjalne, z czego na kierunku Zarządzanie 73, co stanowi 14% przyznanych stypendiów socjalnych,
- 105 stypendiów dla osób niepełnosprawnych, z czego na kierunku Zarządzanie 22, co stanowi 21% przyznanych stypendiów dla osób niepełnosprawnych.

oraz finansowanych z funduszy własnych WSliZ:

- 101 stypendiów Bezpłatne Studia dla Najlepszych, z czego na kierunku Zarządzanie 25, co stanowi 25% przyznanych stypendiów,
- 31 stypendiów za wyniki w nauce przeznaczonych tylko dla obcokrajowców, z czego na kierunku Zarządzanie 17, co stanowi 55% przyznanych stypendiów.

Programem School of Leaders objęto 23 studentów, z czego 5 z kierunku Zarządzanie (22%).

W wyniku połączenia funduszu stypendialnego WSliZ oraz środków przekazanych na ten cel z budżetu państwa przyznano ponad 1200 stypendiów dla studentów WSliZ.

W ramach system dawania szans (chcę więcej!) organizowane są m.in. specjalistyczne dodatkowe zajęcia (warsztaty), po 10h w semestrach od 2 do 5 na studiach I stopnia. Możliwość zapisu na zajęcia mają studenci z najwyższą średnią ocen na kierunku. Co semestr, na różnych kierunkach studiów, uruchamianych jest kilkanaście warsztatów. W bieżącym semestrze zimowym r. ak. 2019/20 na kierunku Zarządzanie uruchomiono warsztaty:

- dla studentów 3-go semestru warsztat „Innowacyjny przywódca - jak kreatywnie zarządzać”,
- dla studentów 5-go semestru warsztat „Profesjonalna obsługa klienta”.

W ofercie warsztatów „chcę więcej” na kierunku Zarządzanie znajdują się dodatkowo przedmioty: Wykorzystanie Excela w zarządzaniu finansami firmy oraz Finanse behawioralne.

Co semestr realizowana jest inicjatywa „wykłady dla chętnych” (możliwość zapisu i uczestniczenia w wybranych wykładach realizowanych na innych kierunkach studiów), a także projekty Łoża biznesu i salon pracodawców (spotkania z pracodawcami). W bieżącym semestrze zimowym r. ak. 2019/20 na kierunku Zarządzanie zrealizowano spotkania o następującej tematyce:

- „Zarządzanie w startupach”. Prowadzący: Daniel Dereniowski (Rzeszów Startup Akcelerator). Ambasador Fundacji Startup Poland w woj. Podkarpackim, Założyciel i Prezes Fundacji INUP - Podkarpackiej Koalicji Startupów, Prezes i udziałowiec w HugeTECH Sp. z o.o.
- „Zarządzanie zespołami ludzkimi oraz zarządzanie ryzykiem w branży ubezpieczeń”. Prowadzący: Krystyna Stachowska - dyrektor Placówki Partnerskiej AVIVA.

W poprzednich latach, w ramach projektu zrealizowano spotkania m.in. z Romanem Wieczorkiem - prawnikiem, radcą prawnym, wykładowcą, mentorem, coachem, przez kilkanaście lat związanym zawodowo z grupą Skanska S.A. (vice prezes i prezes zarządu Skanska S.A., vice prezes zarządu światowego grupy Skanska, prezes zarządu Skanska Czechy i Słowacja z siedzibą w Pradze). Członkiem Międzynarodowej Grupy Doradców Instytutu CEELI (Central and Eastern European Law Initiative Institute) z siedzibą w Pradze. Tematyka spotkania: „Jak wykorzystać czas studiów do osiągnięcia sukcesów w przyszłości”, a także Krzysztofem Ostafińskim - dyrektorem Programu „Nowoczesne Zarządzanie Biznesem”, reprezentującym Związek Banków Polskich. Tematyka spotkania: „Cyberbezpieczeństwo w cyberprzestrzeni”.

W Uczelni funkcjonuje pakiet „Terminowy student”, tj. pakiet korzyści dla studentów, którzy zaliczają semestr w pierwszym terminie i bez żadnej poprawki. Z pakietu co semestr korzysta ok. 30% studentów.

Uczelnia wspiera funkcjonowanie kół naukowych, których co roku działa blisko 20. Koła Naukowe są jedną z podstawowych struktur poza procesem dydaktycznym, w której studenci prowadzą działalność naukowo-badawczą, rozwijają swoje zainteresowania, zdolności liderские, organizacyjne, umiejętności pracy zespołowej oraz są przygotowani do udziału w konferencjach naukowych, gdzie prezentują wyniki swoich badań. W ramach Kolegium Zarządzania działają cztery koła naukowe:

Finansowe Koło Naukowe FLOW - tematyka spotkań dotyczy zarządzania finansami, rynków kapitałowych, inwestycji, bankowości, ubezpieczeń, finansowego IQ. Studenci uczestniczą w projektach realizowanych przez Instytut Badań i Analiz Finansowych WSiIZ, organizują warsztaty i spotkania otwarte o tematyce ekonomicznej, przygotowują publikacje naukowe i wyjeżdżają na konferencje. Do największych sukcesów studentów należących do koła można zaliczyć:

- Stypendium ministra za wybitne osiągnięcia naukowe, które członkini koła otrzymywała w latach akademickich 2014/15, 2015/16 i 2016/17.
- I miejsce w krajowych kwalifikacjach do Międzynarodowego Konkursu Umiejętności Statystycznych (International Statistical Literacy Poster Competition 2018-2019) organizowanego przez Stowarzyszenie Międzynarodowe na rzecz Edukacji Statystycznej (International Association for Statistical Education, IASE).
- Trzykrotne (w latach 2017, 2018 i 2019) zakwalifikowanie się do udziału w Akademii EFC - European Financial Congress, odbywającej się w ramach Europejskiego Kongresu Finansowego organizowanego przez Gdańską Akademię Bankową wspólnie z Bankiem Zachodnim WBK w Sopocie. W kongresie oraz w Akademii EFC łącznie uczestniczyło 6 studentów z koła.
- Członkowie koła co roku aktywnie uczestniczą w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Nauka i pasja kluczem do sukcesu” organizowanej przez WSiIZ. W latach 2016-2019 pięciu studentów zaprezentowało łącznie 7 referatów.
- W latach 2016-2019 pięciu studentów przedstawiło łącznie 8 prezentacji na ogólnopolskich konferencjach naukowych, organizowanych przez inne uczelnie.

Aviation Management Club – jego celem jest pogłębianie wiedzy studentów z zakresu zarządzania w lotnictwie, zwiększenie aktywności studentów specjalności Aviation Management oraz stworzenie forum wymiany wiedzy i doświadczeń poprzez regularne spotkania tematyczne i dyskusje. Koło prowadzi działalność naukową, w ramach której studenci poznają proces badawczy, przygotowują się do udziału w konferencjach naukowych i publikacji wyników badań, oraz działalność organizacyjną, podczas której studenci poznają ciekawostki lotnicze i osoby, które dzielą się swoim doświadczeniem zawodowym w tej branży. Członkowie koła aktywnie uczestniczą w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Nauka i pasja kluczem do sukcesu” - w latach 2017-2019 ośmiu studentów zaprezentowało referaty.

Logistyczne Koło Naukowe LOGIKON pozwala studentom rozwijać zainteresowania związane z systemami zarządczymi i logistycznymi i ćwiczyć umiejętności przydatne przyszłym menedżerom logistyki. Tematyka zajęć to m.in. zarządzanie zasobami, zarządzanie jakością, transport i spedycja, magazynowanie, łańcuchy dostaw, ekologistyka, zintegrowane systemy informatyczne w logistyce, symulacja, analiza i optymalizacja procesów, branża TSL, metody logistycznego zarządzania przedsiębiorstwami

(Six sigma, Kaizen). Od roku 2013 koło organizuje cykliczne spotkania z serii „Firmy i osobowości logistyki”, na które zapraszani są doświadczeni menedżerowie logistyki. Podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Nauka i pasja kluczem do sukcesu”, ośmiu studentów przedstawiło swoje prezentacje.

Koło Naukowe Psychologii Stosowanej działa przy Akademickim Centrum Rozwoju Osobistego i Psychoterapii i powstało w odpowiedzi na praktyczne zapotrzebowanie wykorzystania poznanej wiedzy psychologicznej. Psychologia jest nauką pomocną w wyjaśnianiu wielu procesów związanych z biznesem, zarządzaniem czy marketingiem. Celem koła jest wyposażenie studentów w podstawowe umiejętności i kompetencje wynikające ze znajomości psychologii, pomoc w kształtowaniu ich rozwoju, wskazanie narzędzi, które mogą być pomocne w pracy zawodowej oraz szeroko rozumiany rozwój naukowy. Głównym celem koła jest nauka przez doświadczenie, jednak w oparciu o sprawdzone, zweryfikowane naukowo metody.

Na początku każdego r. ak. odbywa się „Dzień otwarty kół naukowych i organizacji studenckich”, podczas którego koła i organizacje studenckie prezentują swoją działalność. Celem tego dnia jest zachęcenie studentów do angażowania się w różne formy aktywności studenckiej. Co roku w maju odbywa się Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Nauka i pasja kluczem do sukcesu”¹⁹, której głównym celem jest prezentacja dorobku naukowego młodych naukowców, integracja studenckich środowisk akademickich, zawarcie kontaktów oraz promowanie rozwoju naukowego studentów. W latach 2018 i 2019 konferencja otrzymała dofinansowanie ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę. Wybrane referaty prezentowane podczas konferencji (po pozytywnej recenzji), są publikowane w czasopiśmie Financial Internet Quarterly „e-Finanse”, Studia Humana oraz Soci@ICommunication. Do tej pory odbyło się już 11 edycji konferencji.

Sposobami informowania i/lub podmiotami informującymi studentów o możliwościach wsparcia, jego zakresie, w tym pomocy materialnej²⁰ są: portal Uczelni, system poczty elektronicznej, system Wirtualna Uczelnia, opiekun kierunku, starosta roku, Dział Nauki i Rada Kół Naukowych, Sekcja ds. Świadczeń Studenckich, Pełnomocnik Prorektora ds. Nauczania ds. adaptacji studentów ze Wschodu, Sekcja Wsparcia Studentów Międzynarodowych.

Pierwszymi adresatami studenckich ustnych skarg i wniosków dotyczących procesu dydaktycznego, warunków studiowania i środowiska akademickiego są opiekunowie kierunków i prodziekan, którzy regularnie kontaktują się z podopiecznymi i odpowiadają na wszelkie pytania, a także rozwiązują problemy - jeśli te zaistnieją. Uwagi/wnioski/skargi studentów znajdują odzworowanie w sprawozdaniach opiekunów kierunków, są przedmiotem dyskusji podczas spotkań opiekunów z prodziekanem, jeśli jest taka konieczność, mogą stanąć na Radzie Pionu Nauczania.

Poza tą ścieżką rozpatrywania postulatów studenckich występuje też ścieżka związana z wnioskami o charakterze administracyjnym. Student składa wniosek (podanie) w Dziekanacie osobiście, listownie lub przy pomocy poczty elektronicznej.

Pracownik Dziekanatu opisuje podanie studenta i kieruje je do odpowiednich władz Uczelni:

- do Dyrektora ds. Finansów i Rozwoju, jeżeli dotyczy spraw finansowych studenta,
- do prodziekana odpowiedzialnego za dany kierunek, jeżeli dotyczy spraw toku studiów studenta.

Student odpowiada na swój wniosek (podanie) „widzi” na WU i/lub otrzymuje listem poleconym. W rozdziale 11 (Przepisy końcowe) Regulamin Studiów określa, kiedy, do kogo (dziekana, rektora, Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego czy innej instancji) i na jakich zasadach przysługują studentom odwołania od decyzji administracyjnych objętych Regulaminem.

¹⁹ <http://naukaipasja.com.pl/>

²⁰ <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/stypendia/>

Obsługa administracyjna studentów prowadzona jest w Dziekanacie w budynku głównym Uczelni, przy ul. Sucharskiego oraz punkcie obsługi dziekanatowej w CTiR w Kielnarowej. Obsługę Dziekanatu stanowią kompetentne osoby w większości z długoletnim doświadczeniem na tych stanowiskach. Dziekanat jest czynny dla studentów od wtorku do piątku w godz. 11:00-15:00 oraz w soboty w godz. 7:30-15:30. Obsługę administracyjną skutecznie wspiera system Uczelnia XP, w tym system Wirtualna Uczelnia posiadający także wersję mobilną („smart WSliZ”).

Na początku pierwszego semestru wszyscy nowo przyjęci studenci uczestniczą w szkoleniach: informatycznym, dziekanatowym, e-learning, bibliotecznym, podczas których poznają infrastrukturę informatyczną Uczelni, zostają zapoznani z zasadami przeprowadzania egzaminów, zaliczeń, uczą się korzystać z zasobów bibliotecznych, zostają zapoznani z najważniejszymi zarządzeniami obowiązującymi w Uczelni, w tym z regulaminami.

Zakres usług prowadzonych przez Dziekanat obejmuje (oprócz prowadzenia dokumentacji toku studiów - teczka akt studenta - zgodnie z obowiązującymi przepisami): zaświadczenia, podania studenckie (do Dziekana, Rektora, Dyrektora ds. finansów i rozwoju), stypendia, skreślenia z listy studentów, reaktywacje. Dziekanat odpowiada również za sprawy finansowe studenta: nalicza czesne, odsetki oraz kwoty do zapłaty za konsultacje przed egzaminami warunkowymi, awanse.

W bezpośrednim sąsiedztwie Dziekanatu dyżurują dziekani i prodziekani odpowiedzialni za poszczególne kierunki studiów. Każdy student może zwrócić się z pytaniem do władz Kolegium czy pracownika Dziekanatu mailowo.

Administracja Uczelni wspiera studentów w adaptacji ze środowiskiem akademickim zwłaszcza poprzez realizację działań mających na celu pomoc w transporcie i zakwaterowaniu w akademikach uczelnianych. Dodatkowo Uczelnia zapewnia studentom bezpłatny dojazd pomiędzy kampusami Rzeszów - Kielnarowa.

Studenci mają również do dyspozycji punkt ksero dostępny w obiekcie w Rzeszowie oraz samoobsługowe punkty ksero w Kielnarowej. Mogą również korzystać, po wykupieniu odpowiednich „impulsów” z drukarek kolorowych lub czarnobiałych czy skanerów.

Wprowadzony system obsługi administracyjnej studentów jest bardzo skuteczny. Nie stwierdza się kolejek do Dziekanatu, nawet w najbardziej „gorących” okresach, tj. gdy studenci masowo podbijają legitymacje, składają dokumenty do egzaminów dyplomowych, czy rozwiązują w Dziekanacie problemy z terminowym zaliczeniem semestrów. Obsługę administracyjną studentów skutecznie wspiera system teleinformatyczny Uczelnia.XP, w tym Wirtualna Uczelnia. Każdy, wysoko wykwalifikowany pracownik Dziekanatu obsługuje wybrany kierunek studiów; ma pod opieką ok. 600 studentów. Prowadzi „swoich” studentów od pierwszego semestru, aż do egzaminu dyplomowego włącznie. Oddzielna, dwuosobowa sekcja ds. świadczeń studenckich sprawnie przyjmuje wnioski stypendialne studentów, a wysokość przydzielonych stypendiów student może sprawdzić w Wirtualnej Uczelni.

Jeśli chodzi o Bibliotekę, w czytelni do dyspozycji studentów przygotowano samoobsługowy skaner pozwalający na przygotowanie kopii materiałów w ramach dozwolonego użytku własnego. Wychodząc naprzeciw potrzebom studentów Biblioteka umożliwia również wypożyczenie w trybie nocnym lub weekendowym także księgozbioru czytelnianego, w tym pozycji trudno dostępnych. Biblioteka oferuje:

- w trakcie roku akademickiego krótkoterminowe wypożyczenia nocne i weekendowe zasobów przeznaczonych do udostępniania prezencyjnego; wybrane materiały można wypożyczyć przed zamknięciem Biblioteki i należy je zwrócić następnego dnia roboczego do godziny 9:00,
- w okresie dłuższych przerw świątecznych i w okresie wakacyjnym książki mogą być wypożyczone poza Bibliotekę na dłuższy okres.

Biblioteczna baza danych jest w pełni zautomatyzowana, w oparciu o Kompleksowy System Zarządzania Biblioteką PROLIB, dzięki któremu możliwy jest dostęp do informacji o zbiorach poprzez katalog komputerowy – multiwyszukiwarkę Integro, ze stanowisk wyszukiwawczych zlokalizowanych

w bibliotece oraz za pośrednictwem Internetu²¹ oraz darmową aplikację mobilną mProLib. Obie formy umożliwiają całodobowy dostęp do konta, zamawianie, rezerwowanie i przedłużanie materiałów z dowolnego miejsca i w dogodnym czasie. Dodatkowo zarówno Integro, jak i aplikacja mobilna prezentują także pozycje z Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej, katalogu Wolne Lektury, oraz wykupione tytuły z NASBI i IBUK Libra. Dostęp jest możliwy również spoza sieci uczelnianej z dowolnego urządzenia po założeniu konta i pobraniu stosownego PIN kodu uprawniającego do korzystania z zasobu oraz za pośrednictwem VPN Proxy.

Personel biblioteki spełnia warunki regulowane Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wymagań kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania w bibliotekach stanowisk bibliotekarskich oraz stanowisk dla specjalistów innych zawodów związanych z działalnością biblioteczną z dnia 5 grudnia 2012 roku.

Każdy student WSliZ na początku studiów (I i II stopnia) przechodzi obowiązkowe 4-godzinne Szkolenie BHP kończące się zaliczeniem.

W roku 2019 Biuro Doradztwa Personalnego zorganizowało szkolenie dla zainteresowanych pracowników z obszaru pierwszej pomocy medycznej. Szkolenie poprowadził certyfikowany ratownik medyczny, a jego celem było zaopatrzyć pracowników w wiedzę i umiejętności w zakresie radzenia sobie w nieprzewidzianych sytuacjach, które mogą mieć miejsce m.in. na zajęciach dydaktycznych (omdlenia, zadławienia, ataki padaczki, etc.).

Ponad 3 lata temu w Uczelni powołano Dyrektora do spraw bezpieczeństwa WSIZ. Celem jego powołania było umożliwienie wdrożenia systemowych działań o charakterze prewencyjnym, edukacyjnym i organizacyjnym służących zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Uczelni, w szczególności:

- przeciwdziałanie wystąpieniu zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu studentów i pracowników,
- promowanie zachowań bezpiecznych i metod unikania zagrożeń lub radzenia sobie z nimi,
- udzielanie wsparcia ofiarom, przede wszystkim poprzez udostępnianie informacji o możliwościach uzyskania specjalistycznej pomocy.

Obecnie zadania Dyrektora wykonuje Pełnomocnik Rektora WSIZ ds. bezpieczeństwa. Do zadań Pełnomocnika ds. bezpieczeństwa należy:

- tworzenie polityki bezpieczeństwa Uczelni,
- prowadzenie działalności promocyjnej, informacyjnej i edukacyjnej w zakresie zapewniania bezpieczeństwa studentom i pracownikom,
- monitorowanie sytuacji w zakresie bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa studentów oraz pracowników, reagowanie na zgłaszane przez nich zagrożenia dla bezpieczeństwa,
- przygotowywanie dla Rektora propozycji i wniosków w sprawach rozwiązywania problemów powstałych w związku z zaistniałymi przypadkami zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa studentów i pracowników Uczelni,
- udzielanie pomocy merytorycznej osobom dotkniętym zdarzeniem naruszającym bezpieczeństwo lub informacji na temat możliwości jej szybkiego i efektywnego uzyskania.

Pełnomocnik ds. bezpieczeństwa realizuje zadania w szczególności przez:

- występowanie do właściwych organów Uczelni z wnioskami o wszczęcie postępowania wyjaśniającego (dyscyplinarnego) wobec osób, które dopuściły się czynu zagrażającego bezpieczeństwu studentów i pracowników,
- organizacja zajęć dla studentów dotyczących praktycznych aspektów dbałości o własne bezpieczeństwo w obliczu różnorodnych zagrożeń i sposobów zachowania się w sytuacjach niebezpiecznych, a także miejsc (instytucji) uzyskania pomocy,

²¹ <https://biblioteka.wsiz.rzeszow.pl/integro/catalog/>

- przeprowadzanie kampanii informujących o problemach związanych z bezpieczeństwem oraz o zakresie funkcjonowania i zadaniach Pełnomocnika,
- przygotowywanie materiałów promocyjnych i edukacyjnych oraz organizacja imprez promujących bezpieczeństwo,
- współpraca z kierownikami jednostek organizacyjnych w przypadkach zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa studentów lub pracowników, w celu przeciwdziałania im lub adekwatnej reakcji,
- współdziałanie z Instytutem Analizy Ryzyka Sp. z o.o w zakresie polityki bezpieczeństwa Uczelni,
- nawiązanie i podtrzymywanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi (służbami) odpowiedzialnymi za zapewnianie bezpieczeństwa (w tym z partnerami zagranicznymi),
- nawiązanie i podtrzymywanie współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się udzielaniem pomocy ofiarom przestępstw, a także innymi podmiotami zainteresowanymi współpracą w zakresie bezpieczeństwa.

Na stronie internetowej Uczelni znajduje się zakładka „Bezpieczna WSIZ”²² z informacją dla studentów na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku zagrożenia oraz procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń.

W Uczelni obowiązuje zarządzenie Rektora w sprawie zasad postępowania w przypadku organizacji przez jednostki organizacyjne Uczelni i Samorząd Studencki imprez o charakterze artystycznym, ryzykowym lub sportowym.

Początkiem każdego roku akademickiego Rada SS opracowuje plan działalności wraz z propozycją budżetu na pokrycie planowanych przedsięwzięć. Dokument zatwierdza Prorektor ds. Nauczania, akceptując przy tym kwotę jaka zostanie przydzielona Radzie SS do wydania na realizację inicjatyw podejmowanych w kolejnych miesiącach (m.in. Otrzęsiny studenckie, Juwenalia).

Celem zmotywowania studentów do działania na rzecz Samorządu Uczelnia zapewnia comiesięczne zniżki dla członków Rady SS w wysokości 500% wartości czesnego do podziału na 15-osobowy skład Rady. Przewodniczący SS (w porozumieniu z zainteresowanymi) przydziela konkretny procent upustu w danej racie czesnego, zgodnie z przejawianą w tym okresie aktywnością. Jeśli istnieje ku temu podstawa nagrodzone mogą zostać także osoby spoza Rady SS.

Dla realizacji swoich celów Rada SS ma prawo do korzystania z własności Uczelni, w szczególności: pomieszczeń, sprzętu biurowego, urządzeń łączności (Rada SS dysponuje w pełni wyposażonym, dedykowanym biurem), urządzeń poligraficznych, sprzętu foto i wideo, Klubu Akademickiego, a także pomocy technicznej i prawnej. Pomoc tę uzyskuje głównie za pośrednictwem Opiekuna Samorządu, którego zadaniem (poza wsparciem w projektowaniu działalności, czy dopełnianiu kwestii formalnych) jest udrażnianie kontaktu z właściwymi jednostkami i pracownikami WSIZ.

W ramach działalności w innych organizacjach studenckich studenci także uzyskują wsparcie materialne. Przykładowo studenci działający w ramach intro.media (uczelniana grupa medialna, w ramach której połączono siły dotychczasowych mediów studenckich: internetowej telewizji i radia oraz magazynu), otrzymują comiesięczne zniżki w czesnym adekwatne do swojego zaangażowania w działalność publikacyjną oraz organizacyjną. Do dyspozycji studentów jest pokój redakcyjny i sprzęt dziennikarski oraz studio radiowe i telewizyjne.

Samorząd Studencki ma swoich przedstawicieli w organach decyzyjnych Uczelni (np. w Senacie oraz Zespołach ds. Jakości Kształcenia), przez co ma realny wpływ na kształt programu studiów i regulaminu studiów. Studenci opiniują regulamin odpłatności oraz regulamin świadczeń dla studentów. Samorząd Studencki ma też realny wpływ na podział dotacji na świadczenia dla studentów – w ramach spotkania z Władzami Uczelni Przewodniczący Rady SS opiniuje dokument wskazujący propozycje rozdysponowania środków otrzymanych z MNiSW w danym roku akademickim, co stanowi podstawę do podjęcia ostatecznej decyzji przez Rektora.

²² <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/bezpieczna-wsiz/>

Samorząd Studencki bierze czynny udział w kreowaniu form wsparcia oferowanych przez Uczelnię. Od r. ak. 2019/2020 przeprowadzane będą cykliczne konsultacje Władz Uczelni z Radą Samorządu Studenckiego. Po zakończeniu każdego semestru nauki Rada SS będzie otrzymywać sprawozdanie z realizacji programów motywacyjnych. Następnie w terminie do dwóch tygodni od dnia przekazania dokumentu Przewodniczący SS przedstawi stanowisko Rady SS podczas posiedzenia Rady Pionu Nauczania, opiniując podjęte działania i ich skuteczność. Dodatkowo Rada SS będzie przeprowadzać co semestr ankietę badającą poziom zadowolenia studentów z otrzymywanego wsparcia w procesie uczenia się. Zgromadzony materiał będzie podstawą do ewentualnego przeformułowania prowadzonych przedsięwzięć i dostosowania systemu motywacyjnego do aktualnych potrzeb studentów.

Samorząd Studencki angażuje się w szereg inicjatyw realizowanych przez jednostki Uczelni. Są to przede wszystkim wydarzenia organizowane przez Biuro Organizacji i Współpracy WSiIz, w tym wykłady otwarte, Immatrykulacja, Inauguracja Roku Akademickiego. W porozumieniu z Działem Nauki WSiIz, Rada SS koordynuje przebieg Dni Otwartych Kół Naukowych. Dodatkowo w jej odpowiedzialności leży przeprowadzanie w kontakcie z przedstawicielami Władz Uczelni i kadrą dydaktyczną, Plebiscytu Student Roku, którego celem jest promowanie i nagradzanie aktywnych studentów, którzy w różnych, społecznie cenionych formach aktywności wyróżniają się na tle pozostałych. W ramach plebiscytu studenci nagradzani są sześciu w kategoriach: Sympatyk WSiIz, Artysta, Społecznik, Sportowiec, Lider, Naukowiec.

Studenci ostatniego semestru studiów mogą rejestrować się w Klubie Absolwenta WSiIz. Członkostwo w Klubie Absolwenta jest w bezpłatne. Pozostając członkiem społeczności Klubu Absolwenta, absolwenci otrzymują informacje o szkoleniach, spotkaniach integracyjnych, zniżkach, ciekawych ofertach pracy, możliwości dalszej współpracy z Uczelnią. Jako absolwenci studiów I i II stopnia mogą skorzystać z programu rabatowego, np. 20% zniżki na studia podyplomowe w Centrum Studiów Podyplomowych WSiIz.

Monitorowanie i doskonalenie systemu wsparcia oraz motywowania studentów są istotnym punktem w harmonogramie spotkań i prac Rady Pionu Nauczania oraz Rady Dziekańskiej. Poza tym jednostki Uczelni, pełnomocnicy Prorektora i Rektora, opiekunowie kierunków monitorują swoje obszary odpowiedzialności i zabiegają o ich doskonalenie - także przy współudziale studentów (interesariuszy wewnętrznych). Przeprowadzane raz w roku badania ankietowe wśród studentów są podstawą podejmowanych przez Uczelnię działań doskonalących w tym obszarze.

Z uwagi na dużą liczbę studentów obcokrajowców na wielu polskojęzycznych ścieżkach kształcenia, głównie z Ukrainy, powołano Pełnomocnika Prorektora ds. Nauczania ds. adaptacji studentów ze Wschodu. Pod koniec każdego semestru przygotowuje on raport z działalności Systemu Opieki Studenckiej (SOS) oraz propozycje zmian zmierzających do doskonalenia systemu. Z kolei podlegli mu opiekunowie studentów niższych roczników w trakcie roku akademickiego kilkakrotnie składają raporty, na podstawie których ocenia się proces adaptacji nowych studentów. Podopieczni zaś pod koniec każdego semestru wypełniają ankiety oceniające działalność SOS, których wyniki są również podstawą doskonalenia systemu.

Monitorowanie procesu oceny kadry wspierającej proces kształcenia realizowane jest na poziomie: Biura Doradztwa Personalnego, Zespołu ds. Jakości Kształcenia działającego w ramach Kolegium, Rady Pionu Nauczania, władz Uczelni. Kluczowymi elementami tego procesu są wyniki ankiet studenckich oraz procesu hospitacji zajęć dydaktycznych, stanowiące podstawę polityki kadrowej prowadzonej przez władze Uczelni.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Warunki przyjęcia kandydatów na studia są określone w postaci uchwały Senatu i dostępne na stronie BIP Uczelni oraz na portalu Uczelni w zakładce²³ dot. rekrutacji. Osobną uchwałą określone są zasady przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się określa uchwała Senatu w sprawie *określenia organizacji potwierdzania efektów uczenia się*. Szczegółowe informacje dla kandydatów zainteresowanych przyjęciem na studia w tym trybie umieszczone są²⁴ w serwisie rekrutacyjnym.

Dla kandydatów zainteresowanych podjęciem nauki w Uczelni co roku wydawany jest „Informator rekrutacyjny”, który zawiera najważniejsze informacje o prowadzonych przez Uczelnię kierunkach studiów oraz warunkach rekrutacji. Szczegółowe informacje dot. rekrutacji są dostępne na portalu Uczelni w zakładce²⁵ dot. rekrutacji.

Na portalu znajdują się informacje o prowadzonych przez Uczelnię kierunkach studiów I stopnia²⁶, II stopnia²⁷ oraz kształceniu w j. angielskim²⁸, w tym opis każdego kierunku studiów i oferowanych specjalności oraz możliwości zatrudnienia dla absolwentów.

Zasady realizacji procesu studiowania określone są w Regulaminie Studiów, który jest dostępny na stronie BIP Uczelni oraz na portalu²⁹ Uczelni. Na portalu umieszczona jest też ogólna informacja o zasadach organizacji studiów³⁰, w tym o możliwościach dalszego kształcenia.

Regulamin odpłatności za studia i inne formy kształcenia znajduje się na stronie BIP Uczelni oraz na portalu Uczelni zakładce³¹ dot. rekrutacji.

Ogólna informacja o programach studiów znajduje się na portalu³² Uczelni. Szczegółowe programy studiów (efekty uczenia się, plany studiów, karty przedmiotów) znajdują się na stronie BIP Uczelni.

Dla studentów kierunkowe efekty uczenia się są dodatkowo dostępne w systemie Wirtualna Uczelnia (zakładka Materiały dydaktyczne/Kierunkowe efekty uczenia się), a plany studiów (dla każdego rocznika) są dostępne na elektronicznych tablicach ogłoszeń. Dodatkowymi dokumentami zawierającymi dane dotyczące założeń realizowanego procesu dydaktycznego są sylabusy dostępne dla studentów w systemie Wirtualna Uczelnia (zakładka Materiały dydaktyczne/Syllabusy). Dzięki sylabusowi student już na początku zajęć otrzymuje komplet informacji na temat zawartości merytorycznej przedmiotu, trybu pracy oraz wymagań jakie będzie musiał spełnić aby uzyskać zaliczenie.

Dla nauczycieli akademickich wszelkie dokumenty dotyczące programu studiów dla poszczególnych kierunków i poziomów studiów dostępne są na dysku sieciowym Uczelni, tj.:

- plany studiów (folder: Dział Nauczania/Plany studiów),
- tabele kierunkowych efektów uczenia się, matryce kierunkowych efektów uczenia się, karty przedmiotów (folder: Polska Rama Kwalifikacji).

Informacje o realizacji programu studiów i wynikach osiągniętych przez studentów są ewidencjonowane w systemie teleinformatycznym Uczelni (Uczelnia.XP). W zakresie obsługi studentów najważniejszy jest moduł Dziekanat.XP, który gromadzi wszelkie dane o studentach, kadrze, przedmiotach, zajęciach, rozliczeniach, historii zdarzeń. Pozwala na tworzenie różnego typu zestawień, list, zaświadczeń, raportów, dyplomów i suplementów. Każdy student ma dostęp do swoich danych m.in. dot. realizacji

²³ <https://wsiz.rzeszow.pl/rekrutacja/dla-kandydata/pliki-do-pobrania/>

²⁴ <https://wsiz.rzeszow.pl/rekrutacja/mozliwosci/krotsze-studia-dla-osob-z-doswiadczeniem-zawodowym/>

²⁵ <https://wsiz.rzeszow.pl/rekrutacja/>

²⁶ <https://wsiz.rzeszow.pl/stud-i-stop/>

²⁷ <https://wsiz.rzeszow.pl/stud-ii-stop/>

²⁸ <https://wsiz.rzeszow.pl/stud-anglojezyczne/>

²⁹ <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/regulamin-studiow/>

³⁰ <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/organizacja-studiow/>

³¹ <https://wsiz.rzeszow.pl/rekrutacja/dla-kandydata/pliki-do-pobrania/>

³² <https://wsiz.rzeszow.pl/studia/studiowanie/program-studiow/>

programu studiów i osiągniętych wynikach poprzez system Wirtualna Uczelnia. Jest to moduł udostępniany studentom przez przeglądarkę WWW, integralnie związany z systemem Uczelnia.XP, dzięki któremu użytkownik ma wgląd w bieżące informacje o stanie swoich danych (np. dane osobowe, adresowe, bieżący status, informacje o przebiegu studiów, o uzyskanych zaliczeniach i egzaminach, o bieżącym harmonogramie zajęć), informacje o aktualnie obowiązujących zarządzeniach i decyzjach władz Uczelni (w tym instrukcja pisania pracy dyplomowej, zasady składania pracy dyplomowej oraz zasady dyplomowania). Poprzez WU student może wybrać przedmioty, które chce studiować, wybrać specjalność, wybrać promotora swojej pracy dyplomowej oraz wypełniać okresowe ankiety, np. dotyczące oceny pracowników dydaktycznych. Na WU umieszczone są także sylabusy dla poszczególnych przedmiotów. System Wirtualna Uczelnia jest również dostępny dla studentów w postaci aplikacji mobilnej („smart WSiZ”).

Monitoring aktualności, rzetelności oraz czytelności informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców (kandydatów na studia, studentów, pracowników oraz pracodawców) prowadzony jest w Uczelni systematycznie. Bieżącej aktualizacji informacji, umieszczonych w portalu Uczelni, w serwisie studenckim Wirtualna Uczelnia, na platformie Blackboard, w intranecie, na dyskach sieciowych, dokonują wyznaczone osoby odpowiedzialne za dany obszar działalności. Co najmniej raz w semestrze pracownicy naukowo-dydaktyczni są zobowiązani do aktualizacji swoich stron profilowych w portalu Uczelni.

Ocena publicznego dostępu do informacji dokonywana jest również na podstawie opinii interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych przekazywanych indywidualnie pracownikom i władzom Uczelni. Ponadto Uczelnia przeprowadza raz w roku badania ankietowe wśród studentów, których wyniki są podstawą podejmowanych przez Uczelnię działań doskonalących w tym obszarze.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Za planowanie i bieżącą realizację procesu kształcenia na kierunku Zarządzanie odpowiada prodziekan. Na kierunku Zarządzanie prowadzone są analizy przykładowych prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych pod kątem zgodności z kartami przedmiotów oraz analizy przykładowych prac dyplomowych. Dodatkowo przeprowadzane są hospitacje zajęć dydaktycznych. Obowiązkowo hospitowani są wszyscy pracownicy, którzy w ostatnim roku rozpoczęli pracę na Uczelni oraz tacy, co do których pracy pojawiają się zastrzeżenia. Prodziekan kierunku może wskazać jeszcze dodatkowe osoby, na których zajęciach należy przeprowadzić hospitację. Studenci po zakończeniu każdego semestru wypełniają ankietę, w której oceniają swoich wykładowców. Dokonywana jest również analiza ocen wystawianych przez prowadzących, w przypadku zaistnienia zbyt wysokiego odsetka ocen najwyższych i najniższych prodziekani przeprowadzają rozmowy wyjaśniające.

Za monitorowanie i sprawowanie nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem Zarządzanie odpowiada Dziekan Kolegium. Dziekan jest również odpowiedzialny za wdrażanie procedur Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w ramach Kolegium. Przewodniczy Radzie Dziekańskiej, na spotkaniach której analizowane są problemy związane z realizacją procesu kształcenia w aspekcie merytorycznym i organizacyjnym. Jest również przewodniczącym Zespołu ds. Jakości Kształcenia (ZJK) działającego w ramach Kolegium, w skład którego wchodzi również prodziekani, przedstawiciele nauczycieli akademickich na kierunkach prowadzonych w ramach Kolegium oraz przedstawiciele studentów reprezentujący wszystkie kierunki prowadzone w ramach Kolegium. Spotkania ZJK odbywają się dwa razy w roku. W czasie spotkania prodziekani każdego z kierunków prezentują sprawozdanie dotyczące procesu dydaktycznego. W przypadku kierunku Zarządzanie są to dwa odrębne sprawozdania, jedno dla ścieżek polskojęzycznych, a drugie dla ścieżek anglojęzycznych. Podczas spotkania omawiane są wspomniane wcześniej wyniki analizy próbek prac dyplomowych.

Zadaniami ZJK są: wdrażanie procedur, metod i narzędzi oceny jakości i przebiegu kształcenia opracowanych przez Biuro ds. Jakości Kształcenia, nadzorowanie prac prodziekanów odpowiedzialnych za poszczególne kierunki studiów, ocena i doskonalenie procesu kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, sporządzanie dla Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia rocznych sprawozdań z oceny jakości kształcenia z ewentualnymi zaleceniami dotyczącymi działań mających na celu dalsze podnoszenie jakości tego procesu na poszczególnych kierunkach studiów.

Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia (dalej USZJK) WSiIZ przewiduje opracowywanie nowych programów studiów i doskonalenie/modyfikację istniejących programów.

Działania w ramach powyższych obszarów obejmują następujące etapy:

1. Projektowanie wstępnej wersji programu studiów na podstawie:
  - analizy programów studiów realizowanych w ramach podobnych kierunków na uczelniach polskich i zagranicznych,
  - analizy potrzeb rynku pracy opracowywanej w postaci raportu przez Biuro Karier,
  - wyników analizy zawartości raportu „Ekonomiczne losy absolwentów” opracowywanego na bazie danych przekazywanych przez ZUS.
2. Zaopiniowanie wstępnej wersji programu studiów przez interesariuszy.
3. Opracowanie ostatecznej/zmodyfikowanej wersji programu studiów.
4. Ustalenie programów studiów, w tym efektów uczenia się, stanowiących podstawę prowadzenia studiów na kierunku, przez Senat Uczelni.

Program kierunku Zarządzanie był w ostatnich latach okresowo modyfikowany. Zakres monitorowania programu studiów na kierunku dotyczył:

- zestawu efektów uczenia się,
- treści efektów przedmiotowych i kryteriów oceny ich osiągnięcia (ujętych w kartach przedmiotów),

- listy przedmiotów w planach studiów, w blokach przedmiotów: ogólnouczelnianych, podstawowych, kierunkowych, specjalnościowych, do wyboru,
- zmiany proporcji pomiędzy zajęciami o charakterze teoretycznym i praktycznym,
- pakietu dodatkowych, bezpłatnych zajęć.

Bieżący monitoring programu studiów odbywa się z wykorzystaniem m.in.:

- opinii studentów wyrażanych w trakcie spotkań z opiekunem kierunku i prodziekanem,
- wniosków z realizacji poszczególnych przedmiotów i przypisanych im form zajęć,
- opinii kadry naukowo-dydaktycznej,
- informacji dotyczących przebiegu realizacji procesu dydaktycznego dostępnych w systemie dziekanatowym,
- analizy próbek prac etapowych.

Okresowy przegląd programu studiów uwzględnia m.in.:

- analizę potrzeb rynku pracy,
- opinie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych,
- analizę wyników rekrutacji,
- analizę wyników wyboru specjalności,
- analizę wyników procesu dyplomowania,
- wyniki badań ankietowych studentów ostatnich semestrów oraz absolwentów.

USZJK przewiduje czterostopniową strukturę pozyskiwania informacji nt. stopnia osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się:

- system bieżącej kontroli postępów w nauce (zaliczenia i egzaminy),
- system kontroli końcowej (proces dyplomowania),
- analiza wyników praktyk zawodowych,
- monitorowanie losów absolwentów.

Konsekwencjami pozyskiwanych informacji są m.in.:

- modyfikowanie planów studiów (np. zmiana proporcji pomiędzy zajęciami o charakterze teoretycznym i praktycznym; m.in. dzięki temu efektywność kształcenia w ramach zajęć praktycznych zyskała większą dynamikę niż efektywność kształcenia w ramach form wykładowych),
- modyfikowanie kart przedmiotów (przedmiotowych efektów uczenia się, metod kształcenia i oceniania itp.),
- dobór miejsc praktyk zawodowych oraz czynności wykonywanych w ramach praktyk pod kątem potrzeb w obszarze osiągania efektów uczenia się w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych.

Istotnymi źródłami informacji zwrotnych stanowiących podstawę doskonalenia i realizacji programu studiów są interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Spośród wewnętrznych znaczącą rolę odgrywają studenci oraz pracownicy naukowo-dydaktyczni, specjaliści pracujący na Uczelni w działach administracyjnych (np. Dział Marketingu, Dział Nauczania, Dział Finansowo-Księgowy, Biuro Karier) oraz pracownicy Instytutu Badań i Analiz Finansowych, Instytutu Zarządzania Lotnictwem, Centrum Innowacji Przedsiębiorczości, Instytutu Analiz Edukacji. Spośród interesariuszy zewnętrznych znaczącą rolę odgrywają natomiast: BorgWarner Poland Sp. z o.o., TÜV NORD Polska Sp. z o.o., Deloitte, Nowy Styl Sp. z o.o., Dom Brokerski VECTOR Sp. z o.o., Urząd Marszałkowski w Rzeszowie.

Studenci WSiIZ mają swoich przedstawicieli w organach decyzyjnych Uczelni (np. w Senacie oraz Zespołach ds. Jakości Kształcenia). Wyrażają opinię na temat realizowanych lub ukończonych studiów w ankietach audytoryjnych lub elektronicznych. Mogą opiniować proces dydaktyczny i program studiów dzieląc się uwagami z opiekunem kierunku oraz prodziekanem i prowadzącymi przedmioty, kształtują program studiów dokonując wyboru przedmiotów społecznych, kierunkowych do wyboru oraz bloku przedmiotów specjalnościowych. Pracownicy w ramach spotkań organów kolegialnych uczestniczą w dyskusjach nad programem/planami studiów, na których wypracowywane są kierunki ich modyfikacji. W podobnym kierunku jest rozwijana współpraca z interesariuszami zewnętrznymi.

Kontakty z tą grupą interesariuszy mają na celu dostosowanie programów/planów studiów do wymagań i potrzeb rynku pracy oraz zabezpieczenie zaplecza praktyków, których opinie pozwolą na wprowadzanie zmian, adekwatnych do dynamicznie zmieniającej się sytuacji na rynku pracy.

Zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami, w Uczelni uwzględnia się uwagi i zalecenia sformułowane przez instytucje zewnętrzne uprawnione do oceny jakości kształcenia, w tym Polską Komisję Akredytacyjną. W związku z tym, że kierunek Zarządzanie nie był dotychczas przedmiotem tego typu oceny, trudno jest się odnieść w praktycznym aspekcie do powyższego punktu.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów:

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szeroka i zróżnicowana oferta dydaktyczna • Doświadczona kadra dydaktyczna obejmująca znaczne grono praktyków • Posiadane i rozwijane portfolio ścieżek anglojęzycznych • Wysoka jakość i organizacja kształcenia • Kształcenie dopasowane do potrzeb rynku • Mechanizmy wsparcia studentów na różnym stopniu ich przygotowania (słabszych i wybitnych) • Nowoczesna oraz ciągle rozwijana infrastruktura	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trudność w pracy ze studentami I roku, wynikająca z coraz niższych kompetencji absolwentów szkół średnich (niedoskonała edukacja na poziomie szkolnictwa średniego) • Ograniczona dyspozycja kadry dydaktycznej o najwyższych kwalifikacjach dydaktycznych • Niska aktywność kół naukowych w zakresie prowadzenia prac naukowo-badawczych
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rosnące możliwości zewnętrznego wspierania działalności dydaktycznej poprzez krajowe i unijne programy rozwojowe • Wzrost zainteresowania otoczenia gospodarczego współpracą w zakresie współuczestnictwa w procesie kształcenia • Wzrost zainteresowania studiami anglojęzycznymi • Sytuacja na rynku pracy skutkująca rosnącym zapotrzebowaniem na absolwentów kierunku Zarządzanie	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polityka wizowa Państwa (problemy z pozyskaniem wiz studenckich przez studentów) • Niż demograficzny wpływający na względnie niską liczbę kandydatów na studia I stopnia • Wzrost zainteresowania kształceniem zawodowym w miejsce akademickiego • Nierówne traktowanie sektorów (uczelnie publiczne i niepubliczne) przejawiające się m. in. brakiem wsparcia Państwa dla uczelni niepublicznych w dofinansowaniu kosztów kształcenia

(Pieczęć uczelni)

.....
(podpis Dziekana)

.....
(podpis Rektora)

Rzeszów, dnia 9.01.2020r.

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1a. Liczba studentów ocenianego kierunku - ścieżka polskojęzyczna

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	32	60	42	81
	II	0	45	56	61
	III	0	37	0	55
II stopnia	I	0	0	0	123
	II	0	35	0	93
Razem:		32	177	98	413

Tabela 1b. Liczba studentów ocenianego kierunku - ścieżka anglojęzyczna

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	0	176	0	0
	II	0	145	0	0
	III	0	0	0	0
II stopnia	I	0	36	0	0
	II	0	23	0	0
Razem:		0	380	0	0

Tabela 1c. Liczba studentów ocenianego kierunku - razem

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	32	236	42	81
	II	0	190	56	61
	III	0	37	0	55
II stopnia	I	0	36	0	123
	II	0	58	0	93
Razem:		32	557	98	413

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny - ścieżka polskojęzyczna³³

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2018/2019	37	11	50	31
	2017/2018	0	0	78	44
	2016/2017	0	0	0	0
Razem:		37	11	128	75

³³ na ścieżce anglojęzycznej pierwsi absolwenci pojawią się dopiero w r. ak. 2019/2020

Tabela 3.

Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.):

Studia stacjonarne I stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin		
	stacjonarne	stacjonarne- dualne	stacjonarne- anglojęzyczne
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 / 185	6 / 180	6 / 181-194*
Łączna liczba godzin zajęć	2672	2822	2264-2502*
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	111	118	94-104*
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształującym umiejętności praktyczne	105	104	107-111*
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy		
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	56	96	69-82*
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	32	48	32
Wymiar praktyk zawodowych	960	1440	960
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60	60	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:			
Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów / łączna liczba godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2672/210	2822/200	0

* w zależności od specjalności

Studia niestacjonarne I stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
	niestacjonarne
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 / 182
Łączna liczba godzin zajęć	1957-1961*
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	83
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	105
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	56
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	32
Wymiar praktyk zawodowych	960
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów / łączna liczba godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1957/76 1961/76

* w zależności od specjalności

Studia stacjonarne II stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin	
	stacjonarne	stacjonarne-anglojęzyczne
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 / 120	4 / 121
Łączna liczba godzin zajęć	1267	1222-1242*
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	61	62-63*
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	82	76-81*
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	55	40
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	16	16
Wymiar praktyk zawodowych	480	480
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	nie dotyczy	
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:		
Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów / Łączna liczba godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1267/60	1222/10 1242/10

* w zależności od specjalności

Studia niestacjonarne II stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
	niestacjonarne
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 / 120
Łączna liczba godzin zajęć	1048
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	50
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	82
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	55
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	16
Wymiar praktyk zawodowych	480
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów / Łączna liczba godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1048/24

Tabela 4.
Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne

Studia stacjonarne I stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Język obcy	P	30	2
Technologia informacyjna	L	36	3
Podstawy prawa	C	10	1
Podstawy zarządzania	C, P	35	5
Podstawy finansów	C, P	35	5
Prawo gospodarcze	C, P	20	2
Rachunkowość	C, P	35	4
Zarządzanie strategiczne	C	15	2
Zachowania organizacyjne	C	15	1
Zarządzanie jakością	C, P	25	3
Wprowadzenie do analityki biznesowej	C, P	25	3
Marketing	C, P	30	2
Finanse przedsiębiorstw	C	15	1
Kierowanie zespołami ludzkimi	C	10	1
Gra decyzyjna – zarządzanie przedsiębiorstwem	L	18	2
Rynki finansowe	L	20	2
Seminarium dyplomowe	S	30	10
Praktyka zawodowa	Praktyka	960	32
Przedmioty do wyboru (spośród sześciu oferowanych przedmiotów do wyboru studenci wybierają cztery przedmioty do realizacji)			
<i>Analiza ekonomiczna</i>	C, P	25	3
<i>Fundusze strukturalne i programy pomocowe Unii Europejskiej</i>	C, P	25	3
<i>Negocjacje w biznesie</i>	C, P	25	3
<i>Zamówienia publiczne</i>	C, P	25	3
<i>Przedsiębiorca zagraniczny w Polsce</i>	C, P	25	3
<i>Finanse międzynarodowe</i>	C, P	25	3
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Prowadzenie działalności gospodarczej</i>			
Kreowanie koncepcji biznesowych	C, P	35	3
Podstawy prawne działalności gospodarczej	C, P	35	3
Źródła finansowania działalności przedsiębiorstwa	C, P	35	3
Współczesne strategie biznesowe	C, P	35	3
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Zarządzanie firmą</i>			
Przedsiębiorczość i innowacje	C, P	35	3
Organizacja obsługi klienta	C, P	35	3
Zarządzanie międzynarodowe	C, P	35	3
Zarządzanie produkcją i usługami	C, P	35	3
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Biznes turystyczny</i>			
Zarządzanie produktem turystycznym	C, P	35	3
Systemy rezerwacji i dystrybucji	C, P	35	3
Programowanie i obsługa ruchu turystycznego	C, P	35	3
Gra decyzyjna – menedżer obiektu noclegowego	C, P	35	3
Razem:			
specjalność: <i>Prowadzenie działalności gospodarczej</i>		1604	105
specjalność: <i>Zarządzanie firmą</i>		1604	105
specjalność: <i>Biznes turystyczny</i>		1604	105

Studia stacjonarne - dualne I stopnia

Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin	Liczba punktów ECTS
Język obcy	P	30	2
Technologia informacyjna	L	36	3
Podstawy prawa	C	10	1
Podstawy zarządzania	C, P	35	5
Podstawy finansów	C, P	35	5
Prawo gospodarcze	C, P	20	2
Rachunkowość	C	10	1
Zarządzanie strategiczne	C	15	2
Zachowania organizacyjne	C	10	1
Zarządzanie jakością	P	10	1
Wprowadzenie do analityki biznesowej	C	10	1
Marketing	C	10	1
Finanse przedsiębiorstw	C	15	1
Gra decyzyjna – zarządzanie przedsiębiorstwem	L	18	2
Rynki finansowe	L	20	2
Seminarium dyplomowe	S	30	10
Praktyka zawodowa - staż	Staż	1440	48
Przedmioty specjalnościowe – Finanse i rachunkowość w zarządzaniu (studia dualne)			
Bankowość	P	15	2
Zarządzanie kapitałem własnym	P	15	2
Sprawozdawczość finansowa	P	15	2
Analiza finansowa	P	15	2
Informatyczne systemy zarządzania (ERP/SAP)	P	15	2
Rachunkowość zarządcza i controlling	P	15	2
Audyt i kontrola wewnętrzna	P	15	2
Wycena i zarządzanie wartością przedsiębiorstwa	P	15	2
Razem:		1874	104

Studia stacjonarne - anglojęzyczne I stopnia

Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin	Liczba punktów ECTS
Technologia informacyjna	L	30	3
Statystyka opisowa	L	15	2
Prawo	C	15	2
Podstawy zarządzania	C, P	25	3
Podstawy finansów	C, P	25	3
Prawo gospodarcze	C	10	1
Rachunkowość	C, P	25	3
Zarządzanie strategiczne	C	10	1
Zachowania organizacyjne	C	15	2
Zarządzanie jakością	C, P	25	3
Finanse przedsiębiorstw	C	15	2
Komunikacja biznesowa	C	25	3
Rynki finansowe	L	20	3
Seminarium dyplomowe	S	30	10
Praktyka zawodowa	Praktyka	960	32
<i>Przedmioty specjalnościowe – specjalność: Zarządzanie lotnictwem</i>			
Wprowadzenie do zarządzania lotnictwem i polityki lotniczej	C	18	2
Prawo lotnicze	C	10	1
Marketing lotniczy	C	10	1
Zarządzanie ładunkiem lotniczym	C	15	1
Zarządzanie sieciami linii lotniczych	C	20	2
Operacje i infrastruktura na lotniskach	C	15	2
Zarządzanie komercyjne lotniskiem	C	10	1
Sprzedaż linii lotniczych i zarządzanie zyskiem	C	15	1
Obsługa naziemna	C	15	1
Lotnictwo i środowisko	C	10	1
Gra decyzyjna – zarządzanie linią lotniczą	L	40	5
Projekt lotniczy I	P	45	4
Projekt lotniczy II	P	45	4
Projekt lotniczy III	P	45	4
Projekt lotniczy IV	P	45	4
<i>Przedmioty specjalnościowe – specjalność: Zarządzanie lotnictwem ogólnym</i>			
Prowadzenie biznesu w Lotnictwie Ogólnym	C	10	1
Operacje lotnicze w Lotnictwie Ogólnym	C	10	1
Rozbudowa terminala pod Lotnictwo Ogólne	C	10	1
Finansowanie samolotów	C	10	1
Wprowadzenie do zarządzania lotnictwem i polityką lotniczą	C	18	2
Prawo lotnicze	C	10	1
Marketing lotniczy	C	10	1
Zarządzanie ładunkiem lotniczym	C	15	1
Zarządzanie sieciami linii lotniczych	C	20	2
Operacje i infrastruktura na lotniskach	C	15	2
Zarządzanie komercyjne lotniskiem	C	10	1
Sprzedaż linii lotniczych i zarządzanie zyskiem	C	15	1
Obsługa naziemna	C	15	1
Lotnictwo i środowisko	C	10	1
Gra decyzyjna – zarządzanie linią lotniczą	L	40	5
Projekt lotniczy I	P	45	4
Projekt lotniczy II	P	45	4

Projekt lotniczy III	P	45	4
Projekt lotniczy IV	P	45	4
<i>Przedmioty specjalnościowe – specjalność: Zarządzanie międzynarodowe</i>			
Marketing międzynarodowy	C, P	35	4
Prawo międzynarodowe	C, P	35	4
Logistyka w obrocie międzynarodowym	C, P	40	4
Zarządzanie projektem	C, P	40	4
Międzynarodowy rynek pracy	C, P	35	4
E-biznes i usługi elektroniczne	L	15	2
Kierowanie zespołami ludzkimi	C	15	2
Finanse międzynarodowe	P	10	1
Gra decyzyjna – zarządzanie przedsiębiorstwem	L	20	2
Projekt grupowy I	P	45	5
Projekt grupowy II	P	45	5
Razem:			
specjalność: <i>Zarządzanie lotnictwem</i>		1603	107
specjalność: <i>Zarządzanie lotnictwem ogólnym</i>		1643	111
specjalność: <i>Zarządzanie międzynarodowe</i>		1580	110

Studia niestacjonarne I stopnia

Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Język obcy	P	12	2
Technologia informacyjna	L	36	3
Podstawy prawa	C	10	1
Podstawy zarządzania	C, P	20	5
Podstawy finansów	C, P	20	5
Prawo gospodarcze	C, P	20	2
Rachunkowość	C, P	20	4
Zarządzanie strategiczne	C	10	2
Zachowania organizacyjne	C	10	1
Zarządzanie jakością	C, P	20	3
Wprowadzenie do analityki biznesowej	C, P	20	3
Marketing	C, P	20	2
Finanse przedsiębiorstw	C	10	1
Kierowanie zespołami ludzkimi	P	10	1
Gra decyzyjna – zarządzanie przedsiębiorstwem	L	18	2
Rynki finansowe	L	15	2
Seminarium dyplomowe	S	30	10
Praktyka zawodowa	Praktyka	960	32
Przedmioty do wyboru (spośród sześciu oferowanych przedmiotów do wyboru studenci wybierają cztery przedmioty do realizacji)			
<i>Analiza ekonomiczna</i>	C, P	20	3
<i>Fundusze strukturalne i programy pomocowe Unii Europejskiej</i>	C, P	20	3
<i>Negocjacje w biznesie</i>	C, P	20	3
<i>Zamówienia publiczne</i>	C, P	20	3
<i>Przedsiębiorca zagraniczny w Polsce</i>	C, P	20	3
<i>Finanse międzynarodowe</i>	C, P	20	3
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Prowadzenie działalności gospodarczej</i>			
Kreowanie koncepcji biznesowych	C, P	20	3
Podstawy prawne działalności gospodarczej	C, P	20	3
Źródła finansowania działalności przedsiębiorstwa	C, P	20	3
Współczesne strategie biznesowe	C, P	20	3
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Zarządzanie firmą</i>			
Przedsiębiorczość i innowacje	C, P	20	3
Organizacja obsługi klienta	C, P	20	3
Zarządzanie międzynarodowe	C, P	20	3
Zarządzanie produkcją i usługami	C, P	20	3
Razem:			
specjalność: <i>Prowadzenie działalności gospodarczej</i>		1421	105
specjalność: <i>Zarządzanie firmą</i>		1421	105

Studia niestacjonarne – Finanse i rachunkowość w zarządzaniu I stopnia

Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Język obcy	P	12	2
Technologia informacyjna	L	36	3
Podstawy prawa	C	10	1
Podstawy zarządzania	C, P	20	5
Podstawy finansów	C, P	20	5
Prawo gospodarcze	C, P	20	2
Rachunkowość	C, P	20	4
Zarządzanie strategiczne	C	10	2
Zachowania organizacyjne	C	10	1
Zarządzanie jakością	C, P	20	3
Wprowadzenie do analityki biznesowej	C, P	20	3
Marketing	C, P	20	2
Finanse przedsiębiorstw	C	10	1
Kierowanie zespołami ludzkimi	P	10	1
Gra decyzyjna – zarządzanie przedsiębiorstwem	L	18	2
Rynki finansowe	L	15	2
Seminarium dyplomowe	S	30	10
Praktyka zawodowa	Praktyka	960	32
<i>Przedmioty specjalnościowe – specjalność: Finanse i rachunkowość w zarządzaniu</i>			
Bankowość	C, P	20	3
Zarządzanie kapitałem własnym	L, P	20	3
Sprawozdawczość finansowa	C, P	20	3
Analiza finansowa	C, P	20	3
Informatyczne systemy zarządzania (ERP/SAP)	C	16	3
Rachunkowość zarządcza i controlling	C, P	20	3
Audyt i kontrola wewnętrzna	C, P	20	3
Wycena i zarządzanie wartością przedsiębiorstwa	C, P	20	3
Razem:		1417	105

Studia stacjonarne II stopnia

Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Ochrona konkurencji i konsumentów	C	14	2
Handel zagraniczny	P	16	2
Zarządzanie operacyjne	C, P	32	4
Zarządzanie strategiczne II	P	14	1
Zarządzanie informatyką w organizacji	L	16	2
Ocena projektów inwestycyjnych	C	14	2
Zarządzanie marketingowe	C, P	24	3
Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa	C	12	1
Rachunkowość zarządcza	C	14	2
Inwestycje giełdowe	L	14	2
Gra decyzyjna – zarządzanie przedsiębiorstwem II	L	18	1
Zarządzanie zasobami ludzkimi we współczesnych organizacjach	C	10	1
Seminarium dyplomowe	S	30	20
Praktyka zawodowa	Praktyka	480	16
Przedmioty do wyboru (spośród ośmiu oferowanych przedmiotów do wyboru studenci wybierają cztery przedmioty do realizacji)			
<i>Negocjacje w biznesie</i>	C	14	2
<i>Zarządzanie rozwojem regionalnym i lokalnym</i>	C	14	2
<i>Metody i narzędzia realizacji projektu</i>	C	14	2
<i>Efektywność finansowa w instytucjach publicznych</i>	C	14	2
<i>Cyberbezpieczeństwo i ochrona danych osobowych</i>	C	14	2
<i>Strategie podatkowe</i>	C	14	2
<i>Public relations w zarządzaniu firmą</i>	C	14	2
<i>Lider w organizacji</i>	C	14	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Zarządzanie przedsiębiorstwem i instytucją publiczną</i>			
Zarządzanie w administracji publicznej	C, P	32	3
Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa	C	14	2
Zarządzanie jakością i audyt wewnętrzny	C, P	32	3
Instytucje prawa i postępowania administracyjnego	C	14	2
Zarządzanie innowacjami	C, P	32	3
Kontrola i nadzór w administracji	C	14	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Finanse i rachunkowość w zarządzaniu</i>			
Zarządzanie płynnością i kapitałem obrotowym	C, P	32	3
Rachunkowość zarządcza z elementami controllingu	C	14	2
Innowacyjne i pochodne instrumenty finansowe	C, P	32	3
Systemy informatyczne w controllingu	C	14	2
Międzynarodowe standardy rachunkowości	C, P	32	3
Zarządzanie ryzykiem finansowym	C	14	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Logistyka i zarządzanie produkcją</i>			
Zarządzanie łańcuchem dostaw	C, P	32	3
Zarządzanie produkcją	C	14	2
Metody i techniki KAIZEN i LEAN	C, P	32	3
Audyty procesów	C	14	2
Menedżer logistyki	C, P	32	3
Systemy zarządzania jakością	C	14	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Systemy zarządzania - SAP</i>			
Zintegrowane systemy informatyczne w zarządzaniu projektami	C, P	32	3
Zintegrowane systemy informatyczne w finansach	C	14	2
Zintegrowane systemy informatyczne w obsłudze klienta	C, P	32	3

Zintegrowane systemy informatyczne w logistyce	C	14	2
Zintegrowane systemy informatyczne w zarządzaniu personelem	C, P	32	3
Zintegrowane systemy informatyczne w zarządzaniu strategicznym	C	14	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Analityka biznesowa dla menedżerów</i>			
Analityka opisowa	C, P	32	3
Prognozowanie i analiza szeregów czasowych	C	14	2
Analiza decyzyjna i optymalizacja	C, P	32	3
Projektowanie modeli danych i zapytań	C	14	2
Modelowanie symulacyjne	C, P	32	3
Wizualizacja i prezentacja danych	C	14	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Zarządzanie zasobami ludzkimi</i>			
Prawne aspekty zarządzania personelem	C, P	32	3
Budowanie efektywnych zespołów	C	14	2
Zarządzanie zmianą	C, P	32	3
Psychologia relacji	C	14	2
Employer branding	C, P	32	3
HR Business Partner	C	14	2
Razem:			
specjalność: <i>Zarządzanie przedsiębiorstwem i instytucją publiczną</i>		902	82
specjalność: <i>Finanse i rachunkowość w zarządzaniu</i>		902	82
specjalność: <i>Logistyka i zarządzanie produkcją</i>		902	82
specjalność: <i>Systemy zarządzania - SAP</i>		902	82
specjalność: <i>Analityka biznesowa dla menedżerów</i>		902	82
specjalność: <i>Zarządzanie zasobami ludzkimi</i>		902	82

Studia stacjonarne – anglojęzyczne II stopnia

Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Ochrona konkurencji i konsumentów	C	12	2
Handel zagraniczny	P	16	2
Zarządzanie operacyjne	C, P	32	4
Zarządzanie strategiczne II	P	16	2
Zarządzanie informatyką w organizacji	L	16	2
Projekt grupowy	P	40	3
Ocena projektów inwestycyjnych	C	16	2
Zarządzanie marketingowe	C, P	34	3
Rachunkowość zarządcza	C, P	42	4
Inwestycje giełdowe	L	14	2
Zarządzanie zasobami ludzkimi we współczesnych organizacjach	C	12	2
Seminarium dyplomowe	S	30	20
Praktyka zawodowa	Praktyka	480	16
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: Zarządzanie międzynarodowe			
Zarządzanie przedsiębiorstwem międzynarodowym	C	15	2
Kulturowe uwarunkowania biznesu międzynarodowego	C	15	2
Badania marketingowe na rynkach międzynarodowych	C, P	30	3
Międzynarodowe standardy jakości	P	15	2
Zarządzanie finansami w przedsiębiorstwie międzynarodowym	C, P	25	3
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: Logistyka w transporcie			
E-commerce lotnisk i linii lotniczych	C	15	2
Warsztat modele biznesowe linii lotniczych	C	15	2
Środki transportu i modele w transporcie lotniczym i morskim	C	15	2
Zarządzanie infrastrukturą	C	15	2
Marketing w transporcie i logistyce	C	20	3
Polityka transportowa	C	20	3
Zarządzanie finansowe na lotniskach i w liniach lotniczych	C	20	3
Razem:			
specjalność: <i>Zarządzanie międzynarodowe</i>		860	76
specjalność: <i>Logistyka w transporcie</i>		880	81

Studia niestacjonarne II stopnia

Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Ochrona konkurencji i konsumentów	C	10	2
Handel zagraniczny	P	10	2
Zarządzanie operacyjne	C, P	20	4
Zarządzanie strategiczne II	P	10	1
Zarządzanie informatyką w organizacji	L	10	2
Ocena projektów inwestycyjnych	C	10	2
Zarządzanie marketingowe	C, P	20	3
Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa	C	10	1
Rachunkowość zarządcza	C	10	2
Inwestycje giełdowe	L	10	2
Gra decyzyjna – zarządzanie przedsiębiorstwem II	L	12	1
Zarządzanie zasobami ludzkimi we współczesnych organizacjach	C	10	1
Seminarium dyplomowe	S	30	20
Praktyka zawodowa	Praktyka	480	16
Przedmioty do wyboru (spośród ośmiu oferowanych przedmiotów do wyboru studenci wybierają cztery przedmioty do realizacji)			
<i>Negocjacje w biznesie</i>	C	10	2
<i>Zarządzanie rozwojem regionalnym i lokalnym</i>	C	10	2
<i>Metody i narzędzia realizacji projektu</i>	C	10	2
<i>Efektywność finansowa w instytucjach publicznych</i>	C	10	2
<i>Cyberbezpieczeństwo i ochrona danych osobowych</i>	C	10	2
<i>Strategie podatkowe</i>	C	10	2
<i>Public relations w zarządzaniu firmą</i>	C	10	2
<i>Lider w organizacji</i>	C	10	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Zarządzanie przedsiębiorstwem i instytucją publiczną</i>			
Zarządzanie w administracji publicznej	C, P	22	3
Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa	C	12	2
Zarządzanie jakością i audyt wewnętrzny	C, P	22	3
Instytucje prawa i postępowania administracyjnego	C	12	2
Zarządzanie innowacjami	C, P	22	3
Kontrola i nadzór w administracji	C	12	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Finanse i rachunkowość w zarządzaniu</i>			
Zarządzanie płynnością i kapitałem obrotowym	C, P	22	3
Rachunkowość zarządcza z elementami controllingu	C	12	2
Innowacyjne i pochodne instrumenty finansowe	C, P	22	3
Systemy informatyczne w controllingu	C	12	2
Międzynarodowe standardy rachunkowości	C, P	22	3
Zarządzanie ryzykiem finansowym	C	12	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Logistyka i zarządzanie produkcją</i>			
Zarządzanie łańcuchem dostaw	C, P	22	3
Zarządzanie produkcją	C	12	2
Metody i techniki KAIZEN i LEAN	C, P	22	3
Audyty procesów	C	12	2
Menedżer logistyki	C, P	22	3
Systemy zarządzania jakością	C	12	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Systemy zarządzania - SAP</i>			
Zintegrowane systemy informatyczne w zarządzaniu projektami	C, P	22	3
Zintegrowane systemy informatyczne w finansach	C	12	2
Zintegrowane systemy informatyczne w obsłudze klienta	C, P	22	3

Zintegrowane systemy informatyczne w logistyce	C	12	2
Zintegrowane systemy informatyczne w zarządzaniu personelem	C, P	22	3
Zintegrowane systemy informatyczne w zarządzaniu strategicznym	C	12	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Analityka biznesowa dla menedżerów</i>			
Analityka opisowa	L, P	22	3
Prognozowanie i analiza szeregów czasowych	L	12	2
Analiza decyzyjna i optymalizacja	L, P	22	3
Projektowanie modeli danych i zapytań	L	12	2
Modelowanie symulacyjne	L, P	22	3
Wizualizacja i prezentacja danych	L	12	2
Przedmioty specjalnościowe – specjalność: <i>Zarządzanie zasobami ludzkimi</i>			
Prawne aspekty zarządzania personelem	C, P	22	3
Budowanie efektywnych zespołów	C	12	2
Zarządzanie zmianą	C, P	22	3
Psychologia relacji	C	12	2
Employer branding	C, P	22	3
HR Business Partner	C	12	2
Razem:			
specjalność: <i>Zarządzanie przedsiębiorstwem i instytucją publiczną</i>		794	82
specjalność: <i>Finanse i rachunkowość w zarządzaniu</i>		794	82
specjalność: <i>Logistyka i zarządzanie produkcją</i>		794	82
specjalność: <i>Systemy zarządzania - SAP</i>		794	82
specjalność: <i>Analityka biznesowa dla menedżerów</i>		794	82
specjalność: <i>Zarządzanie zasobami ludzkimi</i>		794	82

Tabela 5.

Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich/Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela.

NIE DOTYCZY

Tabela 6.

Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych:

Na kierunku Zarządzanie obok programu kształcenia prowadzonego w języku polskim równolegle realizowana jest anglojęzyczna ścieżka kształcenia, w ramach której wszystkie przedmioty prowadzone są w języku angielskim. W ramach ścieżki anglojęzycznej na kierunku Zarządzanie Uczelnia prowadzi studia stacjonarne I stopnia (321 studentów) oraz studia stacjonarne II stopnia (59 studentów).

**Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających
(wyłącznie w formie elektronicznej)**

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu.
2. Obsada zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystyka nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4 oraz opiekunów prac dyplomowych.
5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów.